

Bi-lingual Poetry · ద్విభాషా కవిత్వం

Ashok K. Khanna's 'All at the same moment'

(Satharoopa - a collection of hundred poems)

అన్నీ అదే క్షణంలో...
(శతరూప)

డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్

Bi-lingual Poetry - బ్విభాషా కవిత్వం

Ashok K. Khanna's
'All at the same moment'

(Satharoopa - a collection of Hundred Poems)

అన్నీ అదే క్షణంలో....

(శతరూప)

డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్

అన్నీ అదే క్షణంలో...

(Ashok K. Khanna's *All at the same moment*)

Translated by

Dr. Lanka Siva Rama Prasad

January 2016

All rights reserved

Copyright @ 2016

by **Dr. Lanka Siva Rama Prasad**

Head of the Department

Cardiothoracic & Vascular Surgery

Prathima Institute of Medical Sciences

Nagunur Road, Karimnagar - 505 417, Telangana.

Published by:

Dr. Lanka Siva Rama Prasad

Srijana Lokam / Writer's Corner

Prasanthi Hospital

Sivanagar, WARANGAL-506 002,

Telangana, INDIA

Mobile : 8897849442

Email: lankasrprasad@gmail.com

Distributed by-

All leading book centers

Visalandhra Publishing House

Navodaya Publishing House

E-book: www.kinige.com

Price : ₹ **200** \$ **4**

Cover Design &

Post Script : **Prakash Pula**

Printed at :

Vasavi Printers

J.P.N. Road, Warangal. Ph : 0870-2426364

This book is presented to...

A large, empty rectangular box with rounded corners, outlined in black. It is positioned below the text "This book is presented to..." and is intended for a dedication or inscription.

Ashok K. Khanna

Tri-Lingual Poet, Editor, Critic, Translator

E-1070, Saraswati Vihar,

New Delhi - 110034, India

E-mail : ashok_khanna@rocketmail.com

Cell Phone : 09650507997

Phone : (011)- 43216248,27010368

Academy of Indo-Asian Literature

- Place of Birth : Multan (now in Pakistan)
- Date of Birth : 06/06/1938
- Qualifications : M.A.(English), Fellow - I.T.P.I
- Profession : Additional Town Planner (Retired)
- Poetry recitals in various colleges / Universities and on renowned stages from 1989. Published in reputed Magazines / Anthologies in India & abroad. Widely travelled on literary missions in all parts of India & few Asian countries like Nepal, Sri-Lanka, Kazhakstan etc.
- Publications : In Hindi 7 poetry collections including *Kavitamay Kahaniyan*, *Meri*, *Tumahari*, *Uski Kavitayen*, *Swar-Sangati*, *Swar-Sangam* etc.

In English : The Duet (2004), Harvest of letters, Another Duet etc.

In Urdu : *Arz Kiya Hai*

- Translated into German, Japanese, Russian, Nepali, ten Indian Languages including Sanskrit, Bengali, Tamil, Punjabi and presently in Telugu.
- Awards : Like *Hindi Sevi Samman*, *Rashtrabhasha Gaurav Samman* and Hon. Fellow Member (A.I.-A.L.), Life Time Achievement Award (2015)
- Patron of *Hindi Pariwar* at Indore etc.
- Editorship : Indo-Asian Literature(Eng-till date 36 issues)
Bharat Asiyai Sahitya(Hindi-till date 36 issues)
Chief Managing Director, Academy of Indo-Asian Literature
(Regd. Trust) Delhi-110034, India

Dr. LANKA SIVA RAMA PRASAD

M.B.B.S; M.S (General Surgery);
 M.Ch (Cardio Thoracic & Vascular Surgery)
 FIVS (Fellow in Vascular Surgery)
 Post Graduate Diplomate in Human Rights
 Post Graduate Diplomate in Television Production
 Web Engineer- Web Designer
 Elder Member - Academy of Indo-Asian Literature
 Founder of Writer's Corner / Srijana Lokam
 Columnist - Andhra Jyothi (Nivedana)
 Cell Animation Artist (Heart Animation Academy - Hyderabad)
 Computer Animation Specialist (Pentafour - Chennai)
 Founder of Waves (Warangal Aids Voluntary Educational Society)
 Author of 65 Books and Translations

ప్రస్తావన

లబ్ధప్రతిష్ఠుడైన అశోక్ కె. ఖన్నా గారి నూరు కవితలను తెలుగులోకి తీసుకురావడానికి కారణం ఆయన కవిత్వంలోని నిరాడంబరత, సంక్షిప్తత, నిగూఢ భావాలు.

అత్యంత సులభమైన ఆంగ్ల పదాలతో సహజసిద్ధమైన మానవ సంబంధాలను, మానసిక లోతుల్ని, సంక్షిప్తతలను ఆయన కవిత్వీకరించే విధానం అపురూపమైనది.

కవితలతో పాటుగా కొన్ని 'హైకూ'లు వాటి స్వేచ్ఛానువాదాల్ని కూర్చి ద్విభాషా పుస్తకంగా సృజనలోకం ఆయన కవిత్వాన్ని వెలువరిస్తున్నది. తెలుగు సాహితీ ప్రియులు ఈ ప్రయత్నాన్ని ఆదరిస్తారని సృజనలోకం గాఢంగా విశ్వసిస్తున్నది.

- డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్

Content

విషయసూచిక

The Poet	కవి
1. All At The Same Moment	అన్నీ అదే క్షణంలో... ..
2. An Individual	వ్యక్తి
3. Naked	నగ్నత్వం
4. Children At Play	ఆటలాడుకుంటున్న పిల్లలు
5. I Like	ఇష్టం
6. Quartet	ఇష్టం
7. Chandra – Bhaga	చంద్ర-భాగ
8. Reduce To Zero	సున్నా!
9. Butterflies And Beetles	సీతాకోక చిలుకలూ-తుమ్మెదలూ
10. Fulsome Figure	లావొక్కింత... ..
11. You're From Delhi Indeed	నీవు ఢిల్లీ నుంచి వచ్చావు, అవునా!
12. The Yamuna	యమున
13. Equilibrium	సమతుల్యత
14. House and Home a Sweet Home	ఇల్లు - భవనం
15. Ring Roads	రింగురోడ్లు
16. For Want of Correct Address	సరైన చిరునామా లేక... ..
17. These Roads	ఈ రహదారులు
18. Geometry of Life	జీవితపు రేఖాగణితం
19. Difference	తేడా!
20. Travel Light	సుఖ ప్రయాణం
21. The T.V. Tower	టి.వి. టవర్
22. Ruined Building	శిథిల భవనం
23. Song of Today	ఈనాటి పాట
24. O'Time	ఓ కాలమా!
25. Sheep, Wolves and The System ..	గొర్రెలు-తోడేళ్లు-వ్యవస్థ

26. Sacrifice	త్యాగం
27. But	అయితే!
28. The Phoenix	ఫీనిక్స్ పక్షి
29. Who is the Better?	ఎవరు గొప్ప?
30. Rama, Why Did You Exile Sita?	రామా! సీతనెందుకు వదిలేసావు?
31. The Quest	అన్వేషణ
32. At the Seashore	సముద్ర తీరాన... ..
33. The Mother	మాతృమూర్తి
34. Here, There	ఇక్కడ, అక్కడ
35. An Ever Smiling Human Being ..	చిరునవ్వుల వారధి
36. My Cycle of Seasons	ఋతు చక్రం
37. A Wish	ఒక కోరిక
38. Atleast	కనీసం... ..
39. Signatures	సంతకాలు
40. I Love All That.....	అవన్నీ నాకిష్టం
41. At A Time And At Another	ఒకసారి - ఇంకోసారి
42. A Measure For The Mind	కొలమానం
43. Openness	తెరచిన పుస్తకం
44. The Other Side of The Coin	నాణానికి రెండో వేపు.....
45. If You.....	ఒకవేళ నీవు... ..
46. The Magic of Words	మంత్రాక్షరాలు
47. Let Our Mind Rest Too	మానసిక విశ్రాంతి
48. Documentary Agreement	లిఖిత ఒప్పందం
49. Paternal Profession	తండ్రి వృత్తి
50. The Earth.....	భూమి
51. Nurse	నర్సు
52. Can't Write A Poem on Her	ఆమెపై కవిత్వం వ్రాయలేను
53. Before Griha-pravesh	గృహప్రవేశానికి ముందు... ..
54. How Much Have I Changed	ఎంత మారిపోయాను నేను?

55. Snakes And Ladders	పాములూ, నిచ్చెనలూ
56. Child An Angel	పసిపాప - దేవదూత
57. Mughal Garden	మొఘల్ గార్డెన్
58. Skippings	స్కిప్పింగ్
59. Badal And Badli	బాదల్-బద్లీ
60. O' Time ! Can You Be Divided ? .	కాలమా! నిన్ను విభజించగలమా?
61. For Rhythmic Beauty	లయా సౌందర్యం
62. Beyond Cause And Effect	కార్య కారణాల కావల... ..
63. Valley of Flowers	పూలలోయ
64. What Impelled You	ఎందుకు నిన్ను నీవు
For Self-Immolation	దహించుకున్నావు?
65. Mera Bharat Mahaan	మేరా భారత్ మహాన్
66. Two Nights At Khajiar	ఖజియార్ లో రెండు రాత్రులు
67. Options	అవకాశాలు
68. A Loveable Plagiarist-I	కవిత్వ చోరుడు-1
A Loveable Plagiarist-II	కవిత్వ చోరుడు-2
69. A Flute Seller	వేణువులమ్మేవాడు
70. Pills of Seven Colours	ఏడు రంగుల మందుగోలీలు
71. A Surprise	ఆశ్చర్యం!
72. A Sadhu	ఒక సాధువు
73. Cob-Webs	సాలెగూళ్లు
74. Difference – I	తేడా-1
Difference – II	తేడా-2
75. Harsh Reality	కఠోర వాస్తవం
76. Fear	భయం
77. A New - Year Wish	నూతన సంవత్సర ఆకాంక్ష
78. A Prayer	ప్రార్థన
79. Haikus on River	నదిపై హైకూ అలలు
80. Miscellaneous Haikus	మరిన్ని 'హైకూ'లు

81. Haikus on Clouds	హైకూల వాన
82. Haikus on Lake	సరస్సుపై హైకూలు
83. They Recur	పునరావృతం
84. Hopscotch	హాప్ స్కాచ్ ఆట
85. The Pebble	గులకరాయి
86. The Prank of Providence	విధి చేష్టలు
87. Minnie's Tiger	మిన్నీ పులి
88. It's Not Your Earth	ఇది నీ నేల కాదు!
89. Standing Right In Front	ఎదురుగా నిలబడి... ..
90. No	కాదు
91. Anger Never Really Helps	ఆగ్రహం సహకరించదు
92. The Black Tigress	కృష్ణవ్యాఘ్రీ
93. Life Means Balance	బ్రతుకంటే సమత్యులత
94. Kempty Falls	కెంప్టి జలపాతం
95. Happiness and Success	సంతోషం - విజయం
96. Tips For Success	విజయానికి చిట్కాలు
97. The Twelfth Man	పన్నెండవ మనిషి
98. The Promise	వాగ్దానం
99. Often, At Times	తరచుగా, ఒక్కోసారి
100. Who Enabled All This	ఎవరు దీని కర్త?
Your Method...	నీ శైలి

THE POET

I within me am
My own accused
I within me am
My own witness
I within me am
My own judge too.

I myself punish
My own culprit
Sometimes giving the benefit of doubt
Let me off
And at times
Acquit myself honourably too.

I myself admit
The evidence of my own witness
Sometimes do not rely on my evidence
And at times.
Declare myself hostile too.

I myself abide by and execute
The decision of my own judge
Sometimes dispute my jurisdiction
And at times admit petition
Against my own verdict
And and
(in view of new facts or changed circumstances)
Accept the appeal too!

కవి

నాలో
నేనొక నేరస్తుడిని.
నాలోనే
నాకు నేను సాక్షిని
నాలోనే
నాకు నేను న్యాయాధిపతిని.

నాలోని నేరస్తుడిని
నేనే స్వయంగా శిక్షిస్తాను.
సరైన ఆధారాలు దొరకలేదని
కొన్నిసార్లు వదిలివేస్తాను.
ఒక్కోసారి నన్ను నేను
గౌరవ మర్యాదలతో విడిచిపెట్టాను.

స్వయం సాక్షిని
స్వయంగా నేనే ప్రవేశపెట్టాను.
నా సాక్ష్యాన్ని నేనే
నమ్మును ఒక్కోసారి.
నన్ను నేను వ్యతిరేక సాక్షిగా
ముద్ర వేస్తాను.

నాలోని న్యాయాధిపతి
నిర్ణయాన్ని గౌరవిస్తాను.
ఒక్కోసారి నా పరిధుల గురించి గొడవ పడి
నా తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా ఫిర్యాదును
నేనే స్వీకరిస్తాను.
మరల మరల
కొత్త సాక్ష్యాలు, పరిస్థితులు వచ్చాక
ఆ ఫిర్యాదును గౌరవంగా అనుమతిస్తాను.

1. ALL AT THE SAME MOMENT

At the same moment
I wished anywhere
To rain like clouds
On mountains to freeze like snow
To melt and with falls to fall below
And in the rivers flow
To go to merge with the oceans
To rise as vapours
Yet again to rain like clouds...

It was poetry, yes the Muse of Poetry
That caused all this to occur
At the same moment
All at the same moment!

1. అన్నీ అదే క్షణంలో...

అదే క్షణం అన్నిచోట్లా
సాంద్రమేఘాలు కుండపోతగా
వర్షించాలని కోరుకున్నాను.
పర్వతాలపై కురిసిన వాన మంచుగా మారి
మరల కరిగి జలపాతాల్లా జాలువారాలని,
ఉప్పొంగే నదిగా ఉధృతంగా పొంగి
నీలి సముద్ర జలాల్లో నిమిడి పోవాలని,
ఆవిరిగా మారి మరల
ఆకాశాన మబ్బులుగా విహరించి, వర్షించాలని...

అదే
కవిత్వం, సరస్వతీ కరుణా ప్రవాహం
అదే అన్నిచోట్లా సంభవమయ్యేట్లు చేస్తుంది.
అన్నీ అదే క్షణంలో....
అన్నీ, అన్ని చోట్లా, అదే క్షణంలో....

2. AN INDIVIDUAL

I speak
Neither of
The world
Nor of Any continent,
Any country.

I speak
Neither of
Any metropolis, city.
Nor of any village either.

I speak of
An individual
His mind
His experience of a moment
His weakness
His strength!

2. వ్యక్తి

ప్రపంచం గురించో
ఖండాల గురించో
దేశాల గురించో
నేను మాట్లాడబోవడం లేదు.

పట్టణాల గురించో
పల్లెల గురించో
ప్రజల గురించో
నేను ప్రస్తావించడం లేదు.

వ్యక్తి గురించి
అతడి మనస్సు గురించి
అతడి క్షణకాలపు అనుభవాల గురించి
అతడి బలహీనతల గురించి
అతడి బలాల గురించి
నేను గొంతెత్తుతున్నాను.

3. NAKED

In childhood
when my mother bathed me
then I wasn't naked.

When I take bath all alone
in the bathroom
even then
to be naked is not naked.

Changing clothes
behind the curtain
cannot be termed to be naked.

To sleep with wife,
You being wise enough
won't think it too to be naked,
otherwise how will srishti* move ahead
and we re-enter changing forms?

When I'll be given the last bath
that too
won't be termed to be naked,

But when I
look at some other woman
with lustful eyes
(Then without your saying anything or even knowing)
I,
despite all my clothes,
realise myself
to be naked
deep, deep within.

* Human race

3. నగ్నత్వం

నన్ను
నా కన్నతల్లి స్నానం చేస్తున్నప్పుడు
నేను నగ్నంగా లేను.

స్నానాల గదిలో
నేను ఒంటరిగా స్నానం చేస్తున్నప్పుడు
నగ్నంగా ఉన్నా
అది నగ్నమనిపించలేదు.

తెరవెనుక
దుస్తులు మార్చుకునేప్పుడూ
నాకు నగ్నత్వం గుర్తుకు రాలేదు.

ఏకాంత వేళలో
భార్యాభర్తల సమాగమ వేళ కూడా
నగ్నత్వం గురించి ఆలోచనలు రాలేదు.

అంత్య స్నానాలప్పుడూ
నగ్నత్వం గురించి చింత లేదు.

కాని,
నేనింకో స్త్రీ వేపు
కాంక్ష నిండిన కళ్లతో చూసినపుడు
(నీవేమనకపోయినా, నీకు తెలియకున్నా)
నేను వంటినిండా దుస్తులు కప్పుకున్నా
నాకు లోలోన
నా నిజ స్వరూపం
నగ్నంగా కనబడి కలవరబెట్టుంది.

4. CHILDREN AT PLAY

At the pyre platform
Of an eerie cremation ground
Ringed by a boundary wall
At the outskirts of a sleepy village,
It's amusing to see
Truant school children at play
With coloured marbles_
Casually standing about,
At times squatting,
Churlishly chattering.

Is it not like the bubbly life
Deriding dreaded Death at its very abode?

4. ఆటలాడుకుంటున్న పిల్లలు

ఓ నిద్రపోతున్న పల్లెటూరి
సృశానపు గోడల నీడల మధ్య
శవాన్ని తగలబెట్టే చితుల గద్దెమీద
భయం లేకుండా అల్లరి పిల్లలు
నిలబడి, కూర్చుని, ముచ్చట్లాడుతూ,
రంగు రంగుల గోలీలాట
ఆడుకుంటుంటే చూసినపుడు
వళ్లు జలదరిస్తుంది నాకు, ఒక్కోసారి!

భయంకర మృత్యువును
పరవళ్లు తొక్కుతున్న జీవం
పరిహసిస్తున్నట్లుంటుంది మరోసారి!

5. I LIKE

I like
my old age
I like
the youth of my son
But the more I like
is the childhood of
my grand son
And still more
I like to see him
bathing all naked
in the monsoons
jumping, singing
laughing and merrily
sailing his paper-boat
in the rain-water

6. QUARTET

Two into two, of the life
Don't make always four
Sometime they make eight
And at times only zero.

5. ఇష్టం

నా వృద్ధాప్యమంటే
నాకు యిష్టం!
నా కుమారుడి యవ్వనమన్నా
నాకు ఇష్టమే!
వీటికన్నా
నా మనవడి బాల్యం
నాకు మరింత యిష్టం!
వానజల్లు కురిసి
నీళ్లు నిలిచిన గుంటల్లో
నగ్నంగా గంతులేస్తూ
నవ్వుతూ, తుళ్లుతూ,
వచ్చిరాని పదాలు పాడుతూ
కాగితపు పడవల్ని
వర్షపు నీళ్లలోకి వదులూ, ఆనందంగా
వాడు కేరింతలు పెడుంటే
ఆ దృశ్యాల్ని చూడడం నాకు మరింత యిష్టం.

6. ఇష్టం

రెండు రెళ్లు నాలుగు
కాదు జీవితంలో ఒక్కోసారి,
కావచ్చు ఎనిమిది,
లేదా మిగలవచ్చు శూన్యంగా!

7. CHANDRA – BHAGA

I-Chandra,
the son of Moon
and Bhaga,
the daughter of Sun
loved each other
deeply.

To gauge our love
we vowed to travel
a long distance
before becoming one.

Both went up
a height of sixteen thousand feet
at Bara-Lacha-La
and ran in
opposite directions.

I-Chandra,
after running for thirty miles
on the south-eastern slope
of Bara-Lacha-La
turned towards the south.
Forty miles down
via Koksar, Dorang
I reached the hamlet
Tandi.

7. చంద్ర-భాగ

సోముడు నా తండ్రి.

నా పేరు చంద్ర.

సూర్యుని కుమార్తె భాగ.

గాఢంగా ప్రేమించుకున్నాం మేమిద్దరం.

మా ప్రేమను ఋజువు చేద్దామనుకుని

పదహారు వేల అడుగుల ఎత్తుకు

పైకెగిరిపోయినాము, 'బారా-లచా-లా' వద్ద

వ్యతిరేక దిశలలో!

అగ్నేయ దిశగా నేను

ముప్పై మైళ్లు పైకిపోయి,

దక్షిణ దిశగా నలభై మైళ్లు కిందకు దిగి,

దొరాంగ్ కొక్కుర్ దాటి

'తండి' గ్రామాన్ని చేరాను.

On the other side,
from Bara-Lacha-La,
Bhaga
ran straight down
the slopes of south-west
for forty miles
via Darcha, Klang and
Kardang
and
joined me at Tandi.

After our union-
Bhaga and I-
we became Chandrabhaga and touching Rohli-
the last hamlet of
Lahaul, the land of gods,
we entered
Chamba.

Then we flowed together
for a long distance
through-Punjab
and finally merged with
Chenab.

బారా-లచా-లా నుంచి

నలభై మైళ్లు నైరుతి దిశగా పోయి

దార్పా, క్లాంగ్, కర్దాంగ్ల మీదుగా

‘భాగ’ తాను కూడా ‘తండి’ గ్రామాన్ని చేరుకున్నది.

ఇద్దరం కలిసి చంద్ర-భాగ గా

దేవతల దేశం లాహోల్ చివరి గ్రామం ‘రోష్ని’ చేరుకున్నాం.

అక్కడ నుంచి ‘పంజాబ్’ గుండా ప్రవహించి,

ప్రవహించి ‘చీనాబ్’లో చివరకు ఐక్యమయ్యాం!

8. REDUCE TO ZERO

Roti only for two
four mouths to feed
we get then
half a *Roti* to eat
One is employed
ten are jobless
so nine of us are nit wits.
There is one doctor
hundred of patients
how could diseases be cured?
Only a hundred houses are built
a thousand are homeless
how could there be shelter
for the nine hundred?
Students are numberless
not schools and teachers
so many of them remain duds.

We have no idea of public good
We are utterly boorish
What could the government do?
Now God you come to our rescue
Let a woman become barren
and a man impotent
after a child's birth,
Or else do this minimum
Increase the pregnancy period
To eighteen months instead of nine.
You do whatever You can
howsoever, You deem
But I pray, do grant a boon to India
in the new millennium.
Curb the Population explosion
Reduce the growth rate to zero,
Yes Zero, Zero, Zero!!

8. సున్నా!

ఇద్దరికి సరిపడే రొట్టె,
నాలుగు నోళ్లు ఆకలికి
తలకో సగం వస్తే సంతోషం.
ఒకడికి ఉద్యోగముంటే
పదిమంది నిరుద్యోగులు.
తొమ్మిది మంది వాజమ్మలు.
ఒక వైద్యుడు, వందలాది రోగులు.
తగ్గుతాయెలా రోగాలు?
వేలమందికెలా సరిపోతాయి వంద ఇళ్లు?
అసంఖ్యాక విద్యార్థులకు
పాఠశాలలేవి? ఉపాధ్యాయులేరి?

ప్రజల మంచి గురించి పట్టించెవరికి?
చేవ చచ్చిన మనల్ని ఏ ప్రభుత్వం బాగు చేస్తుంది?
ఏ దేవుడు వచ్చి కాపాడగలడు?
ఓ దేవుడా! ఒక్క సంతానం తర్వాత
పిల్లలు పుట్టకుండా చేసేయి! లేదా,
నవమాసాల గర్భిణీ కాలాన్ని పద్దెనిమిది నెలలకు పొడిగించు!
ఏదైనా చేయి! చేసి తగ్గించు ఈ దేశపు జనాభాను!
జనాభా విస్ఫోటనన్నాపు!
జనన మరణ నిష్పత్తిని
తీసుకురా సున్నాకు!
తగ్గించు శూన్యానికి!

9. BUTTERFLIES AND BEETLES

I don't say
That the earlier times were better
When butterflies used to fear beetles.

I don't say either
That this change in times is not good
Now that butterflies go challenging the beetles.

I only say
Yes, I assert
That things should change thus
That in the changed season
Butterflies and beetles
Fly together uninhibited
Alongwith the proud winds
In all directions of the forest,
Alongwith clouds they should go higher and higher
And reach the stars.

Holding the arms of fragrance should dance.
Dance
So that the sun rays of that season
Should crown alike
The heads of butterflies and the beetles.

Sing together in accompaniment
Of flowers, leaves and plants
In a manner that
The earth itself should start singing.

Seeing them swaying in ecstasy so
The moon of those nights
May kiss their faces and bless them both.

9. సీతాకోక చిలుకలూ-తుమ్మెదలూ

తుమ్మెదలను చూసి సీతాకోక చిలుకలు
భయపడిన రోజులే
మంచివని నేనడం లేదు.

ఇప్పుడు, కాలం తారుమారయ్యిందనో
మార్పు మంచిది కాదనో నేను మాట్లాడడం లేదు.

నేను కోరుకునే మార్పు
అరమరికలు లేకుండా అందరూ బాగుండాలని.
తుమ్మెదలూ, సీతాకోక చిలుకలూ
హాయిగా ఎగుర్తు సౌఖ్యంగా జీవించాలని.

వనాల్లో అన్ని దిక్కులూ
చిరుగాలుల్లో సల్లాపాలాడుతూ
మరింత పైకెగిరి, మబ్బులను, తారలను చేరాలని.

సుగంధ పరిమళాల కరచాలనాలతో
సుమనోహర నృత్యాల్ని చేస్తుండగా
సూర్య కిరణాలు వాటికి కిరీట ధారణ చేయాలని.

పూలూ, ఆకులూ, పళ్లూ చేసే
సంగీత ధ్వనులతో, ఈ యావత్ భూమ్యాకాశాలూ
రంగస్థలాలు కాగా, నేలతల్లి పాటపాడగా

ఈ దృశ్యాన్ని చూసి పులకించిన
చంద్రుడు వెన్నెల కాంతులు విరజిమ్ముతూ
తుమ్మెదల, సీతాకోక చిలుకల
వదనాలను ముద్దాడుతూ
వాటిని అనంతంగా ఆశీర్వదించాలని!

10. FULSOME FIGURE

O Mussorie!
The Queen of hills
Today I am here
To see you once again
As chance would have it
After long thirty six years.

You are no longer the earlier
Simple, coy, slender
Young lass with a thin waist.
Your face is fuller
Your bosom has blossomed inordinately
Your whole body has grown fulsome, large
You have bloomed into
An affluent, voluptuous woman
Craving for fun, frolic and luxury
Your glamour
Your sex appeal
Has been enhanced enormously
But it seems to me
That you must
Trim your fulsome figure
In order to maintain your attraction
Must not you?

10. లావొక్కింత...

ఓ ముస్సోరీ!

కొండల రాణీ!

నిన్ను మరొక్కమారు దర్శించేందుకు

నేనీరోజు వచ్చానిక్కడకు,

ముప్పై ఆరేళ్ల తరువాత నీవున్న చోటుకు.

సన్నటి నడుముతో సమ్మోహన పరచిన

అల్లరి, అందాల లావణ్యవతివి కావు నేడు.

నీ వదనం గుండ్రంగా ఉబ్బి

నీ ఛాతీ అదోలా పెరిగి

నీ శరీరమంతా ఊబకాయమైనా

నీలో సౌభాగ్యం, శృంగార మోహనం, ఆకర్షణ

విందులు, వినోదాలు, రాచభోగాల లాలసత్వం

అన్నీ కనబడుతున్నాయి కొట్టవచ్చినట్టు!

మరేదీ నీ కళ్లల్లోని ఆనాటి జీవపు మెరుపు?

అందంగా ఉన్నావులే, కానీ, ఓ వనితా!

నీ ఆకర్షణ ద్విగుణీకృతమయ్యేందుకు

కాస్త తగ్గించుకోరాదూ

ఊళ్లకు ఊళ్లుగా పెరిగిపోతున్న వళ్లు!

11. YOU'RE FROM DELHI INDEED

I was off to Goa
For a few days.
But, God's will,
There I fell ill.

The doctor took an X-Ray,
And examining it did say:
"Appears you are a heavy smoker,
Minimum ten cig's a day."
I was horrified
And vehemently denied.
Then added. "Well, yes..."
And politely did confess,
"tween home and office everyday,
I pass through five busy cross-roads on the way."
"How 'bout Feni?" the doctor said,
"Some drink till they're dead."
"No." I shook my head in a big way
And assertively did say,
"The pure air o'the place have I inhaled,
And its verdure have regaled."
The doctor said, "In that case,
The clean, fresh air of this place
With you has not agreed
You're from Delhi indeed.
You rush back at full speed.
There, back in your elements
You won't need medicaments.

11. నీవు ఢిల్లీ నుంచి వచ్చావు, అవునా-

నేను గోవాకు వెళ్లాను,
కొద్ది రోజులుండటానికి.
కాని, దేవుడి ఆలోచన వేరు.

అక్కడ నేను జబ్బు పడ్డాను.
డాక్టరు యక్స్రే తీసాడు
దాన్ని చూసి అన్నాడు
“బాగా పొగ తాగుతావు కదూ
రోజుకు పది సిగరెట్లు”-

నేను అదిరిపోయాను
తీవ్రంగా ప్రతిస్పందించాను కాదంటూ
అప్పుడన్నాడు- “నిజానికి...”- అని
వినయంగా ఒప్పుకున్నాను-

“మా ఇంటికీ ఆఫీసుకూ మధ్య
ప్రతిరోజూ, అయిదు కూడళ్లలో ఆగుతాను,
వెళ్లేప్పుడు, వచ్చేప్పుడు
మొత్తం పదిసార్లు...”

“మరి ‘ఫెని’ సంగతేమిటి?
సీసాలు సీసాలు ఖాళీ చేస్తావేమిటి?”
డాక్టరడిగాడు, “నో” అన్నాను, తల తిప్పాను
“లేదని” చెప్పాను ఖచ్చితంగా.

-ఇక్కడ నేను పీల్చిన గాలి స్వచ్ఛమైనది.
పైర్ల పచ్చదనంతో ఉత్కృష్టమైనది. -
డాక్టరన్నాడు- ‘అవునా, నిజమే,
ఈ తాజా గాలి స్వచ్ఛమైనది, నీకు సరిపడలేదు’-

నీవు ఢిల్లీ నుంచి వచ్చి ఉంటావు, అవునా-
వెంటనే వెళ్లిపో మీ పట్టణానికి.
అక్కడ నీవు మామూలు మనిషివవుతావు.
ఏ మందులూ అక్కర్లేదు నీకు.

12. THE YAMUNA

O Krishna! If you were to visit
This mortal world again,
You'll be pained to see
The plight of your Yamuna.
You'll no longer be inspired
To play your flute at its banks.

Even in Mahabharata days
The Yamuna water was said to be darkish
Still it was water pure and sweet
But now it is foul filth that flows in it
Wherein not to speak of the fish
Even 'Kaliya'* dare not dwell today.
The sewage of cities and the industrial wastes
Have turned it into a dirty drain,
Yamuna that was once a river.

With the onset of the twenty-first century
Who knows when
Even this dirty drain may disappear
And legends may later tell
That at Prayag
Rivers Saraswathi and Yamuna
Meet the Ganges
Somewhere underground, unseen.

*Snake who poisoned the Yamuna

12. యమున

ఓ కృష్ణా! నీవు మరల ఈ మర్త్య ప్రపంచాన్ని దర్శిస్తే
నివ్వెరపోతావు నీ ప్రియతమ యమునను చూసి,
ఇప్పుడు ఈ నదీతీరాన
నీ వేణువునూద ఉత్సుకత చూపలేవు.

మహాభారత కాలంలో కూడా
యమున నీళ్లు నల్లనే, అందుకే అది యమున
కాని ఆ నీళ్లు అతి మధురాలు, స్వచ్ఛ జలాలు.

ఇప్పుడవి కాలుష్యంతో కలిసిన మురుగునీళ్లు
చేపలే కాదు, చివరకు ఆ కాళీయసర్పం కూడా
ఆ మడుగుల నుండ సాహసం చేయలేదు.

పట్టణాల వ్యర్థాలు, పరిశ్రమల పదార్థాలు
ముంచెత్తగా 'యమున' నేడొక మురుగు కాలువ.
స్వచ్ఛమైన నది నేడు చచ్చిన శవమైనది.

ఇరవై ఒకటో శతాబ్దంలో, ఏమో ఎవరికి తెలుసు,
అదృశ్యమౌతుందేమో ఈ మురుగుకాల్వా కూడా చివరకు!

తరువాత రోజుల్లో కథలు కథలుగా చెప్పుకుంటారు
ఈ ప్రయాగలో ఒకప్పుడు త్రివేణి సంగమం ఉండేదని...
భూగర్భంలోకి ఇంకి అంతర్ధానమైన సరస్వతీ, యమునలు
ఇక్కడ ప్రయాగలో 'గంగ'తో కలిసేవని...
ఒకప్పుడవి స్వచ్ఛజలాలు ప్రవహించిన నిజం నడులని...

13. EQUILIBRIUM

As I stepped onto the threshold of youth,
My mind beckoned me
To the lands of dreams and aspirations.
And my hands hailed me
To a world of work and toil.

Granted, that bread and butter
Is not everything in life.
But you'll agree
That one cannot weave
Lofty dreams on an empty stomach either.

In the countryside
I ploughed the field
Sang and danced to its furrows.
In the city
I handled the running machine
Muttering verses to it.

And thus putting both,
My hands and mind to work
I got both:
The earth's harvest
And the heaven's dreams.

13. సమతుల్యత

యవ్వనపు గుమ్మంలోకి అడుగుపెట్టగానే
నా మనసు నన్ను తీసుకుపోయింది
కలల, కోరికల దేశాల్లోకి.
నా హస్తాలు నన్ను కొనిపోయాయి
నిరంతర శ్రమ, పనుల ప్రపంచంలోకి.

జీవితమంటే డబ్బూ దస్కం మాత్రమే కాదులే,
అయినా, నీవొప్పుకుంటావు
ఖాళీ కడుపుతో
కలల వస్త్రం నేయలేవని.

పల్లెటూరిలో నేను
నాగలి దున్నుతూ, చాక్ల మధ్య నాట్యం చేసాను.
పట్టణంలో నేను
పాటలు పాడుతూ, యంత్రాల మధ్య మంత్రాలు చదివాను.

అలా, మనసును, హస్తాల్ని ఒకటిగా చేసి
నేను రెండిటిని పొందాను.
నేలపై పంటల్ని,
స్వర్గలోకపు స్వప్నాల్ని!

14. HOUSE AND HOME A SWEET HOME

I do feel
that you all the wise
know the difference
between a house and a home.

A home is not
a mere structure of
walls, roofs, windows and doors.

A home is that
which has its forehead
broad, raised
like the father's dignity.

A home is there
where is spread
mother's affection
like sunshine in winter
and shade in summer.

Its courtyard is
full of fragrance;
mellowed with the melody
of two flower-like son and daughter
who grow day be day
Like science and like arts
and that courtyard also has
a basil plant.

Its kitchen has an ever-filled vessel
received in a boon
and that kitchen is ever ready
to show its hospitality
to timely or untimely,
less or more guests

14. ఇల్లు - భవనం

మీకందరికీ తెలుసని నాకు తెలుసు,
ఇంటికీ, భవనానికి మధ్య ఉన్న తేడా!

ఇల్లంటే నాలుగు గోడలు, ఓ పైకప్పు
కిటికీలు, తలుపులు కావు.

ఇల్లంటే విశాలమైన సుదురుతో
గర్వంగా పైకెత్తిన తలలాంటి తండ్రి గౌరవం.

ఇల్లంటే అమ్మ ఆప్యాయత
శీతాకాలపు నీరెండ, వేసవిలో నీడలా
అంతటా వ్యాపించిన శీతల పరిమళం.

రెండు పుష్పాల్లా వికసించి
సుగంధాలు విరజిమ్ముతున్న
పుత్రీ పుత్రికలు, కళలా శాస్త్రాలై
ఉన్న ఆవరణలో తులసి మొక్క సౌరభాలు.

వరప్రసాద లబ్ధమై పుష్కలంగా
వనరులున్న వంటగది
అతిథి అభ్యాగతులకు అనవరతం
అతిథ్యమిచ్చే కల్పవల్లి.

with an ever warm smile.
A home—
where there is a sense of belongingness
not to speak of the sound of a door-bell or door-chain
but a slow sound of foot-falls
is enough to know who of the home has come.
And feeling assured
in this fort of belongingness
one can forget any loss at
office business or other place
and can read a story,
write a poem
and accomplish
one doesn't know what...

And yes
a sweet home also has
a grand father and a grandmother,
an embodiment of love and dignity,
sharing life's experiences
with son and daughter-in-law,
now and then inquiring about the well-being
of a married daughter in her in-laws
and teaching grandson and granddaughter
how to greet guests and elders
with folded hands.

And when the glass-pane
of a window of some sweet home breaks
with the sixer of some little
Gavaskar, Kapil or Tendulkar
playing cricket in the street
though lovingly admonished
yet the ball is never impounded
but returned at once.

ఇల్లంటే ఓ ఆత్మీయతా స్ఫుర్త
తలుపు తట్టిన చప్పుడో
గొణ్ణెపు రణగొణ ధ్వనో కాదు,
మంద్రంగా వినవచ్చే అడుగుల సవ్వడి,
అది చాలు వస్తున్నదెవరో తెలియడానికి.

ఇది నా స్వంతమని చెప్పుకో గలిగినదీ
నిత్య వ్యవహారంలో ఎన్ని కష్టాలెదురైనా
ఇంటికి తిరిగి వచ్చి, ఓ కథ చదువుకునో
ఇంత కవిత్వం వ్రాసుకునో
తనకే తెలియని ఏదైనా చేసుకునేదే కదా ఇల్లు.

ఇల్లంటే తాతయ్య, అమ్మమ్మ, నానమ్మలు.
ప్రేమ, హుందాతనం ఆప్యాయతల ప్రతినిధులు.
జీవితపు అనుభవాల ప్రతిబింబాలు.
కొడుకు కోడళ్లతో, కూతురు అల్లుళ్లతో
పంచుకునే ముందు తరాల వాళ్లు
మనవళ్లు, మనవరాళ్లకు మర్యాదాదులు నేర్పుతూ
రేపటి తరాన్ని తీర్చిదిద్దే సంస్కారవంతులు.

వీధి గవాస్కర్, కపిల్, టెండూల్కర్లు
కొట్టిన సిక్సర్ దెబ్బకు కిటికీ అద్దాలు పగిలినా
కాసేపు కారిన్యం నటించి,
బంతిని తిరిగి ఇచ్చేసే ఔదార్యవంతులు.

My home has become
incomplete
since mother is hung on the wall
wearing a garland in her photograph-
smiling, blessing
and father is often seen
staring towards it silently

Tell me
in cities and villages too
aren't homes changing into houses?
Watch and think
don't houses outnumber homes
around yours?

I do feel
that you, all the wise,
pine not for a house
but a home
a sweet home.

మా అమ్మ గతించి, గోడపై ఛాయాచిత్రమైనాక
పూల దండల మధ్య నుంచి
అమ్మ చిలకరించే చిరునవ్వులు చూస్తూ
అప్పుడప్పుడూ అలానే నిలబడిపోయే
నాన్న నిశ్శబ్దపు వీక్షణాలు....

ఇల్లంటే ఓ ప్రేమగృహం
గృహమే కదా స్వర్గసీమ!
నీవు చెప్పు!
ఇప్పుడు ఊళ్లలో, పట్టణాలలో
ఇల్లెక్కడున్నాయి, భవనాలు తప్ప?
నీ చుట్టూరా భవనాలే కాని
ఇల్లెక్కడున్నాయో ఆలోచించు, మిత్రమా!

నేననుకుంటాను,
నీవు విద్యావంతుడివి కదా,
భవనం కోసమెందుకా తాపత్రయం?
ఇల్లంటే ఒక సంపూర్ణ ప్రేమ!
గృహమే కదా స్వర్గసీమ!

15. RING ROADS

At night it so appears
That my Delhi Metropolis
As if is wearing
A golden two-string necklace.

At day time it appears
That these inner and outer
Ring Roads
Are like two nooses of ropes
Squeezing it's neck.

16. FOR WANT OF CORRECT ADDRESS

letters sent by the Present
to the Future,
for want of correct address,
instead of reaching
the beauteous, dream palaces
of the Future,
had been going to
the ruined, haunted castles
of the Past!

15. రింగురోడ్లు

నిశీధి రాత్రిలో ఢిల్లీ నగరం
మెడలో అలంకరించుకుంటుంది
రెండు వరుసల స్వర్ణహారం.

పగటి పూట ఢిల్లీ నగరం
మెడను నొక్కి లాగుతుంటుంది.
రెండు వరుసల లోహ పాశం.

16. సరైన చిరునామా లేక...

భూతకాలం చేత
భవిష్యత్తులోకి పంపబడిన ఉత్తరాలు
సరైన చిరునామా లేనప్పుడు
భవిష్యత్ సుందర స్వప్న భవనాల్లోకి బదులు
వర్తమానాన్ని మోసుకుని
చేర్తాయి పిశాచాలు తిరిగే
భూతకాలపు శిథిల దుర్గాల్లోకి!

17. THESE ROADS

Standing on
The Septangular Crossing
I am beginning to ponder....

These narrow, small streets
These wide, long roads
These roads coming out of
Or entering into one another
These roads running parallel to
Or sometimes one ascending
Then descending on other
And at times roads running
Equilevel, sub or above level
Of the rail tracks
And at times roads
Jumping over a river...

In day, at night
In winter, in summer
Even remaining firm to their base
Yet lead, who knows how many
To their destinations
Yet bring people back,
Who knows how many
To their homes

Barring those, who have run away
And don't wish to return to their houses
And yet barring those
Who in the middle of road
Met with accident
And started on
Their endless journey!

17. ఈ రహదారులు

సప్తవీధుల కూడలిలో నిలబడి
నేను ఆలోచిస్తున్నాను...

ఈ ఇరుకైన, సన్నని వీధులు
ఈ విశాల దీర్ఘ రహదారులు
ఇవి ఒక దానిలోకొకటి పోతున్నవా,
లేక, బయటకు విడి వస్తున్నవా!
సమాంతర రేఖల్లా అవి
ఒకటి పైకి పోతున్నట్టు, ఇంకోటి దిగువకు వస్తున్నట్టు,
ఇంకోసారి రెండూ సమతలంగా ఉన్నట్లు,
రైలు పట్టాలకు ఒక్కోసారి ఎగువగా, ఒక్కోసారి దిగువగా,
ఒక్కోసారి నదుల మీంచి దూకుతున్నట్లుగా...

రాత్రింబవళ్ళూ, వేసవి చలికాలాల్లోనూ
తమ స్థానాలకు అంటిపెట్టుకుని
అసంఖ్యాక జనాన్ని వారి వారి గమ్యాలకు,
గృహాలకు అటూ, యిటూ ఎన్నిసార్లు, ఎన్నెన్నిసార్లు?

ఇళ్ల నుంచి పారిపోయిన వాళ్లను వదిలేయ్!
ఇంటికి పోవద్దనుకునేవాళ్లనూ వదిలేయ్!
రహదారులపై ప్రమాదాలకు గురై
అంతిమ అనంత ప్రయాణానికి సన్నద్ధమైన వాళ్లు తప్ప,

అందరినీ వారి వారి గృహాలకు, గమ్యానికి
చేరుస్తున్నవీ రహదారులే కాదా!

18. GEOMETRY OF LIFE

Mostly you
Move as in a circle,
If you walk
Then it's like in a curved line,
O Life!
In your geometry
Is there no straight line?

19. DIFFERENCE

I record
the happy events
in the diary of memory.

I throw away
the sad incidents
in the dustbin of forgetfulness.

18. జీవితపు రేఖాగణితం

నీవు దాదాపు
వృత్తపు పరిధిలో పరిభ్రమిస్తుంటావు.
ఒకవేళ నడిస్తే
అది వంపులు తిరిగిన రేఖ!
ఓ జీవితమా!
నీ జ్యామితిలో
సరళరేఖ ఒక్కటి లేదా?

19. తేడా!

జీవితంలోని
సంతోషకరమైన సంఘటనలను
నా దినచర్య పుస్తకంలో లిఖిస్తాను.

జీవితంలోని
విషాదకరమైన ఘట్టాలను, అవమానాలను
మతిమరపు చెత్తబుట్టలోకి విసిరేస్తాను.

20. TRAVEL LIGHT

To make journey pleasant
You should travel light
they say.

So now,
When I am beginning
The quest of discovering
The secret and hidden
Corners of my own mind,
I have not loaded myself
With the hypotheses, conclusions
And convictions of the past.

I am travelling light.
In the name of luggage
I am carrying
Only fresh today's experience!

20. సుఖ ప్రయాణం

వాళ్లంటారు

ప్రయాణం సుఖంగా సాగాలంటే

మోసే బరువు తక్కువ ఉండాలని.

అందుకని,

నేను నా మనసులోని

మార్మిక, రహస్య మూలల్ని అన్వేషించే

ప్రయాణం చేసేప్పుడు

సిద్ధాంతాలను, సారాంశాలను,

పాతకాలపు నిక్కచ్చి అభిప్రాయాల

బరువును తలకెత్తుకోదలుచుకోలేదు.

కేవలం ఈరోజు గడించిన

అనుభవ భారాన్ని మోస్తూ

సాగిస్తున్నాను ప్రయాణాన్ని చాలా సౌఖ్యంగా!

21. THE T.V. TOWER

In the early morning
While paying obeisance to
The rising sun god
Comes into my view
The T.V. Tower also.

The T.V. Tower
That is three times higher
Than the Qutub Minar
Indeed a marvel
Of communications' technique
And symbol of Man's progress.

And I begin bowing
My head to it as well!

22. RUINED BUILDING

On advice of an expert
Away from the new city of today
In an old deserted Colony.
Purchased a plot of land.

For building a new house on it
At the time of excavation, it was discovered
That it's moss covered broken walls
Were raised on solid foundations
In its basement, were hidden
Much wealth, diamonds, pearls!

21. టి.వి. టవర్

ప్రభాత వేళ
సూర్య నమస్కారాలు చేస్తున్నప్పుడు
టి.వి. టవర్ నా కంట పడింది.

కుతుబ్ మీనార్ కన్నా
మూడింతలు ఎత్తుగా ఉండి
సమాచార రంగంలో ఓ అద్భుతం,
మానవ నాగరికతా పురోగతికది చిహ్నం.

శిరసు వంచి, అభివాదం చేసాను,
అప్రయత్నంగానే దానికి నేను!

22. శిథిల భవనం

ఒక నిపుణుడి సలహాతో,
ప్రస్తుతపు కొత్త పట్టణానికి దూరంగా,
ఓ పాత ఖాళీ వాడలో,
కొనుక్కున్నానింత చిన్ని జాగా!
కొత్త ఇల్లు కడదామని
పునాదులు తవ్వతుంటే బయటపడింది
ఓ పురాతన భవనం!
దాని పునాదుల్లో బయటపడ్డాయి
దాచిపెట్టిన నిధులు, వజ్రాలు, మేలిమి ముత్యాలు.

23. SONG OF TODAY

Have sung enough
Songs of yesterday
Shall no more remain tied down
With the spent past.

Have sung enough
Songs of tomorrow
Shall no more remain fearful
Of the uncertain future.

From right now, living
From moment to moment
Reaping the rice, keeping the vigil
Shall sing lyrics of today only.

23. ఈనాటి పాట

నిన్నటి పాటలు

ఇప్పటికీ పాడాను చాలా!

గత కాలంతో

కట్టిపడేసుకోడం ఇష్టం లేదు నాకిప్పుడు.

రేపటి పాటలు

ఇప్పటికే పాడాను చాలా!

అస్పష్ట భవిష్యత్తు గురించి

భయపడడం ఇష్టం లేదు నాకిప్పుడు.

ఇప్పటి నుంచి జీవిస్తాను

క్షణక్షణం జీవన మాధుర్యం అస్వాదిస్తూ!

పంటలు పండించుకుంటూ, జాగరూకతతో ఉంటూ,

ఈనాటి పాటల్నే పాడతాను ఇక ఎల్లప్పుడూ!

24. O'TIME

These questions continuously
Go on ringing in
My mind, heart and ears
Like the bells
Of an alarm clock.....

O'Time,
Where is thy
Beginning, middle and end?

O'Time,
Can anyone peep into thy future?
Or can one fetch
Thy past again into present?

O'Time,
Dost thou feel hurt, or pleased
By the devastation of war.
Or by the prosperity of peace?

O'Time,
Art thou always on the run
At a constant pace?
Or dost thou speed up
And at times slow down too?

O'Time,
Is our earth thy only domain
Or heavens too?

24. ఓ కాలమా!

ఈ ప్రశ్నలే మెదుల్తాయి ఎల్లప్పుడూ
నా మదిలో, హృదిలో, వీనుల్లో
నిశీధి గడియారపు గంటల్లా...

ఓ కాలమా!

ఏది నీ తుది, మధ్య, అంతం?

ఓ కాలమా!

ఎవరు నీ భవిష్యత్తులోకి తొంగి చూడగలరు?
ఎవరు భూతకాలాన్ని వర్తమానంలోకి తీసుకురాగలరు?

ఓ కాలమా!

యుద్ధపు విధ్వంసానికి నీవు పొంగిపోయావా?
లేక, బాధపడ్డావా? లేక
శాంతి సౌభాగ్యానికి సంతోషపడ్డావా?

ఓ కాలమా!

ఎప్పుడూ ఒకే వేగంతో పరిగెడ్డావా?
లేక, ఎక్కువ తక్కువల వెసులుబాటు నీకున్నదా?

ఓ కాలమా!

నీ సరిహద్దులీ భూమిపైనేనా, లేక,
స్వర్గలోకానికి వ్యాపించి ఉన్నాయా?

O'Time,
If thou halt right now
What will happen?

O' Time,
Were ye there before
God created the universe?
Wilst thou still remain
When the universe is no more?
'Tis an eternal truth:
Thou art always on the wings
Thou art dispassionate viewer,
An impartial witness
Is again an eternal truth!

In Gita Lord Krishna
Also had saith?
"Amongst those engaged
In the task of reckoning,
I am the Time."

O' God,
This Time also is
One aspect of
Your indestructible, omnipresent, everlasting
Formless form!!

ఓ కాలమా!
నీవొక్క క్షణం అగిపోతే
ఏమిటీ పర్యవసానం?

ఓ కాలమా!
దేవుడు విశ్వ సృష్టి చేయక ముందు నీవున్నావా?
సృష్టి అంతమైనాక నీవుంటావా?
ఇది శాశ్వత సత్యమే కదా!
నీవు రెక్కలపై ఎగుర్తావని,
ఉద్వేగరహిత ప్రేక్షకుడివని,
నిష్పక్షపాత సాక్షివని... సత్యమే కదా!

గీతలో కృష్ణుడు ప్రవచించలేదా!
'కాలోస్మి లోకక్షయ కృత్ ప్రవృద్ధో
లోకాన్ సమాహారమ్ ఇహ ప్రవృతః'-
'నేనే కాలాన్ని! చంపేదీ నేనే!'-

ఓ దేవా!
కాలమే నీ శాశ్వత, రూపరహిత, అవ్యయ,
సర్వభూతాంశలలో ఒకటి కాదా!

25. SHEEP, WOLVES AND THE SYSTEM

I had heard

I had read.

There was the early forest

There were the sheep

There were the jackals (coloured)

There were the wolves

There established the straight simple system of-

‘The mighty is always right’.

So that sheep themselves would reach down

And the wolves would eat them.

I have witnessed

I have experienced.

There is independent India

There are the masses

There are the go-betweens

There are the leaders

An incorrigible system has so evolved

That the masses themselves reach up

And the leaders earn and eat.

25. గొర్రెలు-తోడేళ్లు-వ్యవస్థ

నేను విన్నాను
నేను చదివాను.

అదొక అడివి
అవి గొర్రెలు
అవిగో గుంటనక్కలు
అక్కడ తోడేళ్లు
'బలవంతుడిదే రాజ్యం'
అక్కడి సిద్ధాంతం!
తలవంచి నిలబడ్డ గొర్రెలను
తోడేళ్లు తీరికగా తింటుంటాయి.

నేను చూసాను
నేను అనుభవించాను.

ఇది స్వేచ్ఛా భారతం
వాళ్లు ఇండియా జనం
వీళ్లు మధ్యవర్తులు
వీళ్లు నాయకులు.
'బలవంతుడిదే రాజ్యం'
ఇక్కడా అదే సిద్ధాంతం.
తలవంచి నిలబడ్డ జనాన్ని
నాయకులు తీరుబడిగా తింటుంటారు.

26. SACRIFICE

I no longer live
At the place
Where I was born.

I no longer speak
The dialect of my native place
Nor do I write it's language.

For livelihood
I came to this land,
Far away from my birth place
And feel like I've left
A 'large family' behind.

My work got changed
My complexion, appearance
Dress, food and drinks
Pronunciation and mores
All underwent a change
And alas!
My very name got metamorphosed.

26. త్యాగం

నేను పుట్టిన చోట
ఇప్పుడు నేను లేను.

నా ప్రాంతపు యాస, భాషలో
నేను మాట్లాడలేను, వ్రాయలేను.

జీవనోపాధికోసం
నా జన్మభూమి నుంచి
చాలా దూరంగా ఈ దేశానికి వచ్చాను.
ఓ పెద్ద కుటుంబాన్ని విడిచి వచ్చిన
బాధ నాలో తొలుస్తూనే ఉన్నది.

నా పనిలో మార్పు
నా రూపు రేఖల్లో మార్పు
వేషధారణలో, ఆహార పానీయాల్లో
హావభావాల్లో, నీతీ నియమాల్లో
అన్నిటిలోనూ ఊహించలేని మార్పు.

అయ్యో!
చివరకు నా పేరు కూడా
నాకు తెలీనంత మారిపోయింది.

27. BUT

O, Sailor!
as you are going to set
your boat in motion
in the ocean
today;
Listen,
howsoever high may your morale be,
howsoever sturdy may your boat be
and may be you have
behind you
decades of experience
with lakes and rivers;
But
The ocean
is an ocean after all-
deep and limitless,
and tempests and tides
of ocean
are unlike
the ripples of a pond
and waves of a river.
Listen,
join hands with
the experienced sailors
and somehow manage
a sea-worthy vessel
and thence only
setout on a voyage
to the lands far off.

27. అయితే!

ఓ నావికుడా!

ఈ రోజు

నడి సముద్రంలోకి నీ నావను

నడపబోతున్నావా!

అయితే, విను!

నీ మానసిక స్థైర్యం ఎంత గొప్పదైనా,

నీ పడవ ఎంత గట్టిదైనా,

నీ వెనక దశాబ్దాల అనుభవం ఉన్నా,

ఎన్నో రేవుల్ని, నదుల్ని దాటి ఉన్నా,

సముద్రం సముద్రమే సుమా!

అసంత జలరాశి, అత్యంత లోతైనది,

తుఫానులు, పెను అలలు

అవి చెరువులోని అలలు కాదు సుమా!

వింటున్నావా!

అనుభవజ్ఞులైన నావికులతో చేతులు కలుపు,

అనువైన నౌకలో ప్రయాణం సాగించు,

అప్పుడే సుదూర దేశాలకు కూడా

పోగలుగుతావు సులువుగా.

28. THE PHOENIX

Golden body
dressed in glittering robe
and melody in the voice,
for long, living in the solitude
am going to complete
a hundred years of life.

It seemed
the life was coming
to an end.
With own hands
I built a cave
away in the exile,
ignited incenses
and sitting amid them
am chanting aloud
hymns of the Sun.
Perhaps, fire will flare-up right now,
perhaps, I will
burn entirely
along with the cave
and turn into ashes.

Then
from the same ashes
I will resurrect
like a new phoenix.

28. ఫీనిక్స్ పక్షి

మెరిసే దుస్తులతో కప్పబడిన
స్వర్ణ దేహం,
మధురమైన స్వరం
దీర్ఘకాలం ఒంటరిగా గడిపిన జీవితం
నూరేళ్లు గడిచాయి.

జీవితం
ఒక కొలిక్కి వచ్చిన భావన.
ప్రవాసంలో స్వయంగా నా చేతుల్తో
తయారు చేసాను గుహలాంటి చితిని.
సుగంధాలను వెదజల్లే చితుకుల్ని రాజేసి,
మధ్యలో కూర్చుని గానం చేసాను,
సూర్య స్తోత్రాలను
బహుశా, ఇప్పుడో,
ఇంకొద్ది సేపటిలోనో
అగ్ని ప్రజ్వరిల్లుతుంది.
నేను ఈ చితితోపాటు దగ్ధమై
బహుశా, మిగుల్తాను భస్మరాశిగా!

అప్పుడు,
ఈ భస్మరాశి నుంచే
పునర్జన్మ నొందుతాను,
మరల కొత్త 'ఫీనిక్స్'గా!

29. WHO IS THE BETTER?

From time immemorial
Thou hast appeared in
A thousand forms:
This leaves me in a fix-
O, thou Lord of multiforms
Which form of thine is real?

Surely, thou hast blundered somewhere
So that
Thou hast made thyself
a puzzle, an absolute puzzle:
Had thou just one form,
I would have put
My unflinching faith in thee
And there would have been
No place
For suspicion in my fickle mind.

Agreed-
That I am thy very part,
But even thy identity
Is dependent on my faith;
Thou art omnipresent-
Yes,
But only if thus I believe;
Else not a whit thou art.

Then
It is now for thee to tell
Who is the better of us two?

29. ఎవరు గొప్ప?

అనాది కాలం నుంచీ నీవు
వేలాది రూపాల్లో ప్రత్యక్షమైనావు.
ఇది నాలో లేవనెత్తించొక ప్రశ్న
ఓ సహస్రరూపా! వీటిలో
నీ అసలు రూపేది?
ఎక్కడన్నా పొరపాటు పడ్డావా,
నీకు నీవే ఒక సమస్యా పూరణమైనావా,
నీకు ఒకే రూపముంటే
నా అచంచల విశ్వాసాన్ని నీపై ఉంచి ఉండేవాడిని.
సందేహానికి ఆస్కారం లేని మనసుతో
సంతోషంగా ఉండేవాడిని.

ఒప్పుకుంటాను -
నేను నీలో భాగాన్నే,
కాని నీ ఉనికి యావత్తూ
నా విశ్వాసంపై ఆధారపడి ఉన్నదే!
సర్వభూతాత్ముడివని నేను నమ్మకపోతే,
నీరూపం ఒక రేఖాచిత్రమే కాదా!

ఇప్పుడు,
నీవే చెప్పు, మనిద్దరిలో
ఎవరు గొప్ప?

30. RAMA, WHY DID YOU EXILE SITA?

In my heart,
like *Pawansuta Hanuman*,
only if I could tear my chest,
Rama and *Sita* will appear together.
Rama, I reckon you God.

But *Rama*!
I fail to understand
why did you send *Sita* into exile?
She had been with you in your exile,
you acceded her every request
that's why
you ran after the golden stag.
You waged a war against *Ravana*
for kidnapping *Sita* from *Parnakuti*,
completely ravaged Lanka,
thousands of soldiers were slain
both the sides.

Sita was also put to a fire-test,
Agni, the Lord of fire, told you,
"O' *Raghava*! Accept
emotionally pure and sinless *Sita*."
Recall,
you had answered,
"*Janaki* has been proved devout
in the three worlds;
I cannot renounce her
as a reputed person his reputation."
Then why all at once this disparity,
this paradox
that you heard indirectly a washerman
taunt his wife
and admitted *Sita* as blemished.
How strange!
You presumed *Sita* as blemished
you who had
delivered sage *Gautama*'s wife.
Sita wasn't a washerwoman

30. రామా! సీతనెందుకు వదిలేసావు?

పవనసుత హనుమంతుడిలా
నా రొమ్మును చీల్చగలిగితే
నా హృదయంలో ఉన్నది సీతారాములే!
రామా! నీవు నా దేవుడివి!
అయినా రామా!
నాకర్థం కాదు నీవు సీతనెందుకు
ప్రవాసానికి పంపావో!
నీతో అరణ్య వాసానికి వచ్చింది.
నీవు ఆమె అడిగినవన్నీ ఇచ్చావు,
అందుకే గదా మాయా స్వర్ణలేడి వెనుక పరిగెత్తావు!
పర్ణశాల నుంచి సీతనెత్తుకుపోయిన
రావణుడితో యుద్ధం చేసి
లంకను సర్వనాశనం చేసి, సాధించావు సీతను.
అశేష సైన్య నష్టం ఇరువేపులా!

‘అగ్నిప్రవేశం’ చేయమన్నావు సీతను.
అగ్ని పునీతగా వచ్చిన సీతను ఆదరించినావు.
గుర్తు తెచ్చుకో, ముల్లోకాలు వెదికి చూసినా
సీతవంటి సాధ్వి లేదన్నావు. ఆమెను విడవనన్నావు.

అటువంటి వాడివి
ఓ మూర్ఖుడైన రజకుడి ప్రేలాపనలకు
ఆమెపై కళంకం వచ్చేలా శిక్ష విధించావు.

ఎంత విడ్డూరం!
గౌతముడి భార్య అహల్య దోషాల్ని పరిహరించినవాడివి

but a queen.
What did you do?
Did you get the fact investigated?
To know the truth
that the washerwoman hadn't returned
that very evening to her home?
Had the washerwoman and her man
not reconciled that very night?
Or
Weren't they *Ravana's* kinsmen?
who defamed you thus.
There is a hearsay
that thereafter
the washerman and his wife
were never and nowhere seen in *Ayodhya*.

You were *Maryada-Purushottama*-
The upholder of human values,
an idol of human propriety,
but you did not discharge
the responsibility of a husband.
Yes, you deserted *Sita*
when she was pregnant,
when she intensely needed you,
her husband.
Under such circumstances
not to speak of men
even fierce animals
become benevolent.
But you who always acted
only on the advice
of your mother and *Guru*,
didn't even ask them
while taking such an important decision,
didn't tell anybody else
and sent *Sita* with *Lakshmana*
into the jungle again.
Where was your discretion?
Where was your prudence?
Did you try her?
Did you interrogate any witness?
You didn't even ask anybody in *Ramarajaya*,
and sent *Sita* into exile merely

ఎవరో చెప్పుడు మాటలు విని
 సీతనెలా వదిలేసావు?
 ఎందుకలా చేసావు?
 కనీసం ఆ రజక దంపతుల ప్రవర్తనపై
 నిఘా వేసావా?
 వాళ్లు రావణ జాతివాళ్లో కాదో గమనించావా?
 సీతపై అభాండం వేసి నీపై
 పగ తీర్చుకుంటున్నారేమో గమనించావా?
 ఆ తరువాత ఆ రజక దంపతులు
 అయోధ్య నుంచి మాయమైనారన్న వార్త విన్నావా?

నీవు మర్యాదా పురుషోత్తముడివే!
 మానవ విలువలు కాపాడే మహా మనీషివే!
 మానవత్వపు రూపానివే!
 మరి భర్తగా నీ బాధ్యతనెలా మరిచావు?
 గర్భవతి అయిన స్త్రీని కానలలో వదిలేయడమేమి న్యాయం?
 క్రూర జంతువులు కూడ చేయలేని
 ఈ దుష్టకార్యానికి నీవెలా ఒడిగట్టినావు?
 ఎప్పుడూ మాతా గురువుల సలహా అడిగేవాడివి
 ఇటువంటి ముఖ్య విషయానికి వారినెందుకు సంప్రదించలేదు?
 ఎవరికీ చెప్పకుండా లక్ష్మణుడితో
 సీతనెందుకు మరల అడవుల్లోకి పంపినావు?
 ఏమైంది ధర్మాధర్మ యుక్తాయుక్త విచక్షణ?
 కనీసం ఆమెను అడిగావా?
 ఎవరి సాక్ష్యమన్నా సేకరించావా?
 రామరాజ్యంలో ఏ సాక్షి దొరకనప్పుడు
 ఏమని సీతను అడవులపాలు చేసావు?

on the, ground of doubt.
Not to speak of doing any justice to *Sita*,
a queen,
you didn't even dispense any justice
to *Sita*,
the ordinary accused.
Instead you dispensed injustice,
a horrible injustice.
Why double punishment
for the single censure?
I know
by doing so
you also did injustice to yourself
and were deprived of *patni-sukha*,
the pleasure of a blessed married life.
How it had been
had you relinquished your empire!
Dare I ask you how can it be that
being a man, a king,
you never thought of any other woman
in your mind, utterance and act?

One wonders,
Sita wasn't afraid of *Ravana*
while living alone in *Ashoka-vatika*
for such a long time,
how she endured this injustice
by her husband.
That's why
later on
she preferred to vanish into the earth
than be your wife again.

What kind of a husband,
Rama you were
to doubt
a crystal pure and loyal *Sita*!
I'll never long for
such a *Ramarajya*
where husbands suspect their wives
without any ground.

In fact,
my mind fails to admit

ఒక రాణికి చూపే గౌరవమిదేనా?
 రాణి కాకపోయినా సాధారణ స్త్రీకైనా ఇదేమి న్యాయం?
 ఎన్నిసార్లు ఆమెపై ఇలా నేరమారోపించి
 అగ్ని ప్రవేశం, ప్రవాస శిక్ష విధిస్తావు?
 ఆమెను శిక్షించి నిన్ను నీవు శిక్షించుకుంటున్నావే!
 ప్రియపత్నిని ఎడబాయటం కన్నా
 రాజ్యాన్ని వదలడమే ఉచితం కాదా!
 భర్తకన్నా రాజేవిధంగా ఉన్నతుడు?
 మనసా, వాచా, కర్మణా నీవెప్పుడైనా
 పరస్త్రిని తలచావా?

ఆశ్చర్యం కాదా!
 అశోక వనంలో ఒంటరిగా అన్నాళ్లు ఉండి కూడా
 ఆమె రావణుని చూసి భయపడలేదు.
 అందుకే ఆమె అంతిమ ఘట్టంలో
 నీకు భార్యగా ఉండడం కన్నా
 తల్లి భూమి కడుపులో సురక్షితమని తరలిపోయింది.

స్వచ్ఛమై, పవిత్రమై, విధేయురాలైన సీతను
 విడిచిపెట్టిన వాడివి నీవేమి భర్తవు?
 అల్పకారణాలతో భార్యను వదిలే
 రాముని బాట నాకవసరం లేదు.

నిజానికి నీవలా చేసావంటే
 నా మనసు ఒప్పుకోవడం లేదు.
 దేవుడు అలా చేస్తాడని నేననుకోను.
 రాముడు లాంటి ఉదాత్త చరితుడి ప్రవర్తన అది కాదు.
 ఉత్తరకాండ ఓ ప్రక్షిప్తం.

Rama, that you behaved so.
If you were God
you could never do so.
Rama, even if you are only the hero
of a hero-dominant epic, *Ramayana*,
even then *Uttar-kanda* in *Valmiki Ramayana*
seems to be
a later distorted addition
by others (*Buddhists, Jains?*).
Valmiki, the ancient poet,
who could not bear to listen
the heart-rending cry of a she-heron,
how could that compassionate soul narrate
sinless *Sita*'s exile episode
in his metered-verse-epic, *Ramayana*.

Who knows
how much mental torture
Tulsi might have undergone
while writing this immoral episode initially
and expunging it ultimately altogether
from his *Ramcharitmanas*.

'So far I have talked about you
now
I come to my point:
One of my friends,
an ordinary mortal,
married a gang-raped woman,
got the five culprits convicted
and today his wife
as pure as *Sita*
gave birth to twins,
they have christened them
Luv and *Kush*.

Now you tell me
what kind of husband
were you, *Rama*?
Why did you exile *Sita*?
Why did you exile *Sita*?

అది వాల్మీకి వ్రాయని కథాచిత్రం.
వాల్మీకి రచించిన కావ్యమే రామాయణమైతే
రాముడు వదిలిన సీత దుఃఖాన్ని
కావ్యవస్తువుగా వాల్మీకి రాయలేడనేది వాస్తవం కాదా?

ఆ విషాదాన్ని తట్టుకోలేకనే కదా తులసీదాసు
రామచరితమానసం నుంచి తొలగించినాడు.
ఊహించ ఇష్టంలేని ఉత్తర రామాయణ ఘట్టం!
అదంతా ఆనాటి చరిత్ర!
ఈమధ్య నా స్నేహితుడొకడు
వివాహం చేసుకున్నాడు ఓ చెరచబడ్డ యువతిని.
అయిదుగురు రాక్షసులు జైలు పాలైనారు.
సీతలాంటి ఈ సాధ్వికి ఈనాడు ఇద్దరు పుత్రులు
లవకుశులనేవి వారికిడిన పేర్లు.

రామా! ఇప్పుడు నీవేమంటావు?
ఎటువంటి భర్తవు నీవు?
ఎందుకు సీతను విడిచిపెట్టినావు?
కానలలో జానకినెందుకు వదిలేసినావు?

31. THE QUEST

For aeons
A countless times
I took birth
And have died a countless times
In quest of You.

I've come as an aquatic
At times amphibian,
At times an avian,
And then as a homo
Have been a demon
At times a deity.

Renounced the royal palaces
Wore a thorny crown
And submitted to crucifixion
Migrated from Mecca to Medina
Just in search of You.

In search of You have explored
The dark depths of the oceans.
Looked for You in thick habitations,
Dense forests and desolate deserts.

Have surveyed the skies
From horizon to horizon
Sifted through the mortal world
And also Heaven and Hades
Was always lost in your quest
Though not knowing
Who You are,
What and where.

31. అన్వేషణ

యుగయుగాలుగా
అసంఖ్యాక జన్మలనెత్తాను.
నిన్ను అన్వేషిస్తూ
అనేకసార్లు మృతుడనైనాను.

జలచరమై, ఉభయచరమై,
పక్షినై, మానవుడినై,
దేవుడినైనాను, రాక్షసుడినైనాను.

రాజభవనాలను విడిచిపెట్టాను.
ముళ్లకిరీటాన్ని ధరించాను.
శిలువపై వేల్లాడాను.
మక్కా నుంచి మదీనాకు తరలాను,
అంతా నీ అన్వేషణలోనే!

సముద్రపు లోతులు మధించాను.
కాకులు దూరని కారడవుల్లో
కీకారణ్యాల్లో, నిర్జన ఎడారుల్లో
నీకై నిరంతరం శోధించాను.

ఆ అంచు నుంచి ఈ అంచు వరకూ
ఆకాశాన్ని కలయచుట్టాను.
మర్త్యలోకాన్ని, స్వర్గ సరకాల్ని
జల్లెడ పట్టినా నిన్ను కనుగొనలేకపోయాను.
నీవెవరో, ఎక్కడున్నావో, ఏమిటో తెలియరాలేదు.

Wonder if You are
Saraswati, Lakshmi or Parwati!
Are you Brahma, Vishnu or Mahesh,
Or the player of the flute?
Or Rama dignity personified?
Oftener I'm inclined
To believe you're formless.

At times I feel
I've had a glimpse of You
When engaged
In the service of my old parents
Or while trying to relieve
The sick, the helpless and the needy
Of their pain and suffering
Or in the mirthful gambol of the child
Or in the inviting smile of ever-young wife
Or when a poem took birth
In the depth of my sensitive mind.

Perhaps You are one and unique!
Perhaps You are many!
Omnipresent you manifest
In the living and the inert.
This whole world
Is your visual representation.
But now I realise
I'm lost in your quest more
Than in You Yourself
By Yourself You're nothing p'haps
All absorbing is the quest for you
Wish I may never attain you

ఎవరు నీవు?

సరస్వతీ, లక్ష్మీ, పార్వతీ రూపశక్తివా?

బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వర త్రిమూర్తివా!

వేణుగాన లోలుడివా!

మర్యాదా పురుషోత్తమ రాముడివా!

అనేకసార్లు నీవు రూపరహితుడవని తలపోసాను.

ఒక్కోసారి

నిన్ను క్షణకాలం దర్శించిన అనుభూతి పొందుతాను.

నా తల్లిదండ్రులను సేవించినపుడు,

వృద్ధులకు, రోగులకు, దీనులకు సాయం చేసినపుడు

ఆపదలో నున్నవారిని ఆదుకున్నపుడు,

దుఃఖితుల కన్నీళ్లు తుడిచినపుడు,

పసిపాప చిరునవ్వులు తిలకించినపుడు,

ధర్మపత్ని దరహాసం వీక్షించినపుడు,

కవిత అలవోకగా జనించినపుడు,

నా మనసు లోతుల్లో నిన్ను దర్శిస్తాను.

బహుశా, నీవు ఒక్కడివే!

లేదా బహురూపివో!

సర్వభూతాంతరాత్ముడివై

జీవ నిర్జీవులందు నిలిచి ఉన్నావో!

ఈ జగమంతా నీ రూపమే కాదా!

ఇప్పుడు నాకవగతమైంది,

నీవు నీలో నిబిడీకృతమైనంతగా

ఈ అన్వేషణలో నన్ను నేను కోల్పోయాను.

Wish my quest to continue
For ever and for ever.
O Mysterious one!
Let You remain a mystery,
And I in Your pursuit for ever
The nearer I come
The farther You may go,
O Naughty one!
I wish this hide and seek
To continue for ever
I may never achieve
The nearness to touch You...
I've solved your riddle.
In your search lies my progress
And not in the attainment
If I find You
What shall I seek,
And why?

'నీవు'గా నీవేమీ కాకపోవచ్చు.
 అన్నిటినీ నీలోకి గ్రహించడమే
 నీకు నీ అన్వేషణ కావచ్చు,
 నిన్ను నేను చేరలేకపోయినా
 నా అన్వేషణ ఇలానే కొనసాగుతుంది.
 ఓ అమోఘ ప్రాంతా!
 నీవు ఇలానే అతీంద్రియుడివై ఉండెదవుగాక!
 నిన్ను అంతగా అన్వేషిస్తూ నేను
 నీ దగ్గరకు వస్తున్నాకొద్దీ
 నీవు దూరంగా పోతున్నావు,
 ఓ కొంటెవాడా!
 ఈ దాగుడుమూతలు ఇలాగే సాగనీ!
 నిన్ను స్పృశించేంత దగ్గరకు నేను చేరలేనేమో!

 ఈ ప్రహేళికను నేను ఛేదించాను.
 నీ అన్వేషణలోనే నా ప్రగతి ఉన్నది.
 నీలో ఐక్యమైనాక
 ఇంక నేను సాధించాల్సినదేమున్నది?
 నిన్ను దర్శించాక
 కోరుకునేందుకు ఇంకేమున్నది?
 ఎందుకు?

32. AT THE SEASHORE

I bowed before you,
the limitless, the fathomless
at your beach.

Sea!
You sent your waves,
as if to welcome me,
and sent with them
multi-hued, beautiful shells,
small pebbles and conches...

I began to collect them.
While doing so
I asked for pearls and jewels.
Then.

Sea!
You said:
'Come with me to my deeps.
I'll give you
jewels and pearls
from the unending treasure
hidden in my womb.
I had given your ancestors
a pitcher full of ambrosia,
even now giving pearls
giving oil and food.

32. సముద్ర తీరాన...

అంతూ దరీ దొరకని
నీ సముద్ర తీరాన నీకు
సాష్టాంగ ప్రమాణం చేసాను నేను.

ఓ సముద్రమా!
నాకు ఆహ్వానం పలుకుతున్నట్లుగా
నీవు తరంగాలను పంపినావు,
వాటి చేతుల్లో వివిధ వర్ణ శంఖాలు,
గులకరాళ్లు, అందమైన నత్తగుల్లలు.

వాటిని పోగు చేస్తూ
నేను ముత్యాలు, రత్నాల గురించి తలపోసాను.
అప్పుడు నీవన్నావు -
రా! నా లోతుల్లో వెదుకు!
నా గర్భాన దాగున్న రత్నమణిమయ నిధుల్ని నీకిస్తాను.
నీ పూర్వీకులకు నేను అమృతభాండాన్నిచ్చాను.
ఇప్పుడూ ఆహారాన్ని, నూనెను అందిస్తున్నాను.

But in their quest
you have to dive deep in me,
dive very, very deep.
How?
That is your concern.
Here, on the shore
I can give you only
pebbles, shells and conches’.

Just then, I felt that
precious thoughts were buried
in the depths of my mind too
and to net them
I’ve not to swim at surface
but must dive deep,
deep into the mind unfathomable
like the sea!

నిధులు కావాలంటే నీవు నా లోతుల్లోకి పోవాలి.
ఎలా అనేది నీ వ్యవహారం! నీ శ్రమ జనితం!
ఈ తీరాన నీకు నేనిచ్చేది ఈ రాళ్ళూ, గవ్వలే!

అప్పుడు నాకు తట్టిందో ఆలోచన.
నా మనో సముద్రపు లోతుల్లో దాగిలేవా మణిమాణిక్యాలు
ఇన్నాళ్ళూ తీరానే గదా నేను తారట్లాడున్నది.
అలా మొదలైంది నా అన్వేషణ
తీరం నుంచి లోతుల్లోకి... మనో సముద్రంలోకి.

33. THE MOTHER

She crosses over
Mountains of difficulties
And oceans of pains
All through her life
Till the end
All her concerns and prayers
Are for children only.

Were it in *Satyuga, Treta, Dwapara* or now *Kalyuga*
Or may be in East, West, North, South
Or she may be a Hindu, Muslim, Christian, Sikh
With her name as *Kaushalya, Asma, Mariam* or
Gurpreet.

Time alters all
Seasons, circumstances, thinking, relationships
If it can't touch the one
That is only her
The Mother never changes
But children...?

33. మాతృమూర్తి

కష్టాల కొండలను
బాధా సముద్రాలను
తన జీవితమంతా దాటుతూనే ఆమె
అనవరతం పరితపించేది.
తన పిల్లల యోగక్షేమాల కోసమే!

సత్య, త్రేతా, ద్వాపర, కలియుగాలు కావచ్చు,
ప్రాకృశ్చిమ ఉత్తర దక్షిణ దేశాలు కావచ్చు,
హిందూ, ముస్లిం, క్రైస్తవ, సిక్కులు కావచ్చు,
కౌసల్య, ఆస్మా, మరియు, గురుప్రీత్లు కావచ్చు.

కాలం అన్నిటిని మార్చగలదు.
ఋతువులు, పరిస్థితులు, ఆలోచనలు,
బాంధవ్యాలు, బంధనాలు... అన్నిటినీ!
కాని, అది మార్చలేనిది ఒక్కటే!
మాతృమూర్తి ప్రేమలో మార్పు లేదు.
కాని, పిల్లలు...?

34. HERE, THERE

Without any permit
the rivers flow from this side to that.
Some vagrant clouds
come floating from there
and rain here.
Dunes and dunes of sand
fly from here to there.
Unnumbered stones roll down
from the hills there
to settle in the plains here.
Flocks and flocks of birds from here
fearlessly fly to peck at corn
in the fields there...

Between here and there
where there are no hills, seas and natural hurdles
but only artificial walls
barbed wires and security posts at the borders.
This side of which is '*swadesh*' - my own land
That side lies '*videsh*' - the foreign land.
When across the man-made states
the brother from this side
has to get a permit to see
his sister the other side
both have to experience deep anguish
this side, that side...

Despite here and there
I wish no permits were required
Neither here nor there!...

34. ఇక్కడ, అక్కడ

ఎవరి అనుమతి లేకుండానే
నదులు అటు నుంచి ఇటు ప్రవహిస్తాయి.
కొన్ని చంచల మేఘాలు
ఎగుర్తూ వచ్చి అచంచల వర్షాన్ని కురిపిస్తాయి.
ఇసుక తిన్నెలు, ధూళి మబ్బులై
స్థానభ్రంశం చెందుతుంటాయి.
అసంఖ్యాక శిలలు కొండలపై నుండి దొర్లి
మైదానాలకు పరుగులిడుతుంటాయి.
గుంపులు గుంపులుగా పక్షులు ఆకాశాన్ని దాటి
నిర్భయంగా పొలాల్లోని కంకులపై వాలతాయి.

ఇక్కడకు, అక్కడకు మధ్య
ఏ కొండలు, సముద్రాలు, సహజ అడ్డంకులేమీ లేవు.
ఉన్నవల్లా కృత్రిమ గోడలే! సరిహద్దుల దగ్గర
ముళ్లకంచెలు, విద్యుత్తీగలు, రక్షణ కేంద్రాలు.
ఇటుపక్క 'స్వదేశీ', అటుపక్క 'విదేశీ'
మానవ నిర్మిత కంచెలను దాటడానికి
ఇటుపక్క సోదరుడు, అటు ఉన్న సోదరిని కలవడానికి
అనేక రకాల అనుమతులు కావాలి.
అధిగమించడానికి ఎంతో ఆత్మస్థైర్యం కావాలి.

ఇక్కడైనా అక్కడైనా,
ఏ అనుమతులూ అక్కర్లేని లోకముంటే బాగుండును
ఇక్కడైనా అక్కడైనా!

35. AN EVER SMILING HUMAN BEING

O' Yeshi Norbu¹
O' Tenzin Gyatso²
They say you have
On legs tiger skin streaks
On a palm conch shell print.

As a Buddhist monk
You preach purity and openness of mind.
You are the one
Who can perform *Aarti* in a temple
Namaz in a mosque
Attend mass at a church.

We pray that in your lifetime
You with your people here
Be successful in returning to Tibet
You to your Potala Palace at Lhasa again...
Our salutations to thee
O' Your Holiness the Fourteenth Dalai Lama³!

¹To Tibetans - Wish Fulfilling Gem - Reincarnation of Buddha.

²A simple Buddhist monk.

³Mongol title - Ocean of Wisdom

35. చిరునవ్వుల వారధి

ఓ యెషి నారుబు!
ఓ టెంజిన్ గ్యాట్సో!
వాళ్లంటారు-
నీ కాళ్లపై వ్యాఘ్ర చర్మపు ఆనవాళ్లున్నాయని,
అరచేతిలో శంఖముద్రలున్నాయని,
నీవు పవిత్రతకు స్వచ్ఛతకు మారుపేరని,
మనసులో ఏదీ దాచుకోని నిష్కల్మషుడవని,
దేవాలయంలో ఆరతి నిచ్చేవాడివని,
మసీదులో నమాజ్ చేస్తావని
చర్చిలో సామూహిక ప్రార్థన చేస్తావని.

మేము ప్రార్థిస్తున్నాము
మీ జీవిత కాలంలోనే
మీరు, మీ ప్రజలు 'టిబెట్' చేరుకుంటారని
'లాసా'లోని 'పొతల' భవనంలో నివసిస్తారని.

మీకు మా అభివాదములు!
పథాలుగవ దలైలామా! ఇవే మా ప్రణామములు.

(టిబెటన్లకు 'యెషినారుబు' అంటే కోరిన కోర్కెలు తీర్చే చింతామణి. బుద్ధుని మరోజన్మ.
'టెంజిన్ గ్యాట్సో' అనగా- బౌద్ధ భిక్షువు, దలైలామా-విజ్ఞాన సముద్రం)

36. MY CYCLE OF SEASONS

My seasons come and go
With your moods and gestures.

With your smile
Comes the Spring all around
When you are unhappy
The Summer sets in
In your sobs
The Rains are there
With your indifference
There is the Autumn
What may I speak
Of your those orderly days — the Fall.
And when you are sad
It feels the Winter has arrived.
O' my newly wedded bride/of an year today
I am reconciled to your
Ever changing, abruptly changing moods
Moods changing disorderly
Unlike the cycle of seasons
On this first marriage anniversary of ours' I entreat-
How if you be smiling a little more
So that for me there is the Spring
The Spring prolonged a little more !

36. ఋతు చక్రం

నా ఋతువులు వచ్చీ పోతుంటాయి,
నీ ఉద్యోగాలు, ప్రవర్తనననుసరించి.

నీవు నవ్వులు కురిపిస్తే అది వసంతం.
నీవు కోపంగా చూస్తే అది మండుటెండాకాలం.
నీవు కన్నీరు పెడతే అది వర్ష ప్రభంజనం.
నీవు నిర్లిప్తంగా ఉంటే అది శరత్కాలం.
నీవు నెమ్మదిగా ఉంటే అది హేమంతం.
నీవు విచారంగా ఉంటే అది శిశిరం.

నా సూతన వధువువు నీవు,
ఒక్క ఏడాదిలో నేను నేర్చుకున్నాను
నీలో వచ్చే ఆకస్మిక, అనూహ్య, అసాధారణ మార్పులు.

నేను నిన్ను అర్థిస్తున్నాను,
మన మొదటి వివాహ వార్షికోత్సవాన
ఋతుచక్రం వలె కాకుండా
మరిన్ని చిరునవ్వులు చిలకరించరాదా,
వసంతం మరిన్ని రోజులు
మరింతకాలం నను మైమరపింపచేయగా!

37. A WISH

How nice would it be
If in the New Year
Ill feelings vanish from the hearts,
The rigours of animosity smoothe out,
The pangs of penury fade away
And all intone :
Peace ! Peace !
We have had enough of discord
We must now conciliate.
Neither here nor yonder
Should explosives or bombs blast.
The borders should open up
And permits and visas become obsolete.

You will agree
If not soon
It will certainly happen in near future
Howsoever, gloomy and lingering night may be
The break of day is bound to come
And come it must!

37. ఒక కోరిక

ఎంత గొప్పగా ఉంటుంది,
ఈ కొత్త సంవత్సరంలో
హృదయం లోతుల్లోంచి అనుభూతులు మాయమై
ద్వేషభావాలు అదృశ్యమై
పేదరికపు కేకలు సమసిపోతే

ఎల్లెడలా ఎల్లెడలా
శాంతి విస్తృతమైతే,
ఎంత బాగుంటుంది!

చాలు! చాలు! ఈ విద్వేషాలిక చాలు!
ఇచ్చి పుచ్చుకునే ధోరణి ఎంతో మేలు!

ఇక్కడా, ఇంకెక్కడా
విస్ఫోటనాలు, విధ్వంసాలు వద్దు, వద్దు!
సరిహద్దులు మూతపడిపోరాదు.
అనుమతులు, వీసాల అంక్షలుండరాదు.

నీవూ అంగీకరిస్తావు
ఇప్పుడు కాకపోయినా

సమీప భవిష్యత్తులోనైనా
ఈ నిశీధి దీర్ఘరాత్రులెంతో కాలముండబోవు,
ఉదయపు వెలుగులు వచ్చి తీరుతాయి.
చీకటి పటాపంచలైపోక తప్పదు.

38. ATLEAST

You may or may not struggle
For bringing in the light
But donot without any protest
Tolerate the darkness atleast.

You may or may not find out
Another untrodden new path
But do not just form
Part of the crowd atleast.

You may or may not be wise
But do not go harping on
The same old arguements
Yet again atleast.

You may or may not love
Each and everyone
But do not hate for Jesus' sake
Thy neighbour atleast.

You may or may not lead others
But. do not follow blindly
Any Tom, Dick and Harry
As your leader atleast...

You may or may not believe
In the existence of God
But of all do have
Faith-in yourself atleast!

38. కనీసం...

వెలుగు తెచ్చేందుకు,
నీవు కష్టపడవచ్చు, పడకపోవచ్చు.
కాని, చీకటిలో ఉన్నప్పుడు, కనీసం,
ప్రతిఘటించకుండా ఉండడం మానవచ్చు.

ఇంతకు ముందెవరూ నడవని కొత్తదారిని
నీవు కనుక్కోవచ్చు, లేకనూ పోవచ్చు.
కాని, గుంపులో ఒకడిగా, కనీసం
గుర్తింపులేని ప్రయత్నం మానవచ్చు!

జ్ఞానాన్వేషణలో
నీవు సాధకుడివి కావచ్చు, కాకపోవచ్చు.
కాని, పాత వాదాలను అదేపనిగా, కనీసం
వల్లెవేయడం మానవచ్చు!

ప్రతి ఒక్కరిని నీవు
ప్రేమించు, ప్రేమించకపోవచ్చు.
కాని, జీసస్ కోసమైనా, కనీసం
పొరుగువాడిని ద్వేషించడం మానవచ్చు!

కొత్తదారిలో పోయేప్పుడు
నీవు నాయకుడివి కావచ్చు, కాకపోవచ్చు.
కాని, అడ్డమైనవాళ్లనీ, కనీసం
నాయకుడిగా అనుసరించడం మానవచ్చు!

దేవుడున్నాడని
నీవు నమ్మవచ్చు, నమ్మకపోవచ్చు.
కాని, నీపై నీకున్న నమ్మకాన్ని, కనీసం
కోల్పోయే ప్రయత్నాలు మానవచ్చు!

39. SIGNATURES

(To Myanmar poet Chi Aun)

In capital, small letters
Straight, slanting to right, left
Beautiful, ugly, legible, illegible
With dots and a flourish of underline
Indicating an individual's traits
The signatures.

I recollect
In my youth
I tried many forms of
Signature, initials of mine.
Even during my service period
I changed my signature thrice...

By grace of the Muse
How nice it felt
When I became a well known signature
And when fans would
Ask for autographs

Now while taking monthly pension
The Bank employee at times points out-
'Your signature doesn't tally
With signature on record.'

How will it feel
When in sick bed
With shaking hands
I shall put signature
On my will !

39. సంతకాలు

(మయన్మార్ కవి 'చి అవున్'కు)

పెద్ద చిన్న అక్షరాలు
నిలువు, కుడి ఎడమల వాలు రాతలు,
కొన్ని ముత్యాల కోవల్లా, కొన్ని కోడి కెలికిన గింజల్లా
స్పష్టంగా, అస్పష్టంగా
చుక్కల్లో, ఒత్తుల్లో, కింద గీతల్లో
ఈ చేతి వ్రాతలో, సంతకాలలో
నిక్షిప్తమై ఉన్నదా వ్యక్తి మనస్తత్వం?

గుర్తు తెచ్చుకుంటుంటే
నా వెనకటి రోజుల్ని.....
ఎన్నో రకాల సంతకాల్ని అభ్యాసం చేసాను,
ఇప్పటికీ మూడుసార్లు వాటి రూపురేఖల్ని మార్చాను.

సరస్వతీదేవి ఆశీస్సులతో
నా సంతకం అభిమానులకు ఆటోగ్రాఫ్ ఒకప్పుడు.
ఒక్కోసారి బ్యాంకువాళ్లు
నీ సంతకం సరిపోలడం లేదంటారు
నెలవారీ పెన్షను తీసుకునేందుకు వెళ్లినప్పుడు.

అంతిమ దినాల్లో
మంచానికంటుకుపోయినప్పుడు
వణికే చేతుల్లో నేను 'విల్లు'పై
సంతకం పెద్దున్న దృశ్యం
ఊహించడానికే ఎలానో ఉన్నదెందుకు ఇప్పుడు?

40. I LOVE ALL THAT

Air, take me also alongwith you
Where there is fragrance.
Stream, take me also alongwith you
Where there is thirst.
Cloud, take me also alongwith you
Where there is field.

Postman, take me also alongwith you
Where there is wait.
Woman, take me also alongwith you
Where there is beauty.
Child, take me also alongwith you
Where there is curiosity.
Mentor, take me also alongwith you
Where there is wisdom...

Well, I love all that
Wherefrom is born
My poem !

40. అవన్నీ నాకిష్టం

సుగంధ పరిమళాలున్న చోటుకు
గాలీ, నీకూడా నన్ను తీసుకెళ్లు!

దాహపు ఛాయలున్న ఎడారి నుంచి
ఏటి ప్రవాహమా, నీకూడా నన్ను తీసుకెళ్లు!

పసుపు, ఆకుపచ్చని పొలాలున్న వేపు
మేఘమా, నీకూడా నన్ను తీసుకెళ్లు!

జాబుకోసం ఎదురుచూసే జనమున్న చోటుకు,
పోస్ట్‌మాన్, నీకూడా నన్ను తీసుకెళ్లు!

అందమంతా ఒకచోట పోగుపడి ఉన్న చోటుకు
ఓ నవయువతీ, నీకూడా నన్ను తీసుకెళ్లు!

ఉత్కంఠత, నిన్ను ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసే చోటుకు
బాలుడా, నీకూడా నన్ను తీసుకెళ్లు!

జ్ఞానం మూర్తిభవించిన నిధులున్న చోటుకు
ఉపాధ్యాయుడా, నీకూడా నన్ను తీసుకెళ్లు.

అవంటే, నాకందుకే ఎంతో ఇష్టం.
నా కవిత్యానికవే కదా జన్మస్థానం.

41. AT A TIME AND AT ANOTHER

At a time I wished to be individual
And at another also universal.
At a time I wished to be in the past
And at another also in the future.
Similarly (vice versa as well)
Flexible and also rigid
At the market and also at the hermitage
Like a stream and also like an ocean
Like the foundation stone and also like the mile stone
At the mountain peak and also in the valley.
At the beginning and also at the end...

At a time I wished to be at the centre
And at another also at the circumference.
At a time I wished it to be a simple poem
And at another also the philosophy of life !

41. ఒకసారి - ఇంకోసారి

అనుకుంటాను నేనొక్కోసారి వ్యక్తిని,
ఇంకోసారి సామూహిక శక్తిని.
ఒక్కోసారి భవిష్యత్తులో విహరిస్తాను
ఇంకోసారి గతంలోకి పయనిస్తుంటాను.
ఒక్కోసారి సుతిమెత్తగా, మరోసారి కర్కశంగా-

సంతలో ఉన్నా, సాధువుల చెంతనున్నా,
నదిలా ఒకసారి, సముద్రంలా మరోసారి,
పునాది రాయిలా, మైలురాయిలా
పర్వత శిఖరాగ్రాన, లోయలోతుల్లోన
ఒకసారి ఆది యందు, మరోసారి అంతమందు...

ఒక్కోసారి కేంద్రంలో
ఇంకోసారి పరిధి రేఖపై
ఒక్కోసారి మామూలు కవితగా
ఇంకోసారి జీవన వేదాంతంగా!

42. A MEASURE FOR THE MIND

We have measures for
Length and breadth
Height and depth;
We have measures for sphericity
Measures for velocity;
We have measures for heat
Measures for sound
For score of things
Measures abound.

But when we can find,
A measure for the mind,
It's depth, its height
It's power, its flight
Will be the moment
Of achievement and delight!

43. OPENNESS

He keeps open
Doors, windows, ventilators
Of his home

The air, sunshine, rain
Come unobstructed
Into his home

With face eversmiling
He feels nice
Meeting, mingling with
Relatives, friends even complete strangers

Perhaps it is
The secret of mystery
Of his richer, fuller life?

42. కొలమానం

పొడుగూ, వెడల్పు,
ఎత్తు, లోతులకు
తూనిక పద్ధతులున్నాయి మనకు.

గోళానికి, వేగానికి
వేడికి, శబ్దానికి
కొలమానాలున్నాయి అనేక విషయాలకు.

అయితే మనసు లోతూ, ఎత్తు
దాని శక్తి, పలాయన గతీ
కనుక్కునే కొలమానం దొరికితే
అంతకు మించిన విజయమేమున్నది?

43. తెరచిన పుస్తకం

అతడు
తన ఇంటి కిటికీ తలుపులు, ద్వారాలు,
గవాక్షాలు, వెంటిలేటర్లు తెరిచే ఉంచుతాడు,
గాలీ, వెలుతురూ, ఎండా వానా, వెన్నెలా
నిరభ్యంతరంగా వచ్చేందుకు అనుమతిస్తాడు.
ఎల్లప్పుడూ వాడిపోని చిరునవ్వుతో బంధుమిత్రులను,
స్నేహితులను, అపరిచితులను పలకరిస్తాడు.

బహుశా అదేనేమో,
అతడి సంపూర్ణ సౌభాగ్యవంతమైన,
జీవన రహస్యం.

44. THE OTHER SIDE OF THE COIN

'What is the matter
You seem to be very happy
Full of vigour and in high spirits.'
So said wife smilingly
After separating at night.

'Yes darling
There has been good business today;
In the morning there was an old man
By Noon came two youths
Thereafter arrived a young lady
And just before dusk
As if in bonus
Came one infant.'
Acharya of cremation ground
Handling her the sari, shawls
Replied so laughing aloud !

44. నాణానికి రెండో వేపు

‘ఏమిటి సంగతి?

ఎంతో హుషారుగా ఆనందంగా కనిపిస్తున్నారు!’

అన్నదా ప్రియపత్ని ఆ రాత్రి.

‘అవును ప్రియతమా!

ఈరోజు వ్యాపారం సాగింది సజావుగా,

పగలు ఓ వృద్ధుడు

మధ్యాహ్నం ఇద్దరు యువకులు,

సాయంకాలానికి ఓ మహిళ

కాసేపటికి ఓ పసిపాప’-

‘ఇవిగో వారి వస్త్రాలు, చీరెలు, అంగీలు’-

ఆమెకందిస్తూ అన్నాడతడు హాయిగా బిగ్గరగా నవ్వుతూ,

తన భార్యతో ఆ కాటికాపరి.

45. IF YOU.....

If you feel happy to see
A rose stuck in a vase;

If you love to see fish
Bound in a bowl;

If you get pleasure
To see a bird shut in a cage;

And if you take delight
In leading a dog on a leash;

And if you are pleased to see
Innocent childhood confined to boarding school;

And if you yourself are
Fanatic to some fad, faith or issue
And wish to see me likewise tethered
Then friend, let me be frank,
This amity 'tween us twain
Will not for long sustain.

45. ఒకవేళ నీవు...

గాజుకుప్పెలో ఇరుక్కున్న
గులాబిని చూసి సంతోషపడ్తుంటే,
అక్వేరియంలో ఈదుతున్న
చేపల్ని చూసి ఆనందపడ్తుంటే,
పంజరంలో బంధించబడిన
పక్షుల్ని చూసి పరవశిస్తుంటే,
గొలుసుకు కట్టేయబడిన
శునకాన్ని చూసి ముచ్చటపడుతుంటే,
పాఠశాలకు పరిమితం చేయబడిన
బాల్యాన్ని చూసి బాధపడకుంటే,

నీవు ఖచ్చితంగా ఏదో లోహపు సంకెళ్లతో
దీర్ఘకాలంగా కట్టివేయబడినట్లే!
నన్ను కూడా నీలా చూడాలని
అభిలషిస్తున్నట్లే!
అయితే మిత్రమా! నన్ను నిక్కచ్చిగా చెప్పనీ!
మనమధ్య స్నేహం ఎక్కువకాలం ఉండదని!

46. THE MAGIC OF WORDS

As names have power
Words of languages (including pictorial)
Can light fires
In the minds of people.
Words can wring tears
From the hardest hearts.
Words can be like knives
And can cut you open.

Words help, words heal and words save
Words make your heart smile
Words allow us to say the things
That breath us inside.

Words educate a child
Who doesn't even know
How to spell his name.
Words allow us to talk
And kill our loneliness.

Words are feelings.
Words are the truths
When we are blinded by the lies.

46. మంత్రాక్షరాలు

అక్షర శక్తి అపూర్వం.

పదాలు, చిత్రపదాలు మననం చేయబడి

మంత్రాలై అగ్నిని సృజిస్తాయి.

జనుల మనోవీధుల్లో జ్వాలలవుతాయి.

కఠిన శిలా హృదయాల నుంచి

కన్నీరు తెప్పిస్తాయి.

కత్తుల్లా నిన్ను కత్తిరించి

నీ అంతరంగాన్ని కనిపింపజేస్తాయి.

అక్షరాలు పదాలై సాయపడ్తాయి,

చికిత్స చేస్తాయి, రక్షిస్తాయి.

నీ హృదయంలో చిరునవ్వులు విరియజేస్తాయి.

మనలో ప్రాణవాయువులై మెదిలే

భావాల్ని మాటలుగా పలికింపజేస్తాయి.

తన పేరు ఉచ్చరించలేని బాలుడిని కూడా

పదాలు విద్యావంతుడిని చేస్తాయి.

పదాలు మాటలై మన ఒంటరితనాన్ని దూరం చేస్తాయి

పదాలవి అనుభూతులు, అక్షర సత్వాలై

అబద్ధాలతో మూతబడ్డ కళ్లను తెరిపిస్తాయి.

It is only through words
That *Mantras* are composed
And such great works
Like *Gita, Bible, Quran, Granth Saheb*.
Elders say word is *Brahm*.

And in a weird way
Words are alluring.
Words are the beacon in the night
That alight the whole difficult path out there.

Words have the power
To make you or break you
Shatter you or heal you.

What's it going to be
Is entirely up to you
Use them wisely and try
To build a better world around you!

పదాలవి మంత్రాల్లా, గీత, బైబిల్, ఖురాన్,
గ్రంథ సాహిబ్ అక్షర శక్తులైనాయి.
అక్షర బ్రహ్మంగా కొనియాడబడినాయి.
వేదాల్లో, ఉపనిషత్తుల్లో

రాత్రివేళలందు వెలుగు దీపాలై
దారి చూపించేవి పదాలు, మాటలే కదా!
పదాలు నిన్ను సృజిస్తాయి, సంహరిస్తాయి
నిన్ను ముక్కలు చేస్తాయి, నయం చేస్తాయి.
వాటి వినియోగమున్నది నీలోనే, నీతోనే!

సక్రమంగా వినియోగిస్తే అంతా స్వర్గం.
దురుపయోగం చేస్తే చుట్టూరా విధ్వంసం.

47. LET OUR MIND REST TOO

Today as chance would have it
Sitting under a bus shelter ;
With no plan to board a bus
I am observing the people's movement;
Some people came leisurely
Some rushing,
And a few hurried by boarding the bus.
Some used the waiting time
To debate elections.

My mind that was
Over burdened by pulls and pushes
Is now emptied relaxed, rejuvenated doing nothing
And simply sitting there
Watching people come and go.

Now suddenly I realize
That I should rest my mind
To idle away sometime daily
From my mechanical life—
The way I eat, dress, bath, talk
And work hours on computer.

All timed and pressured.
Should not we all by chosen lighter activity
Let our mind rest too daily?

47. మానసిక విశ్రాంతి

దొరక్క దొరక్క దొరికిన అవకాశాన్ని
అందిబుచ్చుకుని, బస్టాండులో నిలబడ్డానీనాడు.
బస్సెక్కే ఉద్దేశం లేదు గనుక
గమనిస్తున్నా ప్రయాణీకులను తీరికగా!

కొందరు నెమ్మదిగా, కొందరు హడావుడిగా,
బస్సులెక్కుతుంటే, రావాల్సిన బస్సు కోసం
ఎదురు చూస్తున్నవాళ్లు మాట్లాడుకుంటున్నారు
కాలక్షేపంగా రాజకీయ భారతంలో ఎలక్షన్ల పర్వం.

ఏమీ చేయడానికి లేకపోవడంతో
ఎంతో ప్రశాంతంగా ఉంది మనసు.
అకస్మాత్తుగా నాకో ఆలోచన వచ్చింది అప్పుడు.
ఈ యాంత్రిక ఒత్తిడి నుంచి రోజూ కాసేపు
నా మనసుకు విశ్రాంతి ఇస్తే!
నా దినవారీ చర్యల్లో మార్పు తెస్తే!

అవును కదా! కాలపు వ్యవధుల్ని నిర్ణయించుకుని
పని ఒత్తిడిలో సతమతమై అలిసిపోవడంకన్నా,
ప్రతిరోజూ మనసుకింత విశ్రాంతి ఇస్తే
ఎంత బాగుంటుందో చేసి చూద్దామా!

48. DOCUMENTARY AGREEMENT

Is it festival site
Or a market place?

Five people are required
From the seller's and purchaser's side
That is bride's and groom's side
To sign on just a plain paper
Called '*Dastavezi Karar*'
For an agreed amount ranging
From some thousands nay to some lakhs
And a girl is married off
Or say sold and purchased like a product

They say it is an old practice
Or tradition of yore
Prevalent even Today in tribals
Of Bhilwaara in Rajasthan
The redeeming feature being
That in event of death of
Purchaser husband

She can remarry or resell
To know, to witness this sale purchase of brides
I feel astonished, shocked, aghast and exclaim—
Are we living in twenty first century
Or in the twelfth century?

48. లిఖిత ఒప్పందం

ఇది జాతర స్థలమా, లేక, సంతా?
అమ్మేవాడికి, కొనేవాడికి సాక్షులుగా అయిదుగురు.
పెళ్లికొడుకు, పెళ్లికూతురు తరపున
ఓ తెల్లకాగితం మీద - లిఖిత ఒప్పందం.
వేల నుంచి లక్షల దాకా బేరం.
ఆడపిల్ల పెళ్లి - కొనడం, అమ్మడం - ఓ వస్తువులా!

తరతరాల ఆచారమని కొందరు,
ఇదే మంచి పద్ధతని మరికొందరు,
రాజస్తాన్ భిల్వారా తెగ ప్రజలు
ఇంకా పాత సంప్రదాయానురక్తులు.

కొనుక్కున్న భర్త గుటుక్కుమంటే
మళ్ళీ పెళ్లి, మళ్ళీ బేరసారాలు
చూస్తున్న నాకైతే నిలువెల్లా ఆశ్చర్యం, అనుమానం
ఇది ఇరవై ఒకటో శతాబ్దమా, లేక
పన్నెండో శతాబ్దంలోకి నేను మరలిపోయానా?

49. PATERNAL PROFESSION

(From the horse's mouth)

My grand father
And then father
Were Member of Parliament.

Now I
And my son too
Are Parliamentarians.

Today
Pregnant daughter-in-law asked—
In which profession
The coming guest shall be inducted?
At once I retorted—
In paternal profession
What else.
Then paused, spoke—
Well, this is going to take time.

I and your young husband,
With money power, muscle power,
Will definitely win
Sixth and third time respectively
In the coming Lok Sabha elections
Bahu! We will see
That you win from reserved seat
And will subsequently get
Your mother-in-law nominated to Rajya Sabha.
Thus women representation
In the Parliament shall also increase.

Finally, with a wicked smile declared—
Our entire family
Will be in paternal profession
Our entire family will be
In service of the country!

49. తండ్రి వృత్తి

నా తాత, నా తండ్రి
లోకసభ సభ్యులు

ఇప్పుడు
నేను, నా కుమారుడు
మేమూ అంతే!
గర్భిణిగా ఉన్న కోడలు అడిగింది-
'రాబోయే అతిథి ఏమవుతాడు?' -అని.
'ఎందుకు సందేహం? తండ్రి బాటలోనే'
కాసేపు నిశ్శబ్దం. 'ఇంకా సమయముందిగా?' అన్నాను.

'నేనూ, నీ భర్తా
మనకున్న అంగ బలం, అర్థబలంతో
మరల మరల ఎన్నికవుతూనే ఉంటాం.
నీకు మహిళల కోటాలో సీటు,
నీ అత్తగారికి రాజ్యసభ సీటు,
అలా మన కుటుంబం యావత్తు
తండ్రి వృత్తినే చేబడదాం!
అందరం ఈ దేశ సేవలో కలకాలం
అంకితం, పునరంకితమవుదాం'-

అలా ఆరోజున మా ముఖాల నిండా చిరునవ్వులే!
మా భవనమంతా దేశ సంపదల వెన్నెలలే!

50. THE EARTH

Dear little inquisitive friends,
Do you know that—

Our Earth is a small part
Of the Solar System
Revolving around the Sun.

Seventy per cent of
The Earth contains water.

The air system of the Earth
Spreads the light of Sun
Causing a blue effect
So we call the Earth
A blue planet also.

It rotates on its axis
Causing day and night
In twenty four hours time.

It takes nearly
Three hundred sixty five days
For Earth to make
One round around the Sun
That is why an year on Earth
Consists of three sixty five days.

50. భూమి

జిజ్ఞాసతో నిండిన బాలల్లారా!
మీకు తెలుసా,
ఈ భూగోళం సౌరకుటుంబంలో చిన్ని భాగమని,
సూర్యుని చుట్టూ పరిభ్రమిస్తుంటుందని,
భూమిపై డెబ్బైశాతం నీరుంటుందని.

భూమిపైనున్న వాతావరణం
సూర్యకాంతిని ప్రసరింపజేయగా
నీలిరంగుతో మెరిసే భూమిని
నీలిగ్రహమన్నమాట మీకు తెలుసునా!

తన చుట్టూ తాను తిరుగుతున్నందుకే
భూమిపై ఏర్పడుతాయి రేయింబవళ్లు.
సూర్యుని చుట్టూ పరిభ్రమించడానికి
పట్టే కాలమే ఏడాది - మూడువందల అరవై అయిదు రోజులు.

During revolution of Earth
Around the Sun
Because of leaning stance of Earth
The various seasons are
Caused and changed.

The Earth has only
One satellite—the moon
That shines at night
Because of light of the Sun.

As our Earth is the only
Planet where life exists
So friends
Let us make it beautiful
All the more beautiful!

ఒక పక్కకు ఒరిగి తిరిగే భూమిపై
ఏర్పడుతున్నాయి వివిధ ఋతువులు
భూమికున్న ఏకైక ఉపగ్రహం చంద్రుడు
సూర్యకాంతి తనపై పడగా వెన్నెలలు కురిపించునతడు.

జీవరాశి ఉన్న గ్రహం భూమి ఒక్కటే!
మన ధ్యేయం ఈ భూమిని అందంగా ఉంచుటే!

51. NURSE

Look at the Nurse
In any small or big hospital anywhere
Contemporary Kerala
Shall be seen reflected in her.

In her snowwhite
Sandals, socks, skirt, shirt
And in crown like nurse cap
On her head
Gray shadow of
Miss Florence Nightingale
Shall be seen.

From the Cross
Hanging in her neck
It would appear
That she is a Christian
But then she does not have
Any concern if her patient
Is Hindu or Muslim, White or Black
Rich or poor or even man or woman
If she does make a distinction
It is between serious and ordinary patients
And accordingly
In due service and care

As like a *Mahamrityunjay Mantra*
In saving the patients from death
In giving elixirful life.
Patients are well aware
That there is no difference
In day and night for a nurse.

51. నర్పు

చిన్ని దవాఖానాలోనో
పెద్దాసుపత్రిలోనో
పనిచేసే ఆరోగ్య సేవికను చూడు!
ఇప్పుడంతా కేరళ పరిమళాలే!

మంచులా తెల్లటి వస్త్రధారణ
ఆపాదమస్తకం శ్వేతవర్ణపు మెరుపు
తలపై కిరీటంలా టోపీ
ఫ్లారెన్స్ నైటింగేల్ ఛాయ.

మెడలో వేలాడుతున్న శిలువ
ఆమె క్రిస్టియన్ కావచ్చు, కాని
రోగి కుల, మత, వర్ణాలతో పట్టింపులేదామెకు.
పేదా, గొప్పా తేడాలకన్నా
రోగికి తీవ్రంగా ఉన్నదా, నెమ్మదించిందా
అన్నదే ఆమెకు ముఖ్యం
మహా మృత్యుంజయ మంత్రంలా
రోగులకు స్వస్థత చేకూర్చడమే ఆమెకు లక్ష్యం.
పగలూ, రేయీ తేడాలేని సేవ ఆమె కర్తవ్యం.

While administering
A dose of medicine
Or injecting a patient
She says—
'Baba, you will be
All right soon'.
Then that old one feels
The urge and the will
To live, once again:
That old patient
With his hazy eyes
Can guess the deep sadness
Hidden beneath her smiling face
Two halted tears at the
Corners of her eyes
And behind her seemingly prosperity
The poverty of her family
Inhabited in a village
Far away along the sea coast.

When that old man
Tells her one day
That he has visited Kerala
Seen places and knows, also met
The elderly writers
Then the nurse's joy
Knows no bounds.

Doctors, colleagues, young and old-all
Call a nurse SISTER
But do they truly
Consider and treat her as SISTER?

రోగికి మండులిస్తూ, ఇంజక్షన్ చేస్తూ
ఆమె అంటుంది- ‘బాబా! నీకు త్వరగా
నయమవుతుందిలే!’ - ఆ మాటలు చాలు
ఆ వృద్ధుడిలో అంతరిస్తున్న ఆశ మరల పోసుకుంటుంది జీవం.

అయినా, అతడు గమనిస్తాడు
ఆమె కనుకొలకుల మాటున దాగున్న
రెండు కన్నీటి చుక్కల్ని.
ఆమె చిరునవ్వుల మాటున దాగున్న
కుటుంబపు దారిద్ర్యాన్ని.

ఆ వృద్ధుడు తాను కేరళలో పర్యటించానని
అక్కడ ఊళ్ళూ, పట్టణాల పేర్లు
అక్కడి కవులతో పరిచయాలు చెబుతుంటే
అంతుండదు ఆమె ఆనందానికి.

వైద్యులారా! మిత్రులారా! చిన్నా పెద్దలారా!
మీరు పిలుస్తారామెను ‘సిస్టర్’ అని.
నిజమే! కాని మీలో ఎందరామెను
సోదరిగా, సిస్టర్‌గా భావిస్తున్నారు నిజంగా?

52. CAN'T WRITE A POEM ON HER

'Goodness me!
A nymphet, I had not yet had any period
when my husband
died during famine.

My kinsmen left me at Kashi.
After sometime I came here of my own.
Four miscarriages,
four babies born
from different pandaas, priests
from time to time.
Their flames went out to fall into oblivion.
Old men of my father's age whored me.
Even young men of son's age slept with me.
Sometimes the father and the son
both knew me, crushed me
without discrimination
of the vulva or the anus
of the upside or the bottom below.

Here in the *Ashrams*
for chanting hymns
and *Radhe, Radhe* for two hours
every one is paid five rupees cash
and half a kilogram of victuals per diem'.
This was her history
in her own words.

52. ఆమెపై కవిత్వం వ్రాయలేను

‘నేనప్పటికి కన్యనే,
కరువు కాలంలో నా భర్త కన్ను మూసేనాటికి!

నా బంధువులు నన్ను
కాశీలో వదిలేసి తమ చేతులు కడుక్కున్నారు.
నా బతుకు నేనే బతికాను.
నాలుగు గర్భ చిద్రాలు, నాలుగు కానుపులు
నలుగురు పాండాలు, పూజారులు
వాళ్ల కామాగ్నులు శాంతించేవరకూ రాత్రి హోమాలు
నా తండ్రి వయసున్నవాళ్లు,
నా బిడ్డల వయసుండేవాళ్లు
ఒకోసారి తండ్రి కొడుకులు తెలిసికూడా!
తేడా లేదు. అన్ని భంగిమలూ, అన్ని రంగ్రాలూ!

ఆశ్రమంలో రాధే, రాధే అని రెండు గంటలు పాడితే
అయిదు రూపాయలు, అరకిలో పప్పు బియ్యాలు’-

ఇదీ ఆమె కథ! ఆమె మాటల్లోనే!
ఆకాశాన్ని చుంబించే దేవాలయపు కోనేటి ఒడ్డున
పిచ్చిబాబా ఆశ్రమం ఆవరణలో
నెరసిన తల, ముడతలు పడ్డ మొహం
దేశపటంపై రైలు మార్గాల గీతల్లా ముడతలు,

She is standing near the pool
in the courtyard of the gorgeous skyscraper temple
of *Pagla Baba* (mad ascetic).
Her geography appears thus:
a few gray hair on the head
and a face full of wrinkles
like a network of rail, roads
sketched into a map;
dried, drooping breasts,
squelched and dark physique,
back bent, small stature
wrapped in a piece of loin cloth above the knees;
holding, perhaps, all her belongings
in a bag under her arm-pit.

She begs alms insensitively
pushing the bowl forward.
I see my grandmother and granny in her face
I can't write a poem on her
I can't poeticize
the one who stands right in front of me—
this widow of Brindavan.

ఎండి, వాడి, వాలిపోయిన రొమ్ములు
నడుం వంపు, క్రుంగి కృశించిన దేహం
చిన్ని గుడ్డతో కప్పుకున్న శరీరం
చంకలో చిన్న సంచి బహుశా అదే ఆమె యావదాస్తీ!

ఆమె అలానే భిక్షాటన చేస్తున్నది నిర్వికారంగా!
ఆమె ముఖంలో నాకు
నా నానమ్మ, అమ్మమ్మలు
ఆమె గురించి నేను కవిత్వం వ్రాయలేను
నా ఎదురుగా నిలబడిన జీవచ్ఛవం గురించి
ఏమని వ్రాయను?
ఆమె బృందావనపు విధవరాలు.
విధి వక్రించిన ఈ దేశపు శాపాక్షరాలు.

53. BEFORE GRIHA-PRAVESH

Bought a new-builthouse:
The propitious moment
Of griha-pravesh is tomorrow
And to make the arrangements for that
I have come with my spouse.

In the courtyard
I found a weaver had tailored
And hung its nest.
In a hole
Meant for the ceiling fan
In the drawing room
The younglings of a sparrow
Were chirping.

And in ventilator of a bedroom
A pair of doves
Busy in love making.
On opening the kitchen
I found
Two mice running,
Heard a thud in the backyard
And saw it was a cat.

TOTA-MAINA
Up there in one corner of the roof
God knows
What they were gossiping about.

These all had entered the house
Before we did
And were eagerly awaiting
To welcome us.

[Author's note: Griha-pravesh: first entry into one's house on propitious moment.
Tota-Maina: A pair of parrot and its beloved blackbird—very famous in Indian fables.]

53. గృహప్రవేశానికి ముందు...

కొత్త ఇల్లోకటి కొనుకున్నాను.
నూతన గృహప్రవేశం రేపే!
అందుకే నా సతీమణితో ఇటు వచ్చాను.

ఇంటి ఆవరణలో ఓ పక్షి
తన గూడు నిర్మించుకున్నది.
డ్రాయింగు రూంలో పైకప్పుకు
సీలింగ్ ఫాన్ బిగించాల్సిన స్థలంలో ఉన్న
పిచ్చుక గూటిలో పిల్ల పిచ్చుకలు కిచకిచలాడుతున్నవి.

పడక గదిలోని వెంటిలేటర్ పై
పావురాల జంట కువకువలాడుతున్నవి.
వంటగదిలో రెండు ఎలుకలు.
వెనక తోటలో ఏదో శబ్దమైతే చూసాను
అక్కడో పిల్లి,
పైన ఓ మూల చిలుకా గోరింకలు
తోతా-మైనా పక్షుల గుసగుసలు.
మాకంటే ముందే ఇవన్నీ గృహప్రవేశం చేసి
బహుశా, మమ్మల్ని ఆహ్వానించడానికి
ఉన్నాయనుకుంటాను, సిద్ధంగా, సర్వసన్నద్ధంగా!

54. HOW MUCH HAVE I CHANGED

Those who say that in twelve years
the cells in a human body
change completely,
rightly so they say.

With the growing age
not only the color and form
of the body changed
even the manners and ideas
mind and intellect all
of mine have altered.

In the 'me' of today
there seems to be no remnant
of 'me' of the past

Such imposing transition surprises me.
Even to know my own self
I have to give myself a pleasant nudge.

Now in every young damsel

I see my own daughter
or daughter-in-law.
Hand on its own rises to shower blessings.
So much so even for my better half
surge the feeling of veneration
similar to the feelings one has
for an affectionate mother,
Inspired by such emotions
at times I even touch her feet.

I wonder, why dear friend
instead of this earth
the far sky unknown has begun
to allure me more now!

54. ఎంత మారిపోయాను నేను?

పన్నెండేళ్లలో మానవ శరీర కణాలన్నీ
మారిపోతాయని వాళ్లంటారు నిజమే కాబోలు.

వయసు పెరుగుతున్నకొద్దీ
రూపురేఖల్లో మార్పు సహజమే కదా!
ఆచార వ్యవహారాల్లో, ఆలోచనల్లో
బుద్ధి, జ్ఞానంలో మార్పు వస్తుంది. అది సహజం!

ఈనాటి 'నా'లో వెనకటి 'నా' లేదు, విచిత్రమే!
ఈ మార్పు నాలో ఆశ్చర్యాన్ని రేకెత్తించగా
నాకు నేనే చిన్న పరకాయ ప్రవేశం!

ప్రతి యువతిలో నాకు నా కూతురో, కోడలో
కనిపించగా, నా చేయి అసంకల్పితంగా ఆశీర్వాదిస్తుంది.
నా భార్యలో నా తల్లి రూపం కనిపించి
ఆమెకు పాదాభివందనం చేయాలనిపిస్తుంది.

ఎందుకో తెలియదు కాని, మిత్రమా!
దగ్గరే ఉన్న ఈ నేలకన్నా
అనంతదూరంలో ఉన్న అపరిచిత ఆకాశమే
నన్నెంతగానో ఆకర్షిస్తుంది, సమ్మోహనపరుస్తుంది ఇప్పుడు.

55. SNAKES AND LADDERS

The board game of Ludo
originated in India
So also Snakes and Ladders
It was called *Mokshapat* in Sanskrit

The ladders represented the good deeds
And the snakes, the wrong doings of a person.

Here we presume
Ladders to be gains or heights
And snakes for losses or falls
In the game nay
In the game of life.

I am elderly grand pa
Prefer to play Ludo
Comparatively safer of the two games
Though we can kill
Each other's dice in it as well.
But my grandson—a young lad
Insists to play snakes and ladders
A game of ups and downs
He is happy when
He rises from
Number twenty seven to seventy three
Or from fifty five to ninety five
But he laughs it away as easily when
He falls from fifty four to five
Or even from ninety eight to seven only
And to begin afresh the game once again

I am an old, cautious man
He is a young, adventurous, bold boy.

55. పాములూ, నిచ్చెనలూ

‘లుడో’ ఆటకు పుట్టినిల్లు
మన భారతదేశమే!
అలాగే పాములూ, నిచ్చెనలుండే
పరమపదసోపానం కూడా!

నిచ్చెన్లంటే మంచిపనులు
పాములంటే పాపకార్యాలు.
నిచ్చెన ఎక్కి మనం చేరుకుంటాం పై అంతస్తు
పాము కరిస్తే జారిపడతాం అట్టడుగుకు.
ఇది మామూలు ఆటేనా!
కాదు కాదు ఇది జీవితం.

నేనిప్పుడు తాతయ్యను,
‘లుడో’ ఆడటం ఇష్టపడతాను.
రెండిటికన్నా కాస్త మేలైన ఆట.
దీనిలో హింసపాలు కాస్త తక్కువ.

కాని నా మనవడికిష్టం పాములూ నిచ్చెన్లు
ఇరవై ఏడో గడినుంచి డెబ్బైమూడో గడిలోకి
యాభై అయిదు నుంచి తొంభై అయిదులోకి
సరాసరి ఎగబాకడం అంటే ఎంతో సంతోషం.
యాభై నాలుగు నుంచి అయిదులోకి జారినా
తొంభై ఎనిమిది నుంచి ఏడులోకి పడిపోయినా
ఒక నవ్వు నవ్వేసి మరల ఆట మొదలెత్తాడు.

నేనేమో ముసలివాడిని కదా,
కాస్త జాగ్రత్త ఎక్కువ!
వాడు సాహస బాలుడు కదా,
కాస్త ధైర్యం పాలు ఎక్కువ!

56. CHILD AN ANGEL

Once a father, a famous man
Proved to his eminent peers
That God does not exist.
Firm in this belief
And wanting to hammer it home
He put up a sign to this effect
Over the door of his house :
“God is no where !”

His little innocent child full of
Life, energy, love, curiosity, joy
Just then returned from school
And proudly told his father—
“I can now manage to read sentences.”
The father promptly asked him
To read the statement above the door
The small boy looked hard and read out—
“God is now here !”

56. పసిపాప - దేవదూత

ఓ ప్రముఖ వ్యక్తి
తన తోటివారితో
దేవుడు లేడని ఋజువు చేసి
ఇంటికి వచ్చి తన ఇంటి తలుపుపై
ఇలా వ్రాసినాడు ఇంగ్లీషులో -
-'God is nowhere!'

అతడి కుమారుడు పసిబాలుడు
లేలేత ప్రాయమువాడు.
పాఠశాల నుంచి ఇంటికి వచ్చి
గర్వంగా అన్నాడు - 'నాకు వాక్యములు వ్రాయడం వచ్చింది'.
తండ్రి సంతోషంగా అన్నాడు -
'కుమారా! ఈ గోడమీద ఏం వ్రాసానో చదువు' -
కూడబలుక్కుంటూ ఇలా చదివాడు ఆ బాలుడు -
-'God is now here!'

57. MUGHAL GARDEN

The February air is crisp
And the flowers in bloom
A sweet scent rises
As the breeze brushes past
The blossoms that dance in joy
Behind the pretty petunias
Petite pansies , vibrant salvias
Sturdy stocks and dainty daisies
Stand the dominating dahlias
And happy hollyhocks
Lo there a little ahead
The king of flowers
Roses of different colours
As also chrysanthemums
All vying for
The attention of visitors
To Mughal Garden at Rasthtrapati Bhawan, New Delhi
Blooming in full splendour
Confident in total surrender
Don't flowers inspire us to find happiness ?
Doesn't the Earth laugh in flowers ?

57. మొఘల్ గార్డెన్

ఫిబ్రవరి గాలి పదునుగా ఉన్నది.
పూలు గుత్తులు గుత్తులుగా వికసించినవి.
తియ్యని సుగంధాన్ని మోసుకుని
పిల్లగాలులు పరిగెడుతున్నవి.
లతలు తన్మయంగా ఊగుతున్నవి.
పెటూనియాలు, పాస్సీలు, సాల్వీయాలు,
డెయిజీలు, పూలమొక్కల వెనుక
కొట్టవచ్చినట్లు కనబడుతున్న డాక్లియాలు
అవిగో హాలీహాక్లు
వివిధ వర్ణాల శోభిల్లుతున్న గులాబీలు
బంతిపూలు, ముద్దబంతులు, చేమంతులు
అన్నీ సందర్భకులకై ముస్తాబవుతున్నవి.
కొత్త ఢిల్లీ, రాష్ట్రపతి భవన్లోని
మొఘల్ పూలవనాలు
పూలనవ్వులతో వెన్నెలలు వెదజల్లుతున్నవి.
మనం సంతోషాన్ని వెదుక్కునే దీపాలు
నేలతల్లి చిరునవ్వుల మెరుపులే పుష్పాలు.

58. SKIPPINGS

You can do it alone
You can do it with
Help of other two also.
You do it
To work off calories
And to keep fit, tirm also.
Why its a girls game?
Why don't boys play it?
I simply just don't know.
Why isn't it popular today?
For we play games that cost a lot
And a string costs only a little you know.
How much I enjoy watching
My girl friend do rhythmic skippings
I, yes only I know!

58. స్కిప్పింగ్

నీవొక్కడివే చేయవచ్చు
మిగిలిన ఇద్దరి సాయంతోనూ చేయవచ్చు.
మొత్తానికి చేయాలి
మెరుపుతీగెలా నీ దేహం మెరిసిపోవాలి.
ఎందుకని, ఇది ఆడపిల్లల ఆట?
మగవాళ్లకు చేతకాని వేటా?
ఎందుకని ఎవరూ ఆడడం లేదిప్పుడు?
కారణం అర్థం కాదు నాకెప్పుడూ!
బహుశా మనం ఖరీదైన ఆటలే
ఆడడానికి ఇష్టపడుతున్నామా?
ఈ ఆటకు కావాల్సిందల్లా ఒక తాడు మాత్రమే సుమా!
నేనెంత ఆనందపడే వాడినో తెలుసా
నా స్నేహితురాలు లయబద్ధంగా స్కిప్పింగ్ చేస్తుంటే!
అవును, నాకింకా గుర్తే!

59. BADAL AND BADLI*

The rainy season is imminent.

Gaze turns towards the sky
where a dark cloud-
floods from the south - *Badal*
surging and heaving.
From the north a fair cloudlet - *Badli*
sneaks in - bashful and hesitant.
The dark cloud - *Badal* wants to squeeze in
the fair - *Badli* - a coy damsel.
Badli, however, wants to escape her lover,
escape at any cost.

Both collide - the fair *Badli*
flashes, flashes two three times
flashes in abandon in (mock) anger.
The dark cloud, her lover *Badal*
Gurgles and rumbles in glee.
Scares the *Badli* a little and hugs her ravenously.
The *Badli* ceases to flash and surrenders meekly.
Both of them fuse and begin to dance
sing and swerve in heat,
literally flesh enters flesh and joy becomes immense.
The *Badli* sheds her glow
to the dark, dusky cloud
the dark cloud imparts
darkness to the *Badli*.
Both-black and fair-are fused
to turn into grey
fuse and burst into rain.
After a while, they get exhausted, enfeebled
and the rain comes to an end.

For a moment, it seems that *Indra* and *Indrani* are
beaming behind the rainbow!

[*The poet conjures -up the big dark cloud - *Badal* and the
fair cloud let-*Badli* as lover and beloved making love.]

59. బాదల్-బద్లీ

వర్షాకాలం ముంచుకొస్తున్నది.
ఆకాశం వేపు దృష్టిమరల్చాను.
దక్షిణం వేపు నుండీ దూసుకువస్తున్న బాదల్-నల్లమబ్బు
ఉత్తరాన అదుగో బద్లీ-తెల్లగా సిగ్గు పడున్నట్లు.
తరుముకు వస్తున్నట్లు-బాదల్
తప్పించుకుని కవ్విస్తూ-బద్లీ
రెండూ ఒకరినొకరు తాకిన మరుక్షణం
మైమరపుల మెరుపులు, విద్యుల్లతా ప్రకాశాలు
సంతోష వివశత్వాన ఉరుములు
బాదల్ కౌగిలిలో బద్లీ తన్మయంగా
ఇప్పుడంతా నల్లమబ్బు పరాక్రమమే
వానజల్లు కురిసాక, ఉద్రేకం ఉపశమించాక
అంతటా ప్రశాంత గగనమే!

ఒక్కక్షణం,
ఇంద్రుడు, ఇంద్రాణి
ఇంద్రధనుస్సు వెనుక
తొంగి చూసినట్లు చిరుదర్శనం.

60. O' TIME ! CAN YOU BE DIVIDED ?

Outside
There in the bazaar is
A jubilation for
The passing away of the twentieth and
The coming of the twenty-first century
And some poetic heart asks:
O' Time! Can you be divided?
Man has divided you
Into unnumbered smallest parts,
Biggest parts
And divided you
From second, micro-second, atto-second
To minutes, hours and days.
And divided you into:
Weeks, months, years,
Decades, centuries and millennia.
You were divided into the greatest
Satyuga, Treta, Dwapara and Kaliyuga.
O' Time! You tell yourself
Can you be divided
In such smallest and greatest parts?
For you are always
Moving on
Without stopping
For even an atto-second
Time! You seem
To have crossed
The extremity of creation and destruction.
Even then
O' Time!
Can you be divided?

60. కాలమా! నిన్ను విభజించగలమా?

బయట...

బజార్లో కోలాహలం

ఇరవయ్యో శతాబ్దానికి వీడ్కోలు

ఇరవై ఒకటో శతాబ్దానికి స్వాగతం.

కవి హృదయాలు కొన్ని ప్రశ్నిస్తాయి.

కాలమా! నిన్ను విభజించగలమా!

మానవుడు నిన్ను చిన్నాపెద్దా ముక్కలుగా,

సెకస్టు, మైక్రో, ఆటో సెకస్టుగా,

వారాలు, నెలలు, సంవత్సరాలుగా,

దశాబ్ది, శతాబ్ది, సహస్రాబ్దులుగా,

కృత, త్రేతా, ద్వాపర, కలియుగాలుగా,

విభజించి ఉండవచ్చును గాక!

కాని, కాలమా నీవే చెప్పు!

నీవు అవిభాజ్యం కాదా!

క్షణంలో సహస్రాంశం కూడా ఆగకుండా

సృష్ట్యాది నుంచి అంతం వరకూ పరిగెడ్డునే ఉంటావే

అయినా, కాలమా!

నిన్ను విభజించగలమా?

61. FOR RHYTHMIC BEAUTY

You have poured into my poem
Thought, made it intense
With depth of feeling
And smeared it with grace.

I pray thee Lord,
Grant it rhythm too.
Give lyric beauty and let it be
A folk-song, simple and sweet.

I want not my poem to remain personal.
An art for art's sake,
Nor to be confined to a Poets' Forum
For tall claims to make.

Let it be hummed in each lane and fane
Let it be of the people, of the common man.

61. లయా సౌందర్యం

నీవు నా పద్యంలోకి చొచ్చుకుని వచ్చి
ఆలోచనవు అనుభూతివైనావు
నా పద్యానికి లావణ్యాన్నిచ్చినావు.

నిన్ను ప్రార్థిస్తున్నాను ప్రభూ!
నా పద్యానికి 'లయ'ను ప్రసాదించు?
సంగీత సాహిత్యాలు కలిసి మెలిసిన
జానపద గీతమై నా పద్యం కదలి ఆడనీ!

నా పద్యం వైరుక్తికం కారాదు
కళ కళ కోసమేనన్న సూక్తి పనికిరాదు.
కవుల సమావేశాలకే పరిమితం కారాదు.
కీర్తి ప్రతిష్ఠలకై పాకులాడరాదు.

ప్రతి సందు గొండులో ఈ పాట ధ్వనించనీ!
ప్రజల గొంతులో, మనిషి పాటగా ప్రతిధ్వనించనీ!

62. BEYOND CAUSE AND EFFECT

What was the reason
Of your going away like this
You, who above fifty
Were a husband
And father of two kids
Blossoming into handsome youngmen

Had you got bored of
Lack lustre daily chores
Had your business been
Running into loss
Or for misunderstanding
And breaking of partnership With the younger brother?
Did your children
Afront and spoke against
And thus ignored you
Or was there a quarel
With your wife?

Or well may be
You have gone away
To places of pilgrimages
And just roaming about aimlessly
Or who knows
You have lost your memory
By chance in an accident.
Did you, that very day

62. కార్య కారణాల కావల...

యాభై ఏళ్ల వయసు దాటిన

ఇద్దరు బిడ్డల తండ్రివి

ఇలా అకస్మాత్తుగా వెళ్లిపోడానికి కారణమేమిటి?

రోజూ పనులంటే మొహం మొత్తినదా?

వ్యాపారంలో నష్టమా? సోదరుడితో అభిప్రాయ భేదమా?

నీ పిల్లలు నిన్ను నిర్లక్ష్యం చేసారా?

మీ భార్యభర్తల మధ్య ఏదేని తగువయ్యిందా?

తీర్థయాత్రలకని వెళ్లి అలా తిరుగుతూనే ఉన్నావా?

మతిస్థిమితం తప్పిందా! ప్రమాదానికి లోనైనావా?

లేక, ఆ రోజునే ఆత్మహత్య చేసుకున్నావా?

Of leaving the house
Commit suicide by drowning
Yourself into Yamuna on floods.
Or on that fateful evening
Suddenly you were kidnapped
From that resettlement colony
Or if an enemy, even friend
Murdered you and
Destroyed the dead body
By any foul means?

So many years having gone by
After you went away
I have now kept aside
My sense of reasoning .
Beyond cause and effect.
I still go on searching for you
At any time
Here, there, everywhere!

యమునానది వరదల్లో మునిగిపోయినావా?
ఎవరన్నా నిన్ను ఎత్తుకుపోయారా?
శత్రువో, మిత్రుడో నిన్ను హత్యచేసాడా?
చంపి సాక్ష్యాధారాలు లేకుండా పాతిపెట్టాడా?

నీవు వెళ్లిపోయి ఎన్నో ఏళ్లు గతించాయి.
ఇప్పుడు కారణాలు వెదికి ప్రయోజనం లేదు.
కార్యకారణాలెలా ఉన్నా నిన్ను వెదకడం నేను మానను.
ఇక్కడా, అక్కడా, ప్రతిచోటా!
ఎల్లప్పుడూ!

63. VALLEY OF FLOWERS

Flanked by mountains,
full of flowers,
how long is this valley?
Looking at it, strolling within it,
head bows in reverence
to that 'Greatest Gardener'

Down below in the plains
just a few flowers were seen,
but here, it is amazing to behold
flowers of immense forms and variety
all together at one place.

Amazing is to look at not just seven
but seventy colours mingling together.

Breathing the breeze
full of fresh and varied scents
one goes drunken even in day time.
Not just the body the whole of my existence
is getting intoxicated,
I'm getting in to trance I'm getting in to ecstasy.

I remember having heard some where
living in the fragrant ambience
enhances longevity.

Paradise, it seems has descended on earth
when the Valley of Flowers
is in youthful blossom in the month of September.
In such nights even *Indra*
must be holding
his court only here,
Apsaras must be dancing
and *Gandharvas* singing.

63. పూలలోయ

ఇరుపక్కలా పర్వతాలు
ఇరుకైన లోయ
విరబూసిన పుష్పాలు
ఎంత దీర్ఘమైనదీ లోయ?
దాన్ని చూస్తూనే తోటమాలికి
శిరసు వంచి పాదాభివందనం చేసాను.

దూరంగా మైదానాలు
అక్కడక్కడా కొద్దికొద్దిగా పూలు
ఇక్కడ ఈ లోయలో
అసంఖ్యాక పుష్పాలు, అనూహ్య వర్ణాలు.
సప్తవర్ణాలు కాదు సుమా
సహస్రాధిక్య వర్ణాల ఛాయలు

స్వచ్ఛమైన, సుగంధ పరిమళాలను
ఆఘ్రూణిస్తున్నప్పుడు పగలే మత్తెక్కుతుంది.
ఈ దేహమే కాదు నా ఉనికి కూడా
తన్మయత్వపు మత్తులో మునిగిపోతుంది.

ఎక్కడో, ఎప్పుడో విన్నాను
పూల పరిమళాలు పెంచుతాయి జీవన కాలాన్నని!
నేలకు దిగివచ్చిన స్వర్గమే ఇది.
ఈ పూలలోయ శరదృతువులో
సెట్టెంబరు నెలలో పూర్తి వికాసంలో ఉన్నప్పుడు
ఇంద్రుడు తన సభను ఇక్కడే నిర్వహిస్తున్నాడని,
అప్పరసలు నాట్యం చేస్తుంటే
గంధర్వులు గానం చేస్తున్నారని
భావించిన మనసు ఆనందంతో
పులకించిపోతుంది నందనోద్యానవనమై!

64. WHAT IMPELLED YOU FOR SELF-IMMOLATION*

You were a sixth standard student,
an innocent child,
dear, lone son
of your parents.
You had nothing to do
with the world's viles.
What made you worry
right from now
about your admission to college?
What impelled you for self-immolation?

You were the meritorious student
of the college;
clever, beautiful sophomore,
a beloved of a lover,
even sun was unbearable to you.
What turned your mind against the beauty
of life and the world?
What made you worry
right from now
about getting a government job?
What impelled you for self-immolation?

You were a handsome,
healthy and cheerful
government servant,
a good husband and father.

You were running your household well
and were also worldly wise.
What made you worry
right from now
about your promotion?
What impelled you for self-immolation?

*These lines were composed in 1990. Rajiv Goswami, one of the 'Human Torches' in the Anti-Mandal Commission Agitation, though survived then, has recently in Feb., 04 expired. The poem is dedicated to his memory.

64. ఎందుకు నిన్ను నీవు దహించుకున్నావు?

ఆరవ తరగతి విద్యార్థివి,
ముక్కుపచ్చలారని అమాయకుడివి,
నీ తల్లిదండ్రులకు ఏకైక కుమారుడివి,
ప్రపంచపు సమస్యలతో పరిచయం లేనివాడివి.
ఇప్పటి నుంచే కాలేజీ గురించి తపన నీకెందుకు?
ఎందుకు నిన్ను నీవు మంటలలో దహించుకున్నావు?

నీ కాలేజీలో నీవు ప్రతిభావంతురాలివి.
అందానికి అందం, చదువుకు చదువు.
ఓ ప్రేమికుడి నెచ్చెలివి.
సూర్యకాంతి సోకినా వడిలిపోయేదానివి.
ఎందుకు నీకీ ప్రపంచం మీద విరక్తి కలిగింది?
ప్రభుత్వోద్యోగం గురించి పట్టించెందుకు?
ఎందుకు నిన్ను నీవు అగ్నిలో దహించుకున్నావు?

అందంగా, ఆరోగ్యంగా ఉన్న ప్రభుత్వ ఉద్యోగివి.
మంచి భర్తవు, తండ్రీవి,
కుటుంబ బాధ్యతలు ఎరిగినవాడివి, లౌక్యుడివి
కూసినంత ప్రమోషన్ కోసం చింత చెందినావు?
ఎందుకు నిన్ను నీవు జ్వాలల్లో దహించుకున్నావు?

(1990లో Anti Mandal Commission Agitation లో Human Torches లో ఒకడైన రాజీవ్ గోస్వామి మంటల్లో గాయపడి బతికినా, ఫిబ్రవరి 1994లో మరణించినాడు. అతడి స్మృత్యర్థం...)

65. MERA BHARAT MAHAAN

India is a great country
No, I for one don't agree
India was a great country
Yes, it was
But then it was in the past, long past.
India may become a great country
Yes, quite likely
But then it may be in the future, long to come.
At the present
India is not a great country
Just a vast diverse country.
India is, as at a T-Junction
The Present staring like a dead end
in our eyes.
No, India is not at a T-Junction
But as at a Y-Junction
Conceded.
India should go left
I for one say 'no'
India should go right
I for one say again 'no'
I say, yes I say :
Let us have the MINDSCAPE
India should go straight
(Here my reader friends
could imagine a trident also)
And not with
The laziness of an elephant
But swiftness of a panther
To carve out its own path
To achieve its own goal.

65. మేరా భారత్ మహాన్

ఇండియా గొప్ప దేశం, నెంబర్ వన్ అంటే
ఇప్పుడు నేను ఒప్పుకోను.
ఒకప్పుడు గొప్పదేశమంటే కాదనలేను.
అదంతా గతించిన కాలం కదా!
రేపెప్పుడో గొప్పదేశం కావచ్చు, అవుతుంది.
ఆ రేపు ఇప్పుడప్పుడే రాకపోవచ్చు.
కాని, ప్రస్తుతం
ఇండియా గొప్పదేశం కాదు.
ఓ విశాల వైవిధ్య దేశం.
ఓ 'టి' జంక్షన్ కూడా కాదు.
ఓ 'వై' జంక్షనేమో తెలీదు.
ఎడమవేపు పోవాలా? వద్దు!
కుడివేపు నడవాలా? వద్దు!
మైండ్ స్కేపులో సూటిగా పోవచ్చా?
అంటే, త్రిశూలంలో మధ్య శూలం మీదుగానా?
ఏనుగులా బద్ధకంగా కాదు,
చిరుతపులిలా వేగంగా, లాఘవంగా,
మన దారి మనమే వేసుకుంటూ,
మన లక్ష్యాన్ని మనమే సాధించుకుంటూ...

66. TWO NIGHTS AT KHAJIAR

We had then both come together
to Khajinag aka Khajiar.

That night was
a sweet, cool night
wafted by the air suffused with
the fragrance of the pine trees.
In the sky the full moon
at its peak
seemed, as if, frolicking
with this small, sleek, bare lake
down on the earth.
At this charming scene,
enchanted,
we both had put out of mind
that we had come there
for our honeymoon.
My libidinous body
gave off seductive fragrance,
and your robust physique
oozed nascent adolescence.
Pleasant home making ensued.
But then
three years later
you walked out on me for good
leaving no vestiges of your whereabouts.
After about three decades,
perchance,
I have reached Khajiar
all alone
just at the same spot,
the same hour,
on the same full moon night.
Every thing is in the same state:

66. ఖజియార్‌లో రెండు రాత్రులు

రెండు రాత్రులు మేమిద్దరం
ఖజినాడ్, ఖజియార్‌లూ

ఆ రాత్రి చల్లగా హాయిగా ఉంది.
పైన్ వృక్ష పరిమళాలు
పూర్ణచంద్రుడి వెన్నెల కిరణాలు
ఆ చిన్న సరస్సు నీటితో దోబూచులాడున్నట్లు -

ఈ మనోజ్ఞ దృశ్యాన్ని తన్మయంగా చూస్తూ
మేము వచ్చిన పని మరచిపోయాం.
హనీమూన్‌లోని కోర్కెల అల్లరులు
నా దేహపు సుగంధ పరిమళాలు
నీ యవ్వనపు అలజడుల ఉద్రేకాలు
అవన్నీ ఎక్కడో నిద్రపోయాయి.

మూడేళ్ల తరువాత
నన్ను విడిచి వెళ్లిపోయావు.
నీ చిరునామా ఏమీ ఇవ్వకుండానే!

ముప్పై ఏళ్లు గడిచాయి.
నేను ఒంటరిగా ఖజియార్ చేరుకున్నాను.
అదే చోటు, అదే ఘడియ, అదే వెన్నెల.
అదే సరస్సు. అదే మనోజ్ఞ దృశ్యం.

the same mud islet
is still sailing, moving
in the middle of
the same small alluring lake
formed of rain water.
Still continues the same perpetual consummation
of the love of the moon and the lake.
However, today the lake
seems to wail.
The recurrence of this supernal scene
evoked the pestering nostalgia about you,
so much so that
time slipped into midnight
in half a jiff
and the lake had started
fogging up.
Suddenly a cloudlet like your figure,
beautiful almost like you, broke in
and whelmed me.

For a few moments
I felt the pleasure of your snug hug
and relished your smooch.
And as abruptly
that cloudy fuzz vanished
soaking me with the scent
of your vital youthful vigour
reminiscent of that first night
of thirty years ago,
yes, oh yes of the same first night
spent at Khajiar.

వాన నీరు నిండిన సరస్సులో
చిన్ని ద్వీపంలా నేల, పడవలా కదుల్తూ
వెన్నెల కిరణాలు సరస్సు నీటితో దోబూచులాడున్నా
ఆనాటి సంతోషానికి బదులు నేడు నాలో ఏదో గుబులు.

ఈ ధృశ్యం మరలా
నీతో గడిపిన క్షణాలను గుర్తుకు తెచ్చింది.
చూస్తుండగానే కాలం
అర్ధరాత్రిలో కలిసిపోయింది.
సరస్సుపై పొగమంచు దట్టంగా కమ్ముకుంటున్నది.

అకస్మాత్తుగా ఓ మబ్బుతునక
నీ రూపంలో కళ్లెదుట ప్రత్యక్షమయ్యింది.
నన్ను పలకరించి కుశలమడిగింది.

కొద్దిక్షణాలు నేను నీ కౌగిలిలో ఉన్న భ్రమ
నీ చుంబనపు వేడి, వళ్లంతా వ్యాపిస్తున్న ప్రేమ
ఎలా వచ్చిందో అలానే అదృశ్యమయ్యిందా మేఘ శకలం
ముప్పై ఏళ్లనాటి జ్ఞాపకాల నుంచి తేరుకున్నదాక్షణం.

అవును.
అదే ఖజియార్ లో మన తొలిరాత్రి.

67. OPTIONS

Its your right
To choose or not to choose
I
Between mind and heart
Opted for the heart
Between society and entity
Opted for the entity
Between clinging to past and living in present
Opted for living in the present
Between science and art
Opted for the art
Between literature of Europe and Asia
Opted for the Asian Literature
Between classicism and romanticism
Opted for the romanticism
Between prose and poetry
Opted for the poetry
In short
Moving from *Vanprastha Ashram*
Towards *Sanyaas Ashram*
I reflect now:
Choosing these options were
Essential or only desireable?
My options chosen
Were right or wrong?
Were other options not available
In changed times rather other alternatives too
Or options not at cost of
The total perspective?
Only time shall tell?
Coming generations shall tell?

67. అవకాశాలు

అది నీ హక్కు
దేన్ని ఎన్నుకోవాలో అనేది.
హృదయమా, మేధస్సా అంటే
నేను ఎన్నుకున్నాను హృదయాన్ని.
సమాజమా, వ్యక్తి కావాలా అంటే
నేను వ్యక్తి స్వేచ్ఛను కోరుకున్నాను.
పాతజ్ఞాపకాలా, కొత్త అనుభవాలా అంటే
కొత్త అనుభవాలకే ఇచ్చాను ప్రాముఖ్యత.
పైన్సు, కళలలో కళలనెన్నుకున్నాను.
యూరప్, ఆసియా సాహిత్యాలలో
ఆసియా సాహిత్యానికి పీట వేసాను.
క్లాసిజమ్, రొమాంటిజమ్ లలో
రొమాంటిజమ్ వేపు చేయి చాపాను.
వచనం, కవిత్వంలో వచనానికి -

వానప్రస్థం నుంచి సన్యాసాశ్రమంలోకి పోయాక
ఇవన్నీ ఒకసారి మననం చేసుకున్నాను.
నా నిర్ణయాలు సరైనవేనా?
వేరే అవకాశాలు లేవా?
నా ధృక్పథం సరైనదేనా?
కాలమే నిర్ణయిస్తుంది.
భవిష్యత్తరాలే తీర్పు చెబుతాయి.

68. A LOVEABLE PLAGIARIST - I

I am very possessive of my poems
Not to speak of a poem
I will not like anyone
To misuse even a line from my poem.
May be every poet feels so.

While browsing the school annual megazine
Of my grand child
I am astonished to see a poem
From my collection published in it
In the name of my grand child.

I ask Hriday;
He replies, 'Grand Pa
Had I requested
Would you have given your poem ?
However, I am sorry now
For so using your poem without permission'.
I pause, reflect for a while...
Well, its a fait accompli now
And I smile, forgive
Kiss and hug my grand child.
I wonder if I would have
Forgiven any other child for such an act!

68. కవిత్వ చోరుడు-1

నా కవితలంటే నాకు ప్రాణం
ఎవరైనా నా కవిత్వం నుంచి
ఒక్క వాక్యం వాడుకున్నా ఊరుకోను నేను.
బహుశా, ప్రతి కవీ అలాగే అనుకుంటాడేమో!

ఓ రోజు యాధాలాపంగా
నా మనవడి పాఠశాల వార్షిక పత్రిక చూసాను.
ఆశ్చర్యంగా నా కవిత ఒకటి
నా మనవడి పేరుమీద అచ్చయ్యింది.

నేనడిగాను- ‘హృదయ్! ఏమిటిది?’-
అతడన్నాడు- ‘నేనడిగితే ఇచ్చేవాడివా!
అందుకే స్వతంత్రించాను. నన్ను క్షమించు తాతా!’

ఏం చేయను? నా మనవడు కదా!
క్షమించి మన్నించాను.
అదే ఇంకెవరి మనవడైనా ఈ పని చేస్తే
నేను క్షమిస్తానా?

68. A LOVEABLE PLAGIARIST-II

'In our family;
My father has been a wise man
You could consider me to be
A knowledgeable one
And my son is the one
Who has all the information,
That is there under the sun.'

The above is one of the poems
In my published collection.

In our big family:
My grandpa has been a wise man
You could consider
My father to be a knowledgeable one
And me the grandson is the one
Who has all the information
That is there under the sun.

I see these lines
In the college magazine
Published in the name of Sunny, my grandson
And I exclaim
'What a loveable plagiarist!'

68. కవిత్వ చోరుడు-2

మా కుటుంబంలో
మా నాన్న తెలివైనవాడు.
నేను కొద్దో గొప్పో జ్ఞానినే
నా కుమారుడు సంపాదించాడు.
సూర్యుడి కింద ఉన్న జ్ఞానాన్నంతా!

పైన ఉన్నది నేను వ్రాసిన కవిత,
ప్రచురింపబడింది ఓ సంకలనంలో!

మాది పెద్ద కుటుంబం
మా తాతగారు తెలివైనవాడు
మా తండ్రి కూడా కొద్దో, గొప్పో జ్ఞాని.
నాకు సూర్యుడి కింద లభ్యమైన జ్ఞానమంతా ఉన్నది.

ఈ కవిత నా మనవడు 'సన్ని'
కాలేజీ మాగజైన్‌లో అచ్చయ్యింది.
'ప్రేమించదగ్గ గ్రంథచోరుడు'-
అని ఆనందపడినాను నేను.

69. A FLUTE SELLER

No one knows from where
a dark young man
the flute seller
comes all of sudden
in the courtyard.

He enraptures us
with the melody
from two flutes
made of a hollow piece
of wood, aluminum
and brass.
The melody is varied
and thrilled the listeners.

Then he speaks meekly-
“No one plays on the flute
these days. No one buys it.”
His words make me buy
a simple flute of wood
and an intricate one
of metal. He blesses me
and goes away
but his melody lingers long
in my ears.

But I can hardly
play the melody on the flute
O **Bansidhar* teach me
how to recreate the melody
on the flute.
Teach me how to make
life full of harmony
and melody - Teach me
to make life resonant
and musical.

69. వేణువులమ్వేవాడు

మా ఇంటి ఆవరణలోకి
ఆ వేణువులమ్వే నల్లని యువకుడు
ఎక్కడ నుంచీ వచ్చాడో
ఎవరికీ అర్థం కాదు.

కొయ్య, అల్యూమినియం, ఇత్తడితో చేయబడ్డ
రెండు వేణువుల్ని పెదాల కానించుకుని,
అతడు గానం చేస్తుంటే
వినేవాళ్లకు అక్కడ నుంచీ కదలబుద్ధి కాదు.

గానం పూర్తయ్యాక అతడు నెమ్మదిగా అన్నాడు-
'ఈ రోజుల్లో వేణుగానమెవరికి కావాలి?
వేణువులైవరు కొంటారు?'-
ఆ మాటలకు చలించి నేను కొన్నాను-
కొయ్యదొకటి, లోహ నిర్మితమొకటి.
అతడు వెళ్లినాక కూడ అతడి గానం
నా చెవుల్లో మారుమోగుతూనే ఉన్నది.

ఎంత ప్రయత్నించినా నా వల్ల కాలేదు
కొన్న వేణువుల్నించి స్వరాల్ని పలికించడం!
'ఓ వంశీధరా! కృష్ణా! నాకు నేర్పవయ్యా!
వేణువుపై సప్తస్వరాల్ని పలికించడం?
ఈ జీవితాన్ని రాగరంజితమొనరించి
ఆ మాధుర్యంలో మునిగి తరించనీవయ్యా!'

70. PILLS OF SEVEN COLOURS

Today's doctor
And the patient too
Are enamoured of colours
And fascinated by
Forms and shapes

Even an ailment
Such as of wind on stomach
When a mere diatary regimen
Or a morning walk
Could suffice
To cure it
But a doctor would not advise that
Rather he would offer treatment
And the patient would take it.
Yes, he takes pills of all colours
Leaving out none of the rainbow spectrum
And tablets
Of all shapes and forms
That Geometry can provide.

Thus the doctor is happy
So also patient,
But why you feel sad about it
My dear Poet?

70. ఏడు రంగుల మందుగోలీలు

ఈ రోజుల్లో
రోగులకు, వైద్యులకు
రంగురంగుల గోలీలంటే మక్కువే!
రకరకాల ఆకారాలుంటే ఇంకింత ఇష్టమే!

కడుపులో ఆమ్లవాయువులెక్కువైతే
కాసింత నడకతో పోతాయవి
అని తెలిసినా వైద్యుడా సలహా ఇవ్వడు,
రోగీ అటువంటి సలహాలు స్వీకరించడు.

ఇంద్రధనుస్సు రంగుల్లా మెరిసే
రంగు గోలీలెన్ని మింగితే
అంత త్వరగా ఉపశమనం దొరుకుతుందని
రకరకాల రూపాల, రంగుల గోలీలు సేవిస్తారు.

రోగీ, వైద్యుడూ
హాయిగా ఉండగా
మధ్యలో నీవెందుకు దుఃఖపడతావయ్యా,
ఓ కవీ!

71. A SURPRISE

Shuffling through old papers today
I fell upon a photograph of mine
Taken a quarter of a century ago.

I was taken aback to note
How my lustrous black hair have greyed
And that fair skin of mine
Has gone dusky and lost its shine.
How my features, sharp and shapely
Ha' been beaten out of shape by Time!

For a while I thought the picture
Was someone else's,
It couldn't be mine.

71. ఆశ్చర్యం!

పాత పుస్తకాలు, పేపర్లు తిరగేస్తుంటే
పాతికేళ్ల కిందటి పాత ఫోటో
ఒకటి జారి కిందపడింది.

నేను అవాక్కయ్యాను
అప్పటి నా నల్లటి జుట్టును చూసి!
ఇప్పుడు ముగ్గు బుట్టలా తెల్లటి జుట్టు.
చక్కటి నునుపైన దేహం, స్వర్ణఛాయ
మెరుపు కోల్పోయి కళావిహీనమయ్యింది.
కాలం సుత్తిదెబ్బలకు నా దేహసౌష్ఠవం
కమిలి, వెనకటి రూపును కోల్పోయింది.

కొద్దిసేపు నేననుకున్నాను,
ఈ ఫోటో వేరెవరిదో
ఖచ్చితంగా, నాది కాదనీను!

72. A SADHU

Its *Varanasi's Manikarnika* ghat
at the bank of the *Ganga*.

Suddenly I see
a middle aged, hair matted thick *Sadhu* arrive.
He puts aside his bag on ground.
Washes his hands and face;
Opens the collection of the day's alms
takes out *dal* and rice
and without cleaning or washing
pours the same, in the tin of *ghee*
lifted from the nearest burning funeral pyre,
pours also same *gangajal* in it
and puts the tin again on the same smoldering pyre
Partly by *gangajal* and partly by the fire
may be the *khichadi* has been hallowed

Its sunset time.
Sitting near the shade
of the corpse burning in the pyre
the face of the *Sadhu* looks serene.
Reciting a magic chant
His countenance flashed a smile
He might be visualizing
Goddess *Kaali* and Lord *Shiva*
Lifting the corpse from another pyre
Before it is consigned to flames.
He can also faintly hear
Shiva whispering into
The ears of the corpse, the *mantra*
“*Shrīkrishnay Samarpayami*”*

Shall I ever be able to measure up
To the zen of the *Sadhu*?

*Handed over to Lord Krishna.

72. ఒక సాధువు

కాశిలో మణికర్ణికా ఘట్టం వద్ద
గంగానదీ తీరం.

అక్కడ నా ఎదుట జడలు కట్టిన శిఖతో ఓ సాధువు.
తన సంచిని తీరాన పెట్టి
చేతులూ, ముఖం కడుక్కుని
ఆనాడు భిక్షమెత్తి సేకరించిన పప్పు బియ్యాన్ని
కడగకుండా, శుభ్రం చేయకుండా
తన వద్ద ఉన్న డబ్బాలో పోసి
దానిలో కాస్త గంగాజలం నింపి
చితిమంటల్లో కాగబెట్టినాడు.
తయారైన కిచిడీకి పవిత్రత వచ్చిందేమో!

సూర్యాస్తమయ కాంతిలో, కాల్తున్న చితి వెలుగులో
సాధువు వదనం ప్రశాంతంగా ఉన్నది.
ఏదో మంత్రాన్ని జపిస్తూ కనులు మూసుకున్న
అతని నిశ్చల వదనంలో సన్నటి చిరునవ్వు
బహుశా అతడు కాళీమాత, పరమేశ్వరుడు
శవాల్ని కాలుస్తున్న దృశ్యాల్ని చూస్తున్నాడేమో,
మనోనేత్రంతో! లేక,
'శ్రీకృష్ణే సమర్పయామి' -అంటున్న
పరమేశ్వరుని పలుకులను వింటున్నాడో!
ఎప్పటికైనా నేను ఆ సాధువు యొక్క
శక్తిని, ఏకాగ్రతను సాధించగలనా, ఏమో!

73. COB-WEBS

On a festive occasion,
As is my wont,
I was on a cleaning drive,
I saw cob-webs
Woven by spiders big and small
Dangling in the corners all
As I was brushing these away
It occurred to me
That like wise my mind too
Has woven countless cob-webs
And has shackled itself.
Who will rid it of them?
I can clean only the house,
But my mind O' God!
Only you can clean,
At times therefore you reveal yourself
To me as an innocent babe,
Hinting in your subtle way,
That I'll have to be a babe again
To get rid of these cob-webs.

73. సాలెగూళ్లు

ఏదో పండగ సందర్భం,
నా కోరికల్లానే!
ఇంటిని శుభ్రం చేసే కార్యక్రమం.
నా కంటబడ్డాయి కొన్ని సాలెగూళ్లు.
చిన్నా పెద్ద సాలీళ్లు.
గోడ మూలల్లో నేసిన సాలెగూళ్లు.
నేనూ, నా మనసూ ఇన్నాళ్లా
అసంఖ్యాక సాలెగూళ్లను అల్లినాము కదా,
వాటినెవరు తుడిచేస్తారు?

దేవుడా! నా ఇంటిని నేను శుభ్రం చేసినట్లు
నీవు నా మనసులోని సాలెగూళ్లను తొలగించవా!
అప్పుడప్పుడూ నీవు నా కంటికి
పసిపాపలా కనబడుతూ
ఏదో సందేశాన్నందజేస్తావు,
బహుశా, నన్ను కూడా పసిపాపలా మారిపొమ్మనా!
ఈ సాలెగూళ్లను స్వయంగా తుడిచివేసుకోమనా!

74. DIFFERENCE – I

The hand of an assassin
Behind a knife
Deals a deadly blow.

The hand of a surgeon
Behind a knife
Life doth bestow.

O' Lord!
Is it the hand
The man
Or the mind
Behind the knife
That makes
The whole difference
Between death and life.

74. DIFFERENCE – II

When someone hit my brother
With others then I pleaded for justice
He has done it intentionally
He is a tyrant
He must be punished

When my brother struck another one
Before others now I cried for mercy
It happened on the spur of the moment
He is innocent
He deserves pardon.

74. తేడా-1

కత్తిని పట్టుకున్న కసాయి చేతులు
చావుదెబ్బ కొడాయి.
కత్తిని పట్టుకున్న వైద్యుని చేతులు
ప్రాణాన్ని పోస్తాయి.

ప్రభూ! నేరం
కత్తిని పట్టుకున్న చేతుల్ని కాదు
కత్తిని నడిపించే మనసుది.
మృత్యువుకు జీవితానికి అదేనా తేడా!

74. తేడా-2

నా సోదరుడినెవరైనా కొడితే
న్యాయం కోసం నేను పోరాడతాను.
దుర్మార్గుడిని శిక్షించాలని గగ్గోలు పెడతాను.

నా సోదరుడు ఇంకెవరినైనా కొడితే
అతడిపై దయచూపమని వేడుకుంటాను.
క్షణికావేశంలో చేసాడు, క్షమించమని కాళ్లు పట్టుకుంటాను.

75. HARSH REALITY

Some called it recession
Others depression
And yet others termed it as meltdown.

In simple words
There is no demand for your product
In yet simpler words
There are no buyers of your ware
At an extreme stage
There are neither the buyers nor the sellers

I had seen earlier many a
Snakes and ladders
In my business life
But the recent ebb or losses of 2008
Proved to be the last straw....

It followed a certain
Order or sequence
Late payments for supplied orders
Then new orders stopped coming
And then old orders were cancelled
And yet some old supplied orders were
Suddenly found defective and rejected.

75. కఠోర వాస్తవం

కొందరిది ఆర్థిక మాంద్యమంటారు.

కొందరు ఆర్థిక సుడిగుండమంటారు.

కొందరు సంపదలు కరిగిపోయాయంటారు.

మామూలు మాటల్లో చెప్పాలంటే

నీ తయారీ వస్తువులకు గిరాకీ లేదు.

ఇంకా చెప్పాలంటే,

ఎవరూ కొనడం లేదు నీ వస్తువుల్ని.

అమ్మేవాళ్ళూ లేరు, కొనేవాళ్ళూ లేరనేది అంతరార్థం.

ఎన్నోసార్లు నేనీ నిచ్చెనలు, పాముల్ని చూసాను.

రెండు వేల ఎనిమిదిలో వచ్చిన ఆటుకు

పోటుకు, ఆఖరి గడ్డిపోచతో నావ మునిగింది.

ఈ ముంపులోనూ ఒక పద్ధతి ఉంది.

ముందుగా చెల్లింపులు ఆలస్యమౌతాయి.

పాత ఆర్డర్లు క్యాన్సిల్ అవుతాయి.

పంపించినవి ఏదో ఒక నెపాన తిరస్కరించబడ్డాయి.

And when a business friend
Of mine committed suicide and
Shortly after my ailing wife also passed away
It proved to be as the last nail....

I lost all hope
Stopped production
Retrenched the workers of three decades.
Sold out my factory at throw away price
And renounced the world.

I hear the economy
Is showing upward trend now
I am writing these lines
From an *ashram* at Rishikesh.

నా వ్యాపార మిత్రుడి ఆత్మహత్య
నా జీవన సహచరి వ్యాధితో మరణం,
నన్ను కృంగదీయగా నా వ్యాపారం దెబ్బతిన్నది.
పనివాళ్లను తొలగించాను,
ఫ్యాక్టరీని కారుచౌకగా అమ్మేశాను.
సన్యాసాన్ని స్వీకరించాను.

ఇప్పుడు మరల ఆర్థిక పరిస్థితి బాగుపడిందని విన్నాను.
నేను ఈ లేఖ రిషీకేష్ ఆశ్రమం నుంచి వ్రాస్తున్నాను.

76. FEAR

Earlier
I was seldom afraid,
Now it's rare that I'm not afraid.
Fear has become
my unwanted companion, I think.
I sleep at night with fear
And wake up with fear at dawn.
While strolling in the morning
The sight of a bag full of home-dirt
in one corner of the park
fills me with fear.
During the day I'm equally worried
to see my co-passenger
travelling with a bag
in the public transport
then the fear begins
to peep through my eyes.
When the bus passes by such a place
where a bomb had exploded,
it seems,
the bomb is, once again,
about to explode.
Then the fear speaks through my mouth like a mantra.

Unable to sleep at night
I perceive
someone at the closed window,
not to speak of any enmity
I don 't even remember
any remote acquaintance with him,

76. భయం

ఇదివరకు

నాకు భయమనేది తెలీదు.

ఇప్పుడు భయపడని క్షణం లేదు.

భయమనేది నాకిప్పుడు కోరుకోని సహచరుడు.

రాత్రిపూట భయంతో నిద్రపోయి

ఉదయాన్నే భయభయంగా మేల్కొంటాను.

ప్రభాత వ్యాహ్యళికని పార్కులో నడుస్తున్నపుడు

ఓ మూల సంచెడు మట్టిని చూసి

భయంతో గజగజా వణికిపోతాను.

బస్సులో, రైల్వో ప్రయాణం చేసేప్పుడు కూడా

సహ ప్రయాణీకుడి చేతిలో సంచిలో

సూట్‌కేసులో చూడగానే

నా కళ్లలో భయం ప్రళయనాట్యం చేస్తుంది.

ఇదివరకు బాంబు విస్ఫోటనం

చెందిన ప్రదేశానికి బస్సు చేరుకునే సరికి

నా గుండెలో మరోబాంబు

సిద్ధంగా ఉంటుంది పేలడానికి.

ఆ భయం మంత్రంలా నా నోటి నుంచి వెలువడుతుంది.

రాత్రిళ్లు నిద్రపట్టదు, మూసివున్న

నా కిటికీ కావల ఎవరో ఉన్నారన్న అనుమానం.

ఎవరో అపరిచితుడు

చీకట్లో నా గది తలుపులు పగలగొట్టి

నన్ను నిలుపునా కాల్చిపారేస్తాడని...

will smite the door in dark
And shoot.
Then out of fear I'm unable to lisp
even a word.

Fear forbids me
from going to see *Ramlila*,
the very sound of *Diwali* crackers
frightens me.
I feel this fear has enshrined
not only in my mind
but also deep,
deep in my soul!
O' God!
When will this fear end?

భయంతో ఘనీభవించి మాట
బయటకు పెగలదు.
రామలీల చూడ్డానికి వెళ్లాలన్నా భయమే!
దీపావళి మందుగుండు సామాగ్రి
మాటెత్తినా భయమే!
ఈ భయం ఇప్పుడు నా నరసరాల్లోనే కాదు,
నా మనస్సులోనే కాదు అది గూడుకట్టుకున్నది;
అదిప్పుడు నా ఆత్మను కూడా ఆక్రమించుకున్నదా?
ఓ దేవుడా!
ప్రభూ! ఎప్పుడీ భయం అంతమౌతుంది?

77. A NEW - YEAR WISH

O'Lord
On the new year
Grant my wish;
Bestow peace, prosperity and happiness
On one and all of thy creatures.

And distribute if you must
The sufferings as well
Then do this atleast;
Fill everyone's bowl
In equal measures
Of pains and pleasures!

77. నూతన సంవత్సర ఆకాంక్ష

దైవమా!

ఈ నూతన సంవత్సరాన

నా కోరిక నెరవేర్చు.

శాంతి, సౌభాగ్య, సంతోషాలను ప్రసాదించు.

సర్వేజనా స్పృఖినోభవత్ -అన్నమాట సార్థకం చేయి.

కష్టాలను సమూలంగా తొలగించు,

లేకుంటే, అందరికీ సమానంగా పంచు.

అదీ కాదంటే,

అందరి అన్నపు గిన్నెల్లో

కష్ట సుఖాల్ని సమానంగా ఉంచు.

78. A PRAYER

O'Lord Shiva

O' Goddess Saraswati

Let folks sing
Our songs
Together in accompaniment
Of flowers, leaves and plants
In a manner that
The earth itself should start singing
And swaying in ecstasy!

Let our lyrics
Alongwith clouds
Go higher and higher
And reach the stars
In a manner that
The sun, moon
The Cosmos itself should start singing
And swaying in ecstasy!!

78. ప్రార్థన

ఓ ఈశ్వరా!

ఓ సరస్వతీ మాతా!

పూలు, ఆకులు, మొక్కలు

తనతో పాటు గానంతో చేస్తూ

తన్మయత్వంతో ఈ నేల ఊగుతున్నట్లు

ప్రజలు మన పాటలను

పాడుకొందురు గాక!

సూర్యచంద్రులు గ్రహాలు

విశ్వంతో కలిసి గానం చేస్తూ

వివశత్వంతో ఊగుతున్నట్లు

మన గీతాలు

మబ్బులతో కలిసి నింగిలో

మరింత పైపైకి ఎగిసి

తారలను చేరి శాశ్వతమగును గాక!

79. HAIKUS ON RIVER

I always wanted to be
broad, deep, ever flowing
like a river

.....

Don't you ever tire
of flowing for a moment
rest a while O'river

.....

They say in ancient times
there used to be streams, rivers, seas
where we have deserts now

.....

Streams go to meet rivers
rivers to seas
seas go to meet whom?

.....

Let the rivers of the country
be joined together so that
there are neither floods nor droughts.

79. నదిపై హైకూ అలలు

నేను ఎల్లప్పుడూ నదిలా
విశాలంగా, లోతుగా, గుంభనంగా, జీవంతో
ప్రవహించాలని అనేక కలలు కన్నాను!

.....

ఒక్క క్షణమైనా అలిసి పోకుండా
ఇలా ప్రవహిస్తుంటే విసుగు పుట్టదా
నీకు ఓ జీవ నదీ!

.....

వెనకటి కాలంలో ఏర్లు,
నదులు, సముద్రాలున్న చోటున ఇప్పుడు
ఎడార్లున్నాయంటున్నారు వాళ్లు!

.....

ఏర్లు నదుల్ని కలిసినట్లు
నదులు సముద్రాల్లో మిళితమౌతుంటే
సముద్రాలు కలుస్తాయి ఎవరితో?

.....

దేశంలోని నదుల్ని
అనుసంధానం చేయగా కరువు కాటకాలు,
వరదలు యిక రాకుండును గాక!

80. MISCELLANEOUS HAIKUS

An haiku and a tanka
Have quarrelled
Result is a poem

.....

Modern man
Is wandering through
The streets of Mohan-jo-daro

.....

Delhi – the cat
Has lived nine lives
Shall it survive this time?

.....

A knife in the hands of
A surgeon, or a murderer,
With difference of life and death.

.....

This Ashok
Lived life
Of a 'Ashoka' tree.

80. మరిన్ని 'హైకూ'లు

హైకూ, తంకాల మధ్య పోట్లాట
సాగి సాగినపుడు
వెలువడింది ఈ కవిత్వపు ఊట!

.....

నవీన మానవుడు ఇప్పుడు
నడుస్తున్నాడు ఆలోచిస్తూ
మొహెంజ-దారో నాలుగు వీధుల కూడలిలో?

.....

దేహి అనే పిల్లకి
తొమ్మిది ప్రాణాలు గడిచాయి ఇప్పటికి,
బతుకుతుందంటావా ఈసారి?

.....

ఒకే కత్తి వైద్యుడు, హంతకుడు చేతుల్లో,
ప్రాణానికి మరణానికి మధ్య
ఓ సన్నని తెరలా!

.....

ఈ అశోకుడు యావత్
జీవితాన్ని గడిపినాడు
చక్కని అశోక వృక్షంలా ఫలవంతంగా!

81. HAIKUS ON CLOUDS

From which seas
You clouds have brought water
Down pouring for last three days.

.....

Fix your gaze awhile
On the clouds above
A poem shall come of sure.

.....

The cloud rains alike
On a field
Or a rock

.....

I were
A vagabond
Like a cloud

.....

The dark cloud and fair cloudlet
Have fused in to brown
Now its going to be a downpour

.....

81. హైకూల వాన

ఏ సముద్రాల నుంచి మబ్బులు
తెస్తున్నాయి నీళ్లు?
మూడు రోజులుగా కుండపోత వర్షాలు.

.....

కాసేపు మబ్బులపై నీ దృష్టి నిలుపు
ఖచ్చితంగా వస్తుంది
కవితృపు వాన ఉరుము మెరుపు.

.....

పొలంపైన, హలంపైనా, కొండపైనా
నదిపైనా ఒకే రకమైన
వాన!

.....

ఆకాశపు వీధుల్లో అల్లరి చిల్లరిగా
తిరిగే నల్లమబ్బులా
నేను!

.....

నల్లమబ్బు తెల్ల మబ్బు కలిసిన
నీళ్లమబ్బు అదిగో
ఇక జోరు వాన!

.....

Look the big dark cloud - the lover
And the coy fair cloudlet – the beloved
Are making love in the sky

.....

All is not romantic with clouds
What havoc a cloud burst causes
The mountain people know

.....

Look the clouds
Have begun to
Dance, sing and sway in ecstasy

.....

Along with clouds
I wished to
Touch the stars

పెద్ద నల్లమబ్బు, తెల్లమబ్బు తునక,
ప్రేమించుకుంటున్నాయి
నీలి ఆకాశపు గదిలో!

.....

మేఘ మాలికల ప్రణయం రసరమ్యం,
కుండపోతగా వర్షిస్తే
అది గిరిజనులకు ప్రళయం.

.....

ఆ పిల్ల మబ్బులు
ఆనందంతో ఆడిపాడి తన్మయంగా
నీరుకారి పోతున్నవి హాయిగా!

.....

మేఘాల్లా పైకి పైకి పాకి
చుక్కల్నంటుకోవాలని
నా ఆశావాహిని.

82. HAIKUS ON LAKE

In my mind's still lake
When there are ripples
Poems are born

My beloved's eyes
Are like two
Lakes close by

To keep warm at midnight
The lake has covered herself
With blanket of fog

Wish I could remain
Ever serene and calm
Like a lake

82. సరస్సుపై హైకూలు

నా నిశ్చల మానస సరోవరంలో
అలలు పొంగి ప్రవహించగా
జనిస్తాయి కవిత్వ పంక్తులు.

.....

నా ప్రియురాలి కళ్లు
పక్కపక్కనే ఉన్న
రెండు మంచినీటి సరస్సులు.

.....

అర్ధరాత్రి చలిని తట్టుకోడానికి
సరస్సు కప్పుకున్నది
పొగమంచు దుప్పటి.

.....

నిర్మల సరోవరంలా
నిశ్శబ్దంగా, ప్రశాంతంగా, ఉండాలనుకుంటాను
నేను.

83. THEY RECUR

In my daily deeds
I feel
They are reflected and repeated-
The Satayuga.
The Treta,
The Dwapra
And the Kaliyuga.
They roll in their order
Stay their own time
And slip out at midnight
To come again at the dawn
And thus the cycle goes on....

84. HOPSCOTCH

In the game of hopscotch
She has since covered
'The House', 'The Field'
'The River', 'The Mountain'.

Now she is ready
To throw the dice up
Into 'The Sky'
Will she be able
To go into limitless open
Or shall have to remain within
Confines of 'The House' only?

83. పునరావృతం

నా దైనందిన కార్యక్రమాల్లో
అవి ప్రతిబింబించాలని,
పునరావృతం కావాలని,
నేను తలపోస్తాను.
సత్య, త్రేతా, ద్వాపర
కలియుగాలు
అదే వరుస క్రమంలో
వాటి కాల పరిమాణమంత ఉండి
అర్ధరాత్రి నిప్రమించి
మరల ఉదయసంధ్యలో రావాలని...
ఈ చక్రభ్రమణం ఇలాగే
కొనసాగాలనీ...

84. హాప్ స్కాచ్ ఆట

హాప్ స్కాచ్ ఆటలో
ఆమె
ఇల్లు, మైదానం, నది, పర్వతాలను
ఆక్రమించుకున్నది.

ఇప్పుడు పాచికలను ఆకాశంలోకి విసిరింది.
ఆమె ఆ అనంతాకాశంలోకి పోయి రాగలుగుతుందా?
లేక
ఇంటిలోనే ఇరుకు గోడల మధ్య
ఇలాగే ఉండిపోతుందా?

85. THE PEBBLE

I often recall
That as an urchin
Homeward bound
I kicked right and left
A pebble somewhat round,
Right to my door step.

I don't know
How and when
It quietly sneaked
Into my body,
And has dug
Into my kidney,
And is paying back in kind
For all the kicks it bore
So quietly long ago.

85. గులకరాయి

నాకప్పుడప్పుడూ గుర్తుకు వస్తుంది,
దుందుడుకు పిల్లాడిలా ఉన్నరోజుల్లో నేను
ఓ గులకరాయిని అటూయిటూ తన్నుతూ
మా ఇంటి గుమ్మం వేపు వరకూ వచ్చేవాడిని!
నాకైతే తెలీదు
అది నిశ్శబ్దంగా ఎప్పుడు, ఎలా
నా శరీరంలో చేరిందో
ఇప్పుడది నా మూత్రపిండంలో తిష్టవేసింది.
నేను దానిని తన్నిన తన్నులన్నీ
నాకు వడ్డీతో సహా తిరిగి ఇస్తున్నది.

86. THE PRANK OF PROVIDENCE

One often sees them
In lanes and by lanes,
Moving in groups of three or four
One of them with a drum
Managing from the neck
And one with a vintage harmonium,
Clapping sharp
As they walk and as they talk,
Dressed as women
These eunuchs

They land at your house
If you've hadd
Something to celebrate-
Birth of a child or a recent marriage
The harmonium and the drum
Break into action
Along with some familiar film song
Sung out of shape
In a harsh malish voice
Accompanied by dusty, skinny feet,
Dancing in circles.
All this to felicitate you
But for a heavy fee extorted
And grudgingly given.

Claiming to be entertainers,
Treated as beggars;
Rarely welcome.
With clean shaven faces,
Pig tailed hair
Male built, in female attire
Incomplete men or incomplete women
Neither you know nor they
Whether to speak of them as 'he' or 'she'.
Laughing stock of humanity
But human still
Are you not moved to see
This cruel prank of providence?

86. విధి చేష్టలు

వాళ్లు అప్పుడప్పుడూ కనిపిస్తుంటారు,
సందుగొందుల్లో,
ముగ్గురు నలుగురున్న గుంపులుగా!
ఒకరి మెడలో వేలాడుతున్న మద్దెల,
ఇంకొకరు పాతకాలపు హోర్మోనియం పెట్టెతో.
వాళ్లు మాట్లాడుతున్నపుడు, నడుస్తున్నపుడూ
చెక్కల్ని కొట్టినట్లు చప్పట్లు కొడుతుంటారు,
స్త్రీల వేషధారణలో
ఈ బృహన్నలలు.

నీ ఇంటిలో ఏదైనా శుభకార్యం
జరగబోతున్నదన్నది వాళ్లు వెంటనే పసిగడ్తారు.
బారసాల కావచ్చు, నిశ్చితార్థం కావచ్చు...
హోర్మోనియం, మృదంగం గొంతు విప్పుతాయి.
బాగా ప్రాచుర్యంలో ఉన్న సినిమా పాట
బొంగురు గొంతులో అపస్వర జీరలు.
గుండ్రంగా తిరుగుతూ, దుమ్ము కొట్టుకున్న పాదాలు.
నీనుంచీ వాళ్ల మామూళ్లు ఖచ్చితంగా వసూలు చేస్తారు
నీకిష్టమున్నా లేకున్నా!
ఆటపాటలకన్నా అడుక్కోవడం, అదీ కాస్త దౌర్జన్యంగా!
నున్నగా గడ్డం గీసుకుని, కొప్పులు, పీలజడలు
మగశరీరం, ఆడరూపం; నీకూ వాళ్లకు తెలీని
ఆడామగా కాని మధ్యావతారం, నవ్వులపాలైనా
ఇంకా నశించని మానవత్వం
విధి చేసిన ఈ వింత చేష్టని చూసి నీ హృదయం కరిగిపోవడంలేదా?

87. MINNIE'S TIGER

Girl Minnie
For some time
Has had been feeding
Regularly every morn and evening
A stray street dog
Who came at the gate of house

Minnie would call that
Brown dog as Tiger
He too while eating *roti*
Would as if thank Minnie
By wagging his tail

Meanwhile we homefolks all
During vacations went out for a fortnight
On return next door
Neighbourers related-
'Tiger daily at night
Had been keeping watch
At the gate of house
One night when a thief
Came to steal
First he bit him
And then continuously barking
Awakened the neighbourers
Thereby scaring away the thief.'

Last night some vehicle
Crushed the Tiger to death
From then on Minnie has
Neither had a morsel of bread
Nor a drop of water
And has been crying, weeping, sobbing
We all housefolks also are sad

Just now Minnies father has
Brought a brown pup from some-where
It is now that Minnie's weeping has stopped.

87. మిన్నీ పులి

మిన్నీ, కొద్దిరోజులుగా
ప్రతిరోజు ఉదయం, సాయంకాలం
తమ ఇంటి గుమ్మం ముందు
కాసంత తిండి పెట్టేది
ఓ వీధి కుక్కకు.

ఆ గోధుమ వర్ణపు కుక్కకు,
'మిన్నీ' పెట్టిన పేరు 'టైగర్'.
రోట్టె తింటూ అది తోకాడించేది
కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నట్లుగా.

మా కుటుంబమంతా శలవుల్లో
ఓ పదిహేను రోజులు వెళ్లాం విహారయాత్రకు
తిరిగి వచ్చాక పొరుగువాళ్లన్నారు -
'టైగర్ అరుపులకు భయపడి
ఇంట్లో చొరబడబోయిన దొంగ పారిపోయాడు' -
వాడిని కరిచింది టైగర్ కండ బయటకు వచ్చేలా!

దురదృష్టం! రాత్రి ఓ తాగుబోతు కారు క్రిందపడి
టైగర్ కన్నుమూసింది, మమ్మల్ని విషాదంలో ముంచి.
మిన్నీ 'టైగర్'ను కలవరిస్తూ నిద్రాహారాలు మానింది.
ఏడుస్తూనే ఉన్నది...

'మిన్నీ' నాన్న అడుగో వస్తున్నాడు
అతడి చేతుల్లో గోధుమరంగు 'కుక్కపిల్ల'
ఆ కుక్కపిల్లని స్పృశిస్తూ అప్యాయంగా
అప్పుడు ఆపింది మిన్నీ ఏడుపు.

88. IT'S NOT YOUR EARTH

The water here is crystal clear,
The air is fresh and pure,
Tranquility all pervading,
Would any heart allure.
Enraptured thus I say aloud
As if quite in a yell :
“What heavenly place could this be!
Would anyone kindly tell?”
To quell my nagging query soon
A voice remote replies: “It is not your earth, O’man.
It is the blessed paradise.”

88. ఇది నీ నేల కాదు!

ఇక్కడ నీరు స్పటికమంత స్వచ్ఛమైన
గాలి శుభ్రమైనది, ఎంతో చక్కన.
ప్రశాంతత ఎక్కడ చూసినా!

నేనా మాటను గొంతెత్తి
హృదయపూర్వకంగా చెప్పగలను
పెనుకేకలో దాగున్న నిశ్శబ్దంలా!

ఈ స్వర్గతుల్య ప్రదేశమెక్కడున్నది?
నా ప్రశ్నకు జవాబు నా మదిలో మెదిలింది
-‘ఇది నీ నేలకాదు. ఇది యదార్థ స్వర్గం’-

89. STANDING RIGHT IN FRONT

I call
My Present
Then my Past
Appears to reappear
Like a ghost
I call a second time
My Present
Then my Future
Seems to be approaching
Casting its shadow.

I call a third time
My Present
Then the live Present speaks out-
'Virtually you are calling
Your Past and Future only,
I wonder why
You are not looking towards me
Just look at me
Even without calling
Yet ever I am
Standing right in front of you!'

89. ఎదురుగా నిలబడి...

నేను

నా వర్తమానాన్ని రమ్మని పిలిచాను.

అప్పుడు

నా గతం ప్రత్యక్షమైంది భూతంలా!

నేను

రెండోసారి నా వర్తమానాన్ని రమ్మన్నాను.

అప్పుడు

నా భవిష్యత్తు నీడని పరచుకుంటూ నావేపు వస్తున్నది.

నేను

మూడోసారి నా వర్తమానాన్ని రమ్మని పిలిచాను.

వర్తమానం అన్నది -

- 'నీవెందుకు గతాన్ని, భవిష్యత్తును పిలుస్తున్నావు,

నీవు పిలవకున్నా

నేను నీ ఎదురుగా నిలబడి ఉన్నప్పుడు!' -

90. NO

The HOD had strongly recommended
My case to the Commissioner
So he was happy at my promotion.

“You richly deserved the promotion
For your qualifications and hard work.
Now you are head of your Cell.
Public shall come to you also
For getting their work done.

But the nature of your Cell,
In fact of our Dept. is such
That we can't oblige
In eight of the ten cases.
So now you must learn and quickly
The art of saying NO
Saying NO politely but firmly.
Well here is a tip-
The case that you can do,
You can speak tersely to the applicant
All the same he shall be happy, grateful
That his work is done.

But in the case that you can not do;
You should listen to that applicant, patiently,
Explain at length why his request
Is not permissible under the rules,
Offer him a cup of tea.
He shall feel thankful to you
That though you rejected his case
But listened him patiently
Convinced him of reasons of rejection
Even offered tea.”

90. కాదు

నాకు ప్రమోషన్ వచ్చినందుకు
మా శాఖాధ్యక్షుడు చాలా సంతోషించాడు,
నిజానికి నన్ను ప్రోత్సహించి
కమిషనర్‌కు గట్టిగా సూచించినదతడే!

‘నీవు ఈ పదవికి తగినవాడివి కనుకనే ఎన్నిక చేయబడినావు.
అనేకమంది ఫిర్యాదుదారులు నీ వద్దకువస్తారు.
వారిలో పదికి ఎనిమిది మందికి ‘కాదు’ ‘లేదు’
అని చెప్పాల్సి వస్తుంది ఖచ్చితంగా!
‘కాదు’ ‘లేదు’ అని చెప్పడం ఒక కళ.
అతడి పని అవుతుందనుకుంటే ముక్తసరిగా మాట్లాడు.
పని అయినందుకు అతడు కృతజ్ఞతతో ఉంటాడు.
సంతోషంగా వెళ్లిపోతాడు.
‘నీ పని కాదు’ అని చెప్పడం చాలా కష్టం.
అందుకే అతడు చెప్పేది సావధానంగా విను.
నియమావళిని వివరించు.
ఎందుకు ఆ పని కాదో అర్థమయ్యేలా చెప్పు.
‘కాఫీ’, టీ తెప్పించి గౌరవించు.

అతడి పని కాకపోయినా
సహనంగా ఉన్నందుకు, అతిథిగా గౌరవించినందుకు
అతడు నీకు తన కృతజ్ఞత తెలియబరుస్తాడు’-

91. ANGER NEVER REALLY HELPS

Sages and religious texts all
Preach us to avoid anger

A wise man had once said-
“Anger is an acid that can
Do more harm to the vessel
In which it is stored
Than to anything
On which it is poured”.

It never solves any problem
It makes us more stressful
It starts controlling our emotions
But eventually leads us nowhere
So why not try avoiding it
Before it spoils the beauty of our mind
And the tranquility of our heart.

To avoid anger, at times I followed step like-
Not to argue with my wife,
Immediately drink a glass of water,
Start reverse counting from ten to one,
Just go for a long walk,
Or start listening to lilting music.

You could devise your own way
Or ways to avoid anger
But avoid it you must
In any situation, at any time.

91. ఆగ్రహం సహకరించదు

‘కోపం పనికిరాదు’, ‘ఆగ్రహాన్ని వర్జించు’
ఇది ఋషివాక్యం. మతగ్రంథాల తీర్మానం.
ఒక జ్ఞాని అన్నాడు-
‘తాను పడిన వస్తువులపై కన్నా
తానున్న పాత్రకు ఎక్కువ హానిచేసే అప్లుం-‘కోపం’.

కోపం ఏ సమస్యనూ పరిష్కరించదు;
మనలో ఒత్తిడిని పెంచి, ఉద్వేగాలను నియంత్రిస్తూ
మనల్ని ముందుకు అడుగు వేయనీదు;
మన మనసుల్ని నాశనం చేయకముందే
మన హృదయపు ప్రశాంతతను భంగపరచకముందే
ఉత్తమం, కోపాన్ని విడవడం!

ఇతరులతో వాదించకు, వాదించినా ఘర్షణ పడకు.
కోపం వచ్చినపుడు తమాయించుకో!
కాసిని మంచినీళ్లు తాగు!
పది నుంచి ఒకటి వరకు లెఖిపెట్టు.
కాస్తంత దూరం నడిచి స్థిమితపడు.
కాసేపు మనసును శాంతపరచే సంగీతం విను.

నీకు నీవే నీదైన ఓ మార్గాన్ని ఏర్పరచుకో
వీలైతే విడనాడు కోపాన్ని,
ఏ క్షణమైనా, ఏ పరిస్థితిలోనైనా!

92. THE BLACK TIGRESS

At one end of the National Zoo at Delhi
There is a covered none too big enclosure
Outside which of there
Hangs a wooden plate stating-
'Warning: This is a fierce animal'
Inside restlessly is moving about
A jet black comely virgin tigress

Its spring noon full of aroma
And I am the lone visitor
At her enclosure at that moment.

Well I am a matured man
With a sensitive heart and wistful mind
I look at her
She notices me
Comes near the locked grilled opening towards me

Now we are looking into
Each other's eyes for a while.
God knows what came into
My mind at that moment
I stared down at her
And with my right lazy eye
I winked at her
Lo she went away
To sit in a far corner of enclosure
With her eyes fixed at ground
Like a bride waiting for groom
And shyness becoming a lady!

92. కృష్ణవ్యాఖ్య

ధీల్లీ నేషనల్ జంతు ప్రదర్శన శాలలో
ఓ మూలగా ఓ మరీ అంత పెద్దది కాని ప్రదేశం
ఇనుప వలలతో వేరుచేయబడి ఉన్న అక్కడ
సూచన- 'హెచ్చరిక! ఇది క్రూర జంతువు!'-
లోపల చిరాకుగా అటూ ఇటూ తిరుగుత్తు
నల్లటి ఆడపులి.

అక్కడ ఆ ప్రదేశంలో
అప్పుడు ఉన్న సందర్శకుడిని నేనే!

ఆమె పడ్తున్న బాధ నాకర్థమయ్యింది.
నేను ఆమె వంక చూసాను.
ఆమె నన్ను చూసి నావేపుగా వచ్చింది.

ఇద్దరం ఒకరి కళ్లలోకి ఒకరు
ఓ క్షణకాలం నిశితంగా చూసుకున్నాము.
నాలో ఓ వింత స్పందన
కన్నుకొట్టాను గమ్యత్తుగా ఆమెను చూస్తూ!
ఆమె బిడియంగా ఓ మూలకు వెళ్లి
తల దించుకుని కూర్చున్నది.
ఆమె కళ్లు నేలపై స్థిరంగా నిలిచాయి.
ఓ నూతన వధువు తన భర్తకోసం
ఎదురుచూస్తున్నట్లు,
మూర్తిభవించిన బిడియం స్త్రీమూర్తిగా మారినట్లు!

93. LIFE MEANS BALANCE

Arjun once asked Lord Krishna
What life was?
The question was
Just of three words
But it was the biggest
Question for mankind.
Lord Krishna too gave
The answer in just three words:
Life means balance.

Life is not about one thing.
If one eats too much,
That's wrong.
And if one eats nothing,
That's also wrong.
If one talks too much,
That's wrong.
If one hardly talks,
That's also wrong.

Life seeks balance of everything.
One should always try to
Maintain balance in
One's feelings, relations,
Materialistic pleasures and work.

93. బ్రతుకంటే సమతుల్యత

శ్రీకృష్ణ పరమాత్మను అర్జునుడడిగాడు-

‘బ్రతుకంటే ఏమిటి?

రెండు పదాలున్న ప్రశ్న,

మానవజాతిని వేధిస్తున్న తరతరాల తృష్ణ!

సమాధానం రెండు పదాలే! కృష్ణుడన్నాడు-

‘బ్రతుకంటే సమతుల్యత’

జీవితమంటే ఒకే విషయం కాదు.

ఎక్కువగా తినడం తప్పే, తక్కువగా తినడమూ అంతే!

ఎక్కువగా మాట్లాడడమూ, మాట్లాడకపోవడమూ తప్పే!

జీవితానికి అవసరం సమతుల్యత.

బంధాలలో ఉద్వేగాలలో, భౌతిక సుఖాలలో

పనీపాట్లలో అవసరం సమతుల్యత

For some people
Position, power and money
Are everything
They give up everything,
Including their families, aged parents
To pursue their career
In distant places, foreign countries.

Life is a mix of everything.
Only sugar can't prepare a dish,
Salt is also important in food
And similarly many other things
If we successfully maintain balance
In our life
Then our life would be
Like a rainbow,
And full of meaning!

ధనం, హోదా, బలం ఇవే కావాలి కొందరికి
ఆ అన్వేషణలో వారెవ్వరినీ రానీయరు తమ దరికి.
వృద్ధులైన తల్లిదండ్రులను, కుటుంబాలను విడిచి
దూర ప్రదేశాలలో, విదేశాలలో చేస్తారు ద్రవ్యాకర్షణ.

జీవితం అనేక రుచుల మిశ్రమం
తీపి, పులుపు, వగరు, చేదు, ఉప్పు
అన్నీ ఉంటేనే ఆహారం ఆస్వాదనా యోగ్యం.
సమతుల్యత ఉన్నప్పుడు జీవితం సప్తవర్ణాల ఇంద్రధనుస్సు.
జీవితమవుతుందప్పుడు అర్థవంతమైన తపస్సు.

94. KEMPTY FALLS

Falling in the middle of Dehradun and Mussorie
The Kempty Falls are situated
On the hilly tracks of Uttarakhand
And are stunningly beautiful.

The name Kempty is
Derived from the word Camp Tea
As Britishers would organise
Their tea parties here.

The Falls drop down at an
Astounding heights of 4500 feet
Splitting into five other cascades
The water further falls down 40 feet
Giving the appearance of water
Jumping on the rocks below.

It looks as if the water is
Playing with the rocks
Another 12 kms down the hill
And the waters of the Kempty
Reach the legendry Yamuna River.

It feels fine to see beautiful, smiling
Young girls, boys here for picnic
And some elderly persons leisurely
Listening to the sound of gushing
In the midst of the green landscape
Around the natural fountains.

And I begin bowing my head
In obeisance to the Greatest
Landscape Architect above for
Creating such charming natural beauty.

94. కెండ్రి జలపాతం

ఉత్తరాఖండ్ కొండ దారులలో
డెహ్రాడూన్, ముస్సోరీల మధ్య
చూపరులను సమ్మోహనపరచే కెండ్రి జలపాతం.

బ్రిటిషువాళ్ల క్యాంప్-టీ నేడు కెండ్రి.
వాళ్ల టీ పార్టీల కనువైనదానాడు ఈ ప్రదేశం.
నాలుగు వేల అయిదువందల అడుగుల ఎత్తు నుంచి
అయిదు ధారలుగా, రెండంచెలుగా
రాళ్లపై దూకే అద్భుత అతిలోక సుందర దృశ్యం.

రాళ్లా, నీళ్లా ఆటలాడుకుంటున్నట్లు
పన్నెండు కిలోమీటర్లు ప్రయాణించిన ప్రవాహం
చివరకు చేరుతుంది యమునా నదీ ఒడిలోకి.

ఆకుపచ్చని పరిసరాల్లో ప్రకృతి అందాల మధ్య
చిన్నాపెద్దా విహారానికి వచ్చి సేదదీరే ఈ ప్రదేశం
ఎన్నిసార్లు చూసినా తనివి తీరని దృశ్య కావ్యం సందేశం.

ఇంత అందమైన ప్రకృతిని తీర్చిదిద్దిన ఆ మహాశిల్పికి
శిరసు వంచి చేస్తున్నా వినయపూర్వక నమస్కారం.

95. HAPPINESS AND SUCCESS

It feels fine to see
A smiling face in an advertisement
So also it feels nice to see
Smiling faces in home or office.

When you correlate any pleasant incident
With your own experience-
As if you are making a 'snow ball'
Then you enjoy living your life.

During this phase you continuously achieve success
Because at that time you are
Surrounded by positive energy
And you feel inner happiness and fulfillment.

It is easy to work with
People of happy disposition
They themselves get motivated to work
And also inspire others to work.

Situations may be difficult
Situations may be easy
They remain happy while working in any sphere
People don't remain happy
Because they are successful
But they are successful
As they remain happy.

95. సంతోషం - విజయం

వ్యాపారపు ప్రకటనలలో
చిరునవ్వులు చిందిస్తున్న ముఖాల్ని చూస్తే ముచ్చటేస్తుంది
అలాగే, కార్యాలయాల్లోనూ, ఇంట్లోనూ
చిరునవ్వులు పూల జల్లులా విరిస్తే బాగుండుననిపిస్తుంది.
నీ అనుభంలోకి వచ్చిన
ఆనందకరమైన క్షణాలను గుర్తుకు తెచ్చుకున్నప్పుడల్లా
ఆ సంతోషం మంచుబంతిలా
కాలం గడచినకొద్దీ మరింత ఎక్కువవుతుంది.
సంతోషం వెనుకనే విజయం నిన్ను పలకరిస్తుంది.
నీలో పెల్లుబుకుతున్న 'పాజిటివ్' శక్తి
నిన్ను మరింత కార్యశూరుడిగా చేసి
విస్పష్టమైన విజయాన్ని నీకందిస్తుంది.

సంతోషంగా ఉండేవాళ్లతో
కలిసి పనిచేయడమెంతో తేలిక.
వాళ్లు తమతో పాటు ఇతరులనూ
ఆనంద లోకంలోకి తీసుకువెళ్తారు.
సంతోషంగా ఉన్నవాళ్లకు విజయం లభిస్తుంది.
విజయం లభించింది కనుక సంతోషం రాదు.

Optimistic, grateful, forgiving you
You get linked to
Better experience of life
When you are happy
You are able to realize the true meaning of--
Shower of the rain
Moon-light of the moon
Murmur of the stream
Greenery of the tree
Crackle of the dry leaves
Fragrance of the flowers...

With the hearts windows, doors open
Let the cool air of happiness
Enter, enter deep in your heart!

ఆశావాదం, కృతజ్ఞత, క్షమ ఆనందాన్నిస్తాయి.

వానజల్లు, వెన్నెల, ఏటి గలగలలు, ఆకుపచ్చ వనాలు,
ఎండుటాకుల చప్పుడు, పూల సువాసన సంతోష సమయాన
మరింత మధురంగా, మనోజ్ఞంగా మనసును పలకరిస్తాయి.

హృదయపు ద్వారాలు, గవాక్షాలు తెరచి ఉంచు!

ఆనందపు చల్లని గాలిని ఆహ్వానించు!

నీ ఎదలోని మూలమూలాలకు లోలోనికి స్వాగతించు!

96. TIPS FOR SUCCESS

Dear young friends,
Though there is no set formula for success
But if you wish to succeed in life
Then make patience your fast friend
Make experience your advisor
Caution your elder brother
And hope your patron

If we analyse the lives of successful people
Then we'll find that they achieved
Success on the basis of
Effort, ability and hard work only.

Before dreaming for success
Fix your own aim clearly
In keeping with your aptitude, capability, resources

These are tried tips
Friends follow these tips in right earnest
To see tangible results for your selves.

96. విజయానికి చిట్కాలు

ప్రియమైన చిన్ని స్నేహితుల్లారా!
విజయానికంటూ ప్రత్యేకమైన సూత్రమేమీ లేదు.
అయితే, జీవితంలో విజయం సాధించాలంటే
త్వరగా చేసుకో - ఓర్పును - మిత్రుడిగా.
అనుభవాన్ని - సలహాదారుడిగా,
'జాగరూకతను' సోదరుడిగా,
'అశను' పోషకుడిగా!

విజేతల జీవితాలను విశ్లేషిస్తే
వారి విజయాలకు కారణం -
కృషి, సామర్థ్యం, కఠిన శ్రమ!

విజయం కోసం కలలు కనేముందు
నీ లక్ష్యాన్ని సరిగా స్థిరపరచు,
నీ అభిరుచి, ప్రజ్ఞ, వనరులకు అనుగుణంగా!

ఇవన్నీ ఎందరో పాటించిన చిట్కాలు,
మిత్రులారా, వీటిని హృదయపూర్వకంగా పాటిస్తే
మీకు మీరే చూస్తారు వాటి ఫలితాలను, విజయ ఫలాలను.

97. THE TWELFTH MAN

Sitting there in the pavilion
He is ever thinking, waiting
For that sudden opportunity
When any batsman, bowler, fielder
Gets injured
Or any such incident may happen
That he can't bat, bowl or field
And he (twelfth man) as substitute
May enter the ground
And if for nothing else
At least for fielding only
Who knows the twelfth man
May run out the batsman
Of the apposite team
Or hold the catch
Offered by him
If not for anything else again
At least save few runs
By stopping one or two sure fours
At the boundary
And by doing so
The twelfth man may also
Entertain and win applause of the viewers.

In the innings while his side is batting
The twelfth man keeps ready
That on the pretext of serving drinks
He conveys message a tip
Of the captain or from the coach.
To the batter at the pitch
Or serve as a runner only
For the batsman hurt.

97. పన్నెండవ మనిషి

మంటపంలో కూర్చుని అతడు
ఆలోచిస్తూనే ఉన్నాడు ఎదురుచూస్తూ
అకస్మాత్తుగా వచ్చే అవకాశం కోసం.
అటువంటివి వస్తాయి బ్యాట్స్‌మాన్, బౌలర్, లేదా
ఫీల్డర్ గాయపడినప్పుడో, లేదా
అటువంటి సంఘటన ఏదన్నా జరిగితేనే కాని
తాను బ్యాట్, బౌల్, లేదా ఫీల్డింగ్ చేయలేడు.
అప్పుడే పన్నెండవవాడిగా
ఆటస్థలంలోకి అడుగుపెట్టగలుగుతాడు.
అటువంటిదేం కాకపోయినా
కనీసం 'ఫీల్డింగ్'కైనా వెళ్లే

ఏమో, ఎవరు చెప్పగలరు,
ఎదుటి బ్యాట్స్‌మాన్‌ను 'రనవుట్' చేయకూడదా,
లేక, క్యాచ్ పట్టుకోకూడదా
అవకాశం వస్తే,
అదేమీ కాకపోయినా బంతినాపి
కొద్ది పరుగుల్ని సేవ్ చేయకూడదా
బౌండరీ లైన్ దగ్గర.
అలా చేసి పన్నెండవవాడిగా వచ్చినా
ప్రేక్షకుల్ని ఆనందింపచేసి, అలరించవచ్చును కదా!

తమ జట్టు బ్యాటింగ్ చేస్తున్నప్పుడు
పన్నెండవవాడు 'రెడీ'గా ఉంటాడు
'డింక్స్' సర్వ్ చేసే నెపంతోనో
కెప్టెన్ నుంచి ఏదో సందేశం,

He is devoted to the game
And the team
He considers the victory of his team
As his own victory,
From twelfth man's position.

He has been reverted
To fourteenth ranking a number of times
But from twelfth
Why can't he make it to eleventh
(Part of playing team)
From amongst fourteenth to twelfth
He has reached with lots of hard work
But one step more of laden and
And he makes a resolve
That if he gets a place
In the playing team this time.
May be cricket is a game of glorious uncertainties
May be along with talent
Luck is also required in this game
From his side he shall
Give an around appreciable performance
And play an aggressive knock
Complied with due caution;
Even though he is sent lower down the order
Even though the game is nearing the end

Ashok, you too are
Some what like that twelfth man
Why don't you too, like his resolution
Make a similar determination!

లేదా, కోచ్ నుంచి ఏదో చిట్కా,
'బ్యాట్స్మన్'కు అందిస్తాడు. లేదా,
గాయపడిన బ్యాట్స్మన్కు 'రన్నర్'గా వ్యవహరిస్తాడు.

అతడు 'గేము'కు 'టీము'కు
అంకితమైనవాడే!
తన టీము విజయాన్ని
భావిస్తాడు తన విజయంగానే!
అనేకసార్లు పన్నెండవ స్థానం నుంచి
పద్మాల్లవ స్థానంలోకి పడిపోయాడు.
కాని, పన్నెండు నుంచి పదకొండుకెక్కలేదు.

(ఏ ఆటా ఆడలేదు)

పద్మాలుగు నుంచి పన్నెండులోకి రావడానికి
ఎంతో శ్రమించాడతడు.

నిచ్చెనలో ఇంకో మెట్టు ఎక్కడానికి...

అతడొక నిర్ణయాన్ని తీసుకున్నాడు

ఈసారి గనుక అతడు మొదటి పదకొండు మందిలో ఉంటే

క్రికెట్ అంటేనే అనిశ్చయత కదా

నైపుణ్యానికి, అదృష్టం తోడైతే

తాను నూటికి నూరుపాళ్లు న్యాయం చేస్తే

బ్యాటింగ్ బాగా చేసి, జాగ్రత్తగా ఆడి,

బ్యాటింగ్ ఆర్డర్లో చివర్లో పంపినా,

ఆట అయిపోయే సమయం దగ్గరపడినా,

అశోక్, నీవు కూడా దాదాపు

ఆ పన్నెండవ మనిషి లాంటివాడివే

నీవు కూడా ఎందుకు తీసుకోవు ఓ నిర్ణయాన్ని,

అటువంటిదే ఓ ఖచ్చితమైన సంకల్పాన్ని!

98. THE PROMISE

Long back
At times the pleasure with fanfare
At times the pain stealthily
Used to come
Gradually visits of the pleasure
Became rare and rarer
And then don't remember
Exactly when stopped all together.

Then the pain, I remember
Had as if consoled me thus-
'I shall keep coming to you'
Gradually visits of the pain
Became frequent
And yet more frequent
The pain has kept its promise
Between then
And till today
The pain had been with me
Has all along been with me!

98. వాగ్దానం

చానాళ్ల క్రితం
ఒక్కోసారి సంబరాల ఆనందాలు
ఒక్కోసారి కనబడని బాధలు
వస్తూ ఉండేవి.
క్రమేపీ సంతోషాల రాకపోకలు
అరుదుగా మారినాయి.
అవెప్పుడు పూర్తిగా రావడం మానివేసాయో
నాకు గుర్తు లేదు.

నాకు గుర్తున్నది మాత్రం, బాధ
నన్ను ఓదార్చి అన్నది-
'నేను తరచూ వస్తూ ఉంటాలే' -అని
క్రమేపీ దాని రాకపోకలు
ఇంత, మరింత ఎక్కువైనాయి.
బాధ తన వాగ్దానాన్ని నిలబెట్టుకున్నది.
అప్పటి నుంచి ఇప్పటి వరకు
ఈరోజు కూడా బాధ
నాతోనే ఉన్నది,
ఎప్పటికీ నాతోనే ఉంటున్నది.

99. OFTEN, AT TIMES

Often I would keep happy
At times be sad too-

Often I would be outspoken
At times shy too-

Often I would act clever
At times seem silly too-

Often I would prove a friend
At times be a foe too-

Often I would remain a recluse
At times be a wanderer too-

Often I would look handsome
At times appear ugly too-

Often I would keep fit
At times fall ill too-

Often I would feel like a scientist
At time like person

Often I would feel like an artist
At time like an imitator too-

Often I think myself to be a poet
At times like a poetaster too-

Enough to say that
I have been feeling both
Often like a judge
At times as an accused too!

99. తరచుగా, ఒక్కోసారి

తరచుగా నేను సంతోషంగా ఉంటాను
ఒక్కోసారి దుఃఖంగా-

తరచుగా నేను నిష్పప్రతిభంగా మాట్లాడుతాను.
ఒక్కోసారి బిడియంగా-

తరచుగా నేను తెలివిగా ప్రవర్తిస్తాను,
ఒక్కోసారి మూర్ఖంగా-

తరచుగా నేను స్నేహితుడిలా మెలగుతాను
ఒక్కోసారి శత్రువుగా-

తరచుగా నేను తపస్విగా నివసిస్తాను,
ఒక్కోసారి సంచారుడిగా-

తరచుగా నేను అందంగా కనిపిస్తాను,
ఒక్కోసారి అనాకారిగా-

తరచుగా నేను ఆరోగ్యంగా కనిపిస్తాను,
ఒక్కోసారి జబ్బుపడినట్లుగా-

తరచుగా నేను శాస్త్రజ్ఞుడిలా శోధిస్తాను.
ఒక్కోసారి అస్పష్టంగా-

తరచుగా నేను కళాకారుడిగా స్పందిస్తాను,
ఒక్కోసారి అనుకరించేవాడిగా-

తరచుగా నేను కవినని తలపోస్తాను,
ఒక్కోసారి 'కుకవి'గా-

ఇదంతా ఎందుకు చెబున్నానంటే
నేను రెండింటినీ అనుభూతి చెందుతున్నాను
తరచుగా న్యాయనిర్ణేతగా,
ఒక్కోసారి నేరస్తుడిగా.

100. WHO ENABLED ALL THIS

Though being in *Delhi* only
Often deep within me
Felt the heat of *Barmer*
Bathed in the rain of *Maisanram*
Shivered in the winter of *Siachin*
Got intoxicated in the spring of *Valley of Flowers...*

Who enabled all this
Poetry, Yes Poetry indeed!

100. ఎవరు దీని కర్త?

థిలీలో ఉన్నా

నా అంతరాంతరాళాల్లో అప్పుడప్పుడు

బార్మర్ వేడి నన్ను స్పృశిస్తుంటుంది.

మైసానరం వానలు నన్ను తడుపుతుంటాయి.

సియాచిన్ శీతల గాలులు నన్ను వణికిస్తుంటాయి.

పూల లోయల వసంతంలో పునీతమౌతాను.

ఎవరు దీని కర్త?

కవిత్వం; అవును కవిత్వమే!

YOUR METHOD...

- Manoranjan Das

1

Your method establishes a progressive stage
Magnifying the senses.
Where intellectual condition of force
Mediates theme of guidance.

You manifestly exert strength
With views, rather,
There your acute excellency
Accord at logic endeavour.

Your exercise already
From a doctrine.
That will set and modify
Of poets' union.

2

Your universal arrangement is parted of your body.
Where the eternal nature
And spatial limitations
Are manifested with individuals.

You present hopes everywhere
To as dealing,
With a predictable judgment in the world of love.

- To **Ashok Khanna** with love

నీ శైలి

- మనోరంజన్ దాస్

1

నీ శైలి
ఇంద్రియాలను ఉత్తేజపరుస్తుంది
దశలవారీగా!
నీ జ్ఞానశక్తి
మార్గనిర్దేశనం చేస్తూ ముందుకు నడిపిస్తుంది,
క్రమక్రమంగా!
నీ దృక్పథం
తార్కిక గమనంతో శక్తివంతమై సాగుతుంది.
అంచెలంచెలుగా!
నీ అభ్యాసం
సిద్ధాంతం నుండి ఆవిర్భవించి కవిత్వమవుతుంది
సమూహంగా!

2

నీ దేహం నుండి విడివడిన
విశ్వ అమరిక స్థల పరిమితులలో
శాశ్వతత్వమై ప్రత్యక్షమవుతుంది వ్యక్తులలో!
ఆశల్మీ కనబరుస్తూ నీవు ప్రకటిస్తావు
సర్వజనామోదమైన తీర్పును,
ప్రేమలోకంలో!

(అశోక్ ఖన్నాకు ప్రేమతో...)

ద్విభాషా కవిత్వం - Bi-lingual Poetry

అన్నీ అదే క్షణంలో... (శతరూప)

అదే క్షణం అన్నిచోట్లా
సాంద్రమేఘాలు కుండపోతగా
వర్షించాలని కోరుకున్నాను.
పర్వతాలపై కురిసిన వాన మంచుగా మారి
మరల కరిగి జలపాతాల్లా జాలువారాలని,
ఉప్పొంగే నదిగా ఉద్యతంగా పొంగి
నీలి సముద్ర జలాల్లో నిమిడి పోవాలని,
అవిరిగా మారి మరల
ఆకాశాన మబ్బులుగా విహరించి వర్షించాలని...

అదే
కవిత్వం, సరస్వతీ కరుణా ప్రవాహం
అదే అన్నిచోట్లా సంభవమయ్యేట్లు చేస్తుంది.
అన్నీ అదే క్షణంలో....
అన్నీ అన్ని చోట్లా, అదే క్షణంలో....

All at the same moment...

(Satharoopa - a collection of hundred poems)

At the same moment
I wished anywhere
To rain like clouds
On mountains to freeze like snow
To melt and with falls to fall below
And in the rivers flow
To go to merge with the oceans
To rise as vapours
Yet again to rain like clouds...

Yes
It was poetry,
the Muse of Poetry
That caused all this to occur
At the same moment
All at the same moment!

డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్

Ashok K. Khanna